

Consiliul Raional Briceni

**STRATEGIA
DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ
A RAIONULUI BRICENI
PENTRU PERIOADA 2026-2030**

Briceni, 2026

CUPRINS

I. INTRODUCERE	
1.1. Contextul strategic.....	
1.2. Abordarea metodologică.....	
1.3. Prezentarea generală a raionului Rîșcani.....	
II. ANALIZA-DIAGNOSTIC A RAIONULUI BRICENI	
2.1 Caracteristicile fizico-geografice.....	
2.2 Organizarea administrativ-teritorială.....	
2.3 Aspectul social.....	
▪ Populație. Demograifie	
▪ Procesul migraționist	
▪ Ocuparea populației în câmpul muncii	
▪ Incidența factorului sărăciei	
2.4 Dezvoltarea economică.....	
▪ Structura economică sectorială	
▪ Industria	
▪ Agricultură	
▪ Comerț și servicii	
▪ Turism	
2.5 Serviciile sociale.....	
▪ Educația	
▪ Ocrotirea sănătății	
▪ Servicii sociale	
▪ Asigurarea cu locuințe și facilități de confort	
2.6 Mediul social-cultural.....	
▪ Viața asociativă	
▪ Cultura	
▪ Sportul	
▪ Odihnă și divertisment	
▪ Mass media	
2.7 Mediul ambiant și situația ecologică.....	
▪ Factorii calității mediului: apele, solurile, aerul	
▪ Schimbările climatice	
2.8 Infrastructură și utilități publice.....	
▪ Infrastructura drumurilor locale	
▪ Rețeaua de transport	
▪ Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare	
▪ Rețele energetice	
▪ Rețelele de telecomunicații	
▪ Managementul deșeurilor	
2.9 Guvernarea locală.....	
▪ Securitatea locuitorilor	
▪ Serviciile administrative	

- Managementul serviciilor publice
- Managementul finanțelor publice locale
- Transparența luării deciziilor
- Capacitatea factorului uman din APL

2.10 Analiza SWOT.....

III. CONTEXTUL STRATEGIC

3.1. Definirea viziunii și misiunii.....

3.2 Valori.....

3.3 Direcțiile strategice de dezvoltare.....

IV. PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU PERIOADA 2021-2025

ABREVIERI

ANEXE

I. INTRODUCERE

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Briceni pentru perioada 2026-2030 (*în continuare SDSE*) reprezintă un document principal al politicii de dezvoltare locală pe termen mediu, care a fost elaborat în cadrul unui parteneriat dintre administrația publică locală, organizațiile societății civile, instituțiile desconcentrate și mediul de afaceri din raion în baza prevederilor legislației în vigoare a cadrului strategic național și necesităților locale, în scopul asigurării unei dezvoltări economice, sociale și de mediu durabile.

SDSE a raionului Briceni este principalul document de planificare a dezvoltării pentru orizontul de timp 2030, care va produce efecte pozitive la nivelul raionului, furnizînd acțiuni și proiecte, ce vor contribui la creșterea competitivității economice, valorificarea potențialului uman, asigurarea protecției și valorificării capitalului natural și infrastructurii locale, cu impact direct la sporirea nivelului de trai al populației.

Procesul de elaborare al SDSE a fost facilitat de către experți cu experiență în domeniul planificării strategice. Metodologia de elaborare a Strategiei a fost agreată în comun cu Grupul de lucru (GL), creat la nivel raional prin Dispoziția Președintelui raionului, fiind bazată pe principiul participativ. Principiul de implicare și participare activă a actorilor locali a fost urmărit pe parcursul întregului proces de elaborare al SDSE a raionului Briceni. Totodată, procesul de elaborare a fost fundamentat printr-o analiză consistentă a teritoriului raionului din punct de vedere economic, social și de mediu. Din elementele de analiză și diagnostic a decurs viziunea și au fost propuse în final direcțiile strategice de dezvoltare, precum și pachetele de măsuri adecvate, orientate spre dezvoltarea raionului.

Viziunea dezvoltării raionului Briceni se axează pe dezvoltare prin grijă și responsabilitate, cu cetățeni activi și implicați, și un mediu de afaceri dinamic, deschis acțiunilor de parteneriat în scopul dezvoltării regionale, devenită o destinație turistică atractivă. Cetățenii raionului vor beneficia de o infrastructură modernă, industrie și agricultură dezvoltată în baza unui mediu investițional atractiv, avînd acces la condiții de viață decentă: servicii educaționale, sociale și medicale de calitate, conform standardelor europene, un mediu protejat și tradiții locale valorificate.

1.1. Contextul strategic

Planificarea strategică este un imperativ al timpului și un mecanism complex de trasare a viziunii de dezvoltare a raionului, obiectivelor strategice de intervenție pentru asigurarea unui trai decent a locuitorilor raionului și stimularea creșterii bunăstării lor.

SDSE a raionului Briceni pentru perioada 2026-2030 este un document de politică publică locală, elaborat conform cerințelor și normelor de elaborare a documentelor de politici naționale și locale, care are la bază documentele de programare locală, regională și națională.

Prezenta Strategie este corelată cu cele mai importante documente strategice naționale, sectoriale și regionale:

- Strategia Națională de Dezvoltare (SND) „Moldova Europeană 2030”;
- Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) 2022-2028;
- Strategia națională de dezvoltare economică 2030;
- Strategia de dezvoltare „Educația 2030”;

- Strategia de mediu pentru anii 2024-2030;
- Strategia de alimentare cu apă și sanitație (SAAS) 2014-2030;
- Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030;
- Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030;
- Strategia națională pentru cultură și patrimoniu 2025-2035;
- Strategia de dezvoltare a turismului „Turism 2029”
- Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”;
- Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2024-2026;
- Programul Operațional Local (POR) Nord 2025-2028;
- Programul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă 2022-2026.

Strategia propusă este orientată spre asigurarea unei dezvoltări durabile, fondată pe un echilibru între dezvoltarea economică, echitatea socială, utilizarea eficientă și protejarea mediului înconjurător.

1.2. Abordarea metodologică de elaborare a SDSE a raionului Briceni 2026-2030

SDSE a raionului este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat dintre APL, ONG și mediul de afaceri din raion. Astfel, prin dispoziția Președintelui CR Briceni a fost creat Grupul de lucru (GL), în componența căruia au fost incluși specialiști din cadrul aparatului Consiliului raional Briceni, reprezentanți din cadrul administrațiilor publice locale de nivelul I din raion, reprezentanți ai sectorului neguvernamental și mediului de afaceri din raion.

În procesul de elaborare a SDSE a fost utilizat cadrul metodologic ce corespunde cadrului normativ de elaborare a documentelor de politici, implicând metode de analiză, diagnoză, prognoză, precum și metoda cercetării calitative.

SDSE se bazează pe analiza socio-economică și de mediu a potențialului raional, în baza datelor rapoartelor locale, precum și informațiilor statistice oficiale prezentate de BNS.

Inițial, s-a efectuat o analiză a situației social-economice a raionului Briceni pentru perioada 2021-2025. Principalele direcții de analiză au fost: situația demografică, domeniul economic, domeniul serviciilor sociale și publice, domeniul infrastructurii tehnico-edilitare, domeniul factorilor de mediu, administrația publică locală, etc.

Ulterior, au fost determinate viziunea, misiunea și obiectivele de dezvoltare raională pentru perioada anilor 2026-2030, cu stabilirea obiectivelor specifice, ce urmează a fi realizate, a indicatorilor de monitorizare și evaluare a rezultatelor scontate, precum și identificarea potențialelor riscuri, care ar putea influența asupra implementării strategiei.

La următoarea etapă, în baza obiectivelor specifice stabilite de GL a fost elaborat Planul de acțiuni de implementare a SDSE, realizarea căruia va asigura atingerea obiectivelor strategice propuse de SDSE a raionului Briceni în perioada 2026-2030.

La etapa finală a procesului de elaborare a SDSE a raionului sunt organizate consultările publice a documentului strategic elaborat și aprobarea lui în cadrul ședinței Consiliului raionului Briceni.

1.3 Prezentarea generală a raionului Briceni

Istoric

La fel ca majoritatea regiunilor din RSS Moldovenească, raionul Briceni a fost format la 11 noiembrie 1940, cu centrul în orașul Briceni. Până la 16 octombrie 1949, a făcut parte din raionul Bălți, iar după abolirea diviziei raionale, a trecut în subordonare republicană directă. În perioada 31 ianuarie 1952 – 15 iunie 1953, raionul a făcut parte din raionul Bălți, însă, mai apoi, a trecut din nou în subordinea republicană direct.

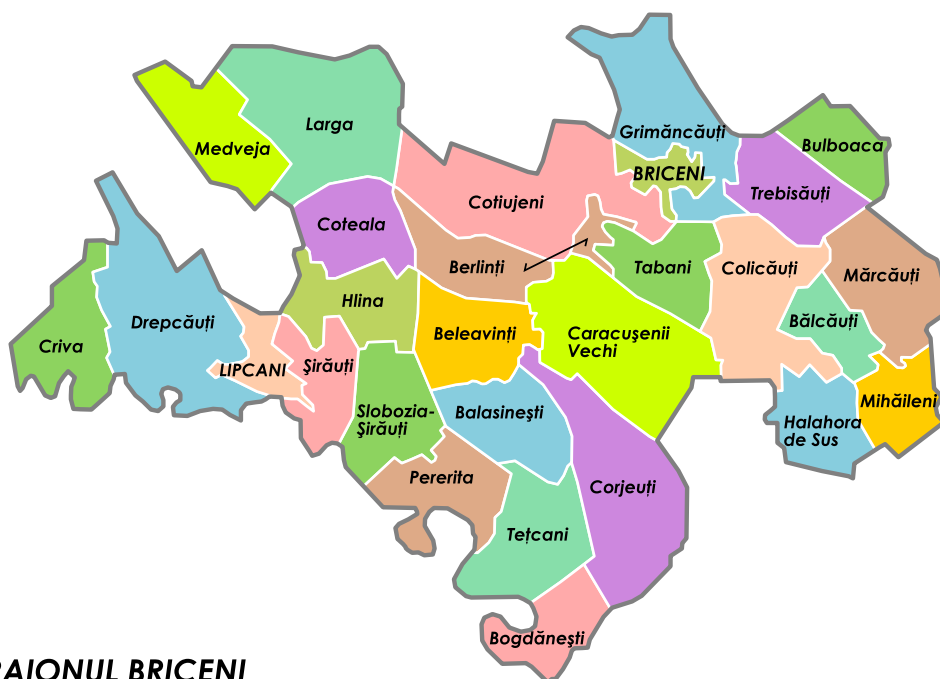

La 9 ianuarie 1956, raionul Briceni a fost lichidat, iar teritoriul său a fost împărțit între raioanele vecine Edineț, Lipcani și Ocnița. La 24 decembrie 1964, teritoriile ce aparțineau raionului Briceni au fost transferate din raioanele Edineț și Dondușeni în raionul restabilit – Lipcani, iar raionul Lipcani însuși a fost redenumit în Briceni odată cu transferul centrului administrativ în localitatea Briceni. Astfel, teritoriul raionului modern Briceni include teritoriile raioanelor Briceni și Lipcani create inițial. Din 1999 până în 2002, în cadrul reformei administrative, regiunea a făcut parte din județul Edineț. După desființarea diviziei județene, raionul a devenit din nou o unitate administrativă independentă.

Poziționare

Raionul Briceni este situat în partea de Nord-Vest a Republicii Moldova, atestînd o treime de localități pe linia de frontieră. În partea de Nord se mărginește cu Ucraina, iar în cea de vest cu România. În partea de sud se învecinează cu raionul Edineț, iar în partea de est – cu raionul Ocnița.

Raionul are o suprafață de 814,44 km², cu centru administrativ raional plasat în orașul Briceni, fiind situat la o distanță de 230 km de capitala țării, municipiul Chișinău. Teritoriul raionului fiind la hotar cu România, are punct de conexiune cu UE, prin punctul de trecere la frontieră Lipcani (Republica Moldova) – Rădăuți-Prut (România). Totodată, raionul Briceni face parte din Euroregiunea „Prutul de Sus”. Locuitorii raionului au acces la infrastructura rutieră națională, autostrada M14 și la cea feroviară. Conform recensământului din anul 2024 populația raionului Briceni a constituit un număr de 49 814 persoane. Componenta etnică a populației reprezintă: moldoveni, ucraineni, ruși, alte etnii.

RAIONUL BRICENI

Harta administrativă a raionului Briceni

În componența raionului Briceni sunt 39 de localități, ce formează 28 de UAT, dintre care 2 orașe și 26 comune/sate. Localitățile dispun de o infrastructură socială compusă din instituții de învățământ general și mediu de specialitate, spitale, case de cultură și biblioteci.

II. ANALIZA-DIAGNOSTIC

2.1 Caracteristicile fizico-geografice

Așezarea geografică. Raionul Briceni este situat în partea de nord-vest a Republicii Moldova. La sud raionul se învecinează cu raionul Edineț, la est cu raionul Ocnîța, la vest – cu România, la nord-vest – cu Ucraina.

Suprafața. Teritoriul raionului Briceni are o suprafață de 81,4 mii ha, dintre care:

- Terenuri arabile – 57,7 mii ha
- Păduri – 8,2 mii ha
- Imașuri – 6,9 mii ha
- Terenuri ocupate cu apă – 2,1 mii ha
- Alte terenuri – 13,5 mii ha.

Relieful. Orașul Briceni reprezintă centrul administrativ al raionului. Suprafața construită al orașului constituie aproximativ 5.03 kilometri pătrați, cu un perimetru de 14.06 km. Orașul Briceni este așezat în valea formată de râulețele Lopatnic și Vilia, lângă autostrada Bălți – Cernăuți, la frontieră cu Ucraina. Este situat la 28 km de orașul Edineț și la 230 km nord de Chișinău. Relieful din această zonă este în general un relief de colină, dar valea râulețului Lopatnic, ce trece

prin orașul Briceni, se întinde pe un teren lung de la nord-est spre sud-vest până la râurile Racovăț și Prut. Resursele de apă sînt formate de râurile Prut, Racovăț, Draghiște, Lopatnic, Vilia.

Clima raionului este temperat-continentală, influențată de masele de aer atlantice din vest, mediteraniene sud-vest și continental-excesive din nord-est. Temperatura medie anuală a aerului constituie circa $8,6^{\circ} - 10,3^{\circ} \text{C}$. Cantitatea anuală de precipitații constituie circa 618 mm/m^2 .

Apele. Pe teritoriul raionului Briceni curg 9 râuri și râulețe cu o lungime totală de 211,87 km, dintre care 145,97 km în extravilan și 65,9 km în intravilan. Principalele râuri din raion sînt: Vilia (la intrarea în satul Tețcani), Lopatnic (între satele Tabani și Caracușenii Vechi) și Larga (la intrarea în satul Șirăuți).

În raionul Briceni există 227 de bazine acvaticе, dintre care 14 sunt în proprietate privată. Din cele 213 bazine administrate de primării, 115 sunt date Atelierul Biologie și Geoștiințe 10 în arendă, iar doar 16 dispun de autorizație de folosință specială a apei. Aproximativ 85 dintre aceste bazine sunt înnămolite, iar 21 sunt secate și 7 semisecate, necesitând intervenții urgente. În ceea ce privește apele subterane, raionul dispune de 111 sonde arteziene, însă 54 dintre acestea nu sunt exploatate. Doar 4 sonde dețin autorizație de folosință specială. Din cele 15 083 fântâni de mină existente, în anul 2024 au fost curățate și dezinfectate 7829. Totodată, sunt prezente 56 izvoare, dintre care doar 30 sunt amenajate. Analizele au evidențiat poluarea apelor din unele izvoare cu nitrați și amoniac, în special în satele Coteala, Medveja și Larga.

Apele uzate neepurate reprezintă o sursă majoră de poluare în raion. Cele mai multe localități rurale evacuează direct în râuri sau pe sol. Din cele trei stații de epurare existente, funcționează doar două, dintre care una (Î.M. „Comprod-Lipcani”) este inefficientă. O stație modernă a fost inaugurată în 2022 în orașul Briceni, contribuind parțial la remedierea situației. Raionul Briceni dispune de resurse importante de apă de suprafață și subterană, însă calitatea acestora este adesea nesatisfăcătoare. Aproximativ jumătate din resursele descentralizate de apă potabilă nu corespund normelor sanitare în vigoare. Poluarea este cauzată în principal de lipsa infrastructurii adecvate de epurare, depozitarea necontrolată a deșeurilor și utilizarea agricolă necorespunzătoare. Pentru îmbunătățirea situației, se recomandă: construirea și modernizarea stațiilor de epurare; implementarea tehnologiilor moderne cu emisii reduse; educația ecologică a fermierilor și populației; eliminarea gunoștilor neautorizate; controlul strict al calității apei potabile și a surselor de poluare.

Fondul forestier. Flora și fauna.

Pădurea constituie una din principalele bogății naturale regenerabile și o importanță strategică deosebită, fiind o parte componentă a patrimoniului natural național. Pe lângă beneficiul adus economiei naționale în urma valorificării produselor lemnoase și nelemnoase, pădurile constituie un factor de primă importanță în echilibrul ecologic. Pădurile contribuie la stabilizarea continuă a pînzei freactice, menținerea resurselor acvaticе, echilibrul dioxidului de carbon, azotului, fosforului, la emisia oxigenului etc. și menținerea unui climat sănătos pentru om, lumen animală și lumea vegetală. Suprafața acoperită cu păduri în raza teritorial - administrativă Briceni constituie 8653,27 ha, cea mai mare suprafață de împădurire 7790,7 ha aparține Gospodăriei Silvice de Stat Edineț – (Ocolul Silvic Lipcani S-3598,6 ha, Ocolul Silvic Briceni S-4192,10 ha), care monitorizează schimbările ce apar în acest domeniu. 9 ha de padure este proprietate privată a SRL

„Pimpinella” amplasată în satul Pererita r-ul Briceni, restul suprafețelor împădurite în mărime de 853,57 ha dețin primăriile raionului Briceni. Conform strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național, în fiecare an se extinde și se regenerează suprafele împădurite.

Din punct de vedere biogeografic, flora și fauna raionului este specifică zonei de câmpie și anume silvostepa cu o gamă variată de plante și animale. În ceea ce privește fauna e în dependență de amplasarea biotopului și e foarte variată. Ea este reprezentată de mamifere, păsări, reptile, amfibii și nevertebrate. Factorii antropici și climaterici au acționat nefavorabil asupra faunei autohtone. În păduri predomină speciile de stejar, arțar, fag, ulm, carpen. Pădurile sînt populate de mistreți, bursuci, căprioare, diferite păsări și rozătoare. Fauna acvatică este reprezentată prin specii de crap, plătică, caras, molitru, șaran, știucă ș.a.

în total raionul Briceni include 21 de arii naturale protejate de stat cu o suprafață de 1295,4 ha.

Tabelul 1. Fondul forestier. Flora și fauna

Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Suprafețele totale ale fondului forestier, inclusiv:</i>					
Păduri, ha	7900	7950	8000	8050	8100
Dendrarii, grădini publice, ha	90	95	100	105	110
Fîșii de protecție, ha	330	350	370	390	410
<i>Număr estimativ de capete de animale pentru vînat:</i>					
Căprioare	360	380	400	420	440
Porci sălbatici	290	300	310	320	330
Vulpi	560	570	580	590	600
<i>Număr estimativ de păsări pentru vînat:</i>					
Răți sălbatice	1020	1050	1080	1110	1140
Gîște sălbatice	150	155	160	165	170
Fazani	570	600	630	660	690

Sursa: Consiliul Raional Briceni

Fondul forestier este utilizat pentru protecția solului și a apei, producerea masei lemnoase, menținerea biodiversității, recreere și educație ecologică. Aceste resurse contribuie la menținerea echilibrului ecologic și la dezvoltarea durabilă a raionului Briceni.

Fondul forestier, flora și fauna din raionul Briceni se află într-o stare satisfăcătoare, stabilă însă există probleme, precum: tăieri ilegale, secetă, dăunători, incendii, finanțare limitată.

Totodată, putem concluda, că există degradarea ecosistemelor și reducerea biodiversității.

Provocările strategice

Provocarea strategică 1: Degradarea și insuficiența fondului forestier:

Degradarea fondului forestier și suprafața redusă a pădurilor constituie o provocare strategică pentru raionul Briceni având impact asupra echilibrului ecologic, calității mediului și capacității de adaptare la schimbările climaterice. lipsa investițiilor în împădurire și întreținere precum și

exploatarea necontrolată a resurselor forestiere afectează capacitatea autorităților publice locale de a asigura dezvoltarea durabilă.

Provocarea strategică 2: Gestionarea durabilă a faunei sălbatice:

Gestionarea insuficient coordonată a faunei sălbatice, dezechilibrele populațiilor de animale și presiune asupra habitatelor natural influențează negativ mediul natural și activitățile economice și sociale ale populației raionului.

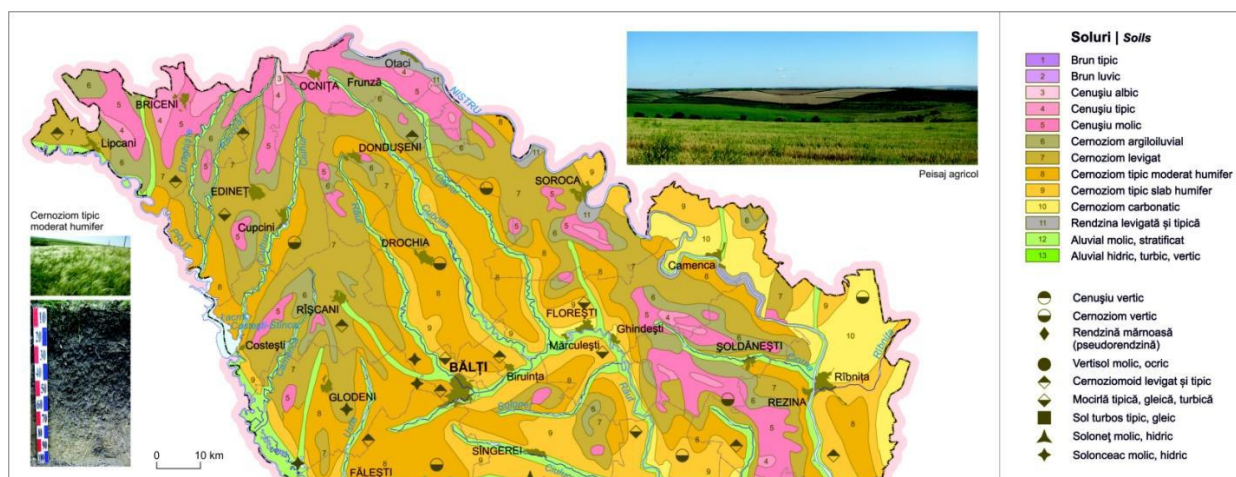
Oportunitățile privind îmbunătățirea întreținerii și extinderii fondului forestier, a florei și a faunei, precum și a utilizării acestora în calitate de capital natural în viitorii 5-7 ani:

Împăduriri și reîmpăduriri, monitorizare digitală a pădurilor, programe de protecție a biodiversității, educație ecologică și atragere de finanțări externe.

Solurile.

Raionul Briceni dispune de un capital funciar valoros, specific zonei de nord a Republicii Moldova, caracterizat prin predominanța solurilor fertile, favorabile agriculturii. Structura solurilor este determinată de condițiile pedoclimatice, relieful colinar și utilizarea intensivă agricolă.

Figura 4. Spectrul zonal al învelișului de sol

Principala bogăție naturală este solul, reprezentat prin diferite tipuri de humus. Bonitatea medie a solurilor este de circa 68 puncte (din 100), care permit obținerea recoltelor înalte la culturile tehnice agricole. Aceste caracteristici ale solului permit obținerea performanțelor în agricultură.

Spectrul zonal al învelișului de sol include solurile: cenușii albice, tipice, molice – cernoziomuri argiloiluviale, levigate, tipice moderat humifere. În această ordine sunt răspândite solurile în direcția nord-sud (zonalitatea orizontală) și de sus în jos (legitatea etajării sau diferențierii altitudinale).

Tipuri de soluri	Suprafața, ha	Ponderea, %
Terenuri care pot fi utilizate în scopuri agricole, inclusiv:	61700	100
Cernoziom	45000	68
Soluri brune	12500	19
Soluri cenușii	4200	6

Terenuri care nu pot fi utilizate în scopuri agricole	4800	7
Total capital funciar	66500	100

Calitatea solurilor este evaluată periodic prin studii pedologice. Solurile de tip cernoziom au un nivel ridicat de fertilitate, însă în ultimii ani se constată tendințe de diminuare a conținutului de humus, cauzate de exploatare intensivă și rotația insuficientă a culturilor.

Din punct de vedere agroclimateric și a calității solurilor, în raionul Briceni există condiții favorabile pentru cultivarea cerealelor și culturilor tehnice (sfecla de zahăr, floarea soarelui, tutunul, etc.). Totodată, aici există cea mai scurtă perioadă de vegetație activă și cea mai scurtă perioadă a duratei fără înghețuri din regiune. Însă degradarea și contaminarea excesivă a solului, stimulate de predominarea practicilor agricole neprietenoase mediului, eroziune, carst și alunecări de teren, precum și de stocarea neadecvată a chimicalelor agricole cu termen expirat, provoacă o situație critică în domeniul mediului în raion. La aceste probleme se mai adaugă și problema gestionării nesustenabile a deșeurilor solide și lichide, cota foarte redusă a deșeurilor reciclate și a emisiilor de gaze colectate.

Principalele probleme cu care se confruntă APL privind întreținerea și utilizarea solurilor în calitate de capital natural

Solurile raionului Briceni se află într-o stare relativ bună, însă sunt afectate de mai multe probleme ce țin de gestionarea și utilizarea lor:

- Utilizarea intensivă a terenurilor agricole fără măsuri suficiente de protecție;
- Diminuarea suprafețelor de soluri fertile prin schimbarea destinației terenurilor;
- Diminuarea suprafețelor de soluri fertile prin schimbarea destinației terenurilor;
- Eroziunea solurilor pe terenurile în pantă;
- Scăderea fertilității solurilor din cauza practicilor agricole necorespunzătoare.

Provocările strategice în acest domeniu

- Reducerea eroziunilor solurilor prin implementarea măsurilor de protecție a terenurilor agricole;
- Menținerea și sporirea fertilității solurilor agricole.

Oportunități privind îmbunătățirea stării și sporirea gradului de utilizare a solurilor în calitate de capital natural

- Aplicarea tehnologiilor agricole durabile;
- Reabilitarea terenurilor degradate;
- Monitorizarea permanentă a calității solurilor.

Zăcămintele naturale

Existența și calitatea resurselor subterane sînt determinate în mare parte de forma de relief, care la rîndul său este condiționată de istoria evoluției și structura geologică a teritoriului, de activitatea proceselor exogene de modelare a reliefului.

Zăcămintele subterane de care dispune raionul, în majoritatea cazurilor, sînt folosite ca materiale de construcție. În preajma raionului Briceni există cariere de extracție a materialelor de construcție, în special piatră de calcar, nisip și argilă, utilizate preponderant în construcții locale.

2.2. Organizarea administrativ-teritorială a raionului Briceni

Raionul Briceni face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord, ea fiind compusă din 11 raioane și mun. Bălți. În componența raionului Briceni sunt 2 orașe, 26 comune și 11 sate, care la rîndul său sun împărțite în 39 UAT, cu centrul raional situat în orașul Briceni.

Organizarea administrativ-teritorială a raionului este efectuată în baza Legii Republicii Moldova nr. 764-XV din 27.12.2001 „Privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova”, Legii Republicii Moldova nr. 436 din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”, avînd ca sarcină satisfacerea intereselor generale ale locuitorilor din unitățile administrativ-teritoriale.

Administrarea publică în unitățile administrativ-teritoriale se bazează pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale și de interes deosebit. Autonomia privește, de asemenea, organizarea și funcționarea administrației publice locale.

Toate cele 28 unități administrativ-teritoriale au statut juridic și dispun de patrimoniu, au dreptul de a soluționa și a gestiona problemele de ordin local, în cadrul legii, în numele propriu și în interesele populației locale.

Autoritățile administrației publice, prin care se exercită autonomia locală în sate, comune, orașe sînt consiliile locale, ca autorități deliberative și primarii, ca autorități executive. Consiliile locale și primarii funcționează ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din sate, comune, orașe în condițiile legii.

Raporturile dintre autoritățile publice de nivelul al doilea și cele de nivelul unu, au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune.

Buna guvernanre locală funcționează cu succes axîndu-se pe încurajarea democrației participative, legalității și transparenței actului decizional, echitate în accesul la bunuri și servicii publice, precum și incluziune socială.

2.3 Aspectul social

Populație. Demografie. Potrivit datelor BNS, populația stabilă a raionului a constituit 60.134 de persoane (conform recensămîntului populației din anul 2024). Analizînd evoluția populației raionului pe durata ultimilor ani observăm o scădere continuă a numărului populației raionului cu circa 850 persoane anual. Factorii principali ai reducerii numărului populației atît în raion, cît și în regiune și țară sunt migrația și sporul natural negativ. Din punctul de vedere al distribuției pe cele două medii de reședință la nivelul raionului în anul 2025 se constată o diferență mare între populația urbană 12 928 persoane (21,5%) și populația rurală 47 206 persoane (78,5%), fapt explicat prin gradul redus de urbanizare în raion.

În ceea ce privește structura populației pe sexe se constată o stabilitate pe parcursul ultimilor șase ani, și anume, ponderea populației masculine (circa 47%) este mai scăzută, decît ponderea populației feminine (circa 53%), situație similară pentru toată regiunea.

Densitatea populației (la data 01.01.2026) fiind de circa 71,5 pers./km², care este mai scăzută comparativ cu cea atestată la nivel regional (circa 79,2 loc./km²) și se plasează sub media existentă la nivel național (circa 82,8 loc./km²). Densitatea populației în raion și regiune corespunde evoluției generale a populației, fiind în descreștere față de anii precedenți.

Structura etnică. Pe teritoriul raionului locuiesc moldoveni, ucraineni, ruși, romi, polonezi, altele etnii.

Structura populației. Analizând structura populației pe grupe de vârstă, la nivelul anului 2025 se constată, că populația cu vârstă aptă de muncă cuprinsă reprezintă segmentul majoritar la nivelul raionului Briceni, constituind 58.4% din totalul populației raionului, care corespunde nivelului regional.

Ponderea aferentă grupei de vârstă 0-14 ani se situează în jurul valorii 15.2%, aproape de nivelul regiunii. Iar populația în vârstă de peste 62 ani acoperă circa 26.4% din totalul populației raionale, situându-se peste media națională și cea regională. Este de remarcă, că în raionul Briceni este atestat un procent ridicat de populație vârstnică (26.4%), peste media națională și regională.

Îmbătrânirea populației ridică probleme complexe asupra evoluției raportului de dependență demografică (dependența demografică reprezintă raportul dintre persoanele neapte de muncă (persoane de sub 15 ani și peste 60 ani) și populația în vârstă de muncă exprimat la 100 de persoane.

Indicii sarcinii demografice. Îmbătrânirea populației ridică probleme complexe asupra evoluției raportului de dependență demografică dintre persoanele neapte de muncă (persoane de sub 15 ani și peste 60 ani) și populația în vârstă de muncă exprimat la 100 de persoane. Astfel, în anul 2025 indicele sarcinii demografice în raionul Briceni a înregistrat cel mai ridicat nivel de 71,2 persoane dependente la 100 de persoane în vârstă de muncă, care este mai ridicat decât media regională și media pe țară.

Mișcarea naturală a populației. Indicatorul care sintetizează mișcarea naturală a populației este sporul natural, calculat ca diferență dintre numărul nașcuților vii și numărul deceselor dintr-o perioadă de referință.

Rata sporului natural la nivelul raionului a fost preponderent negativă pe toată perioada analizată (2021-2025), înregistrând în anul 2025 nivelul de -0.82%; mai mare față nivelul național. Trendul negativ al sporului natural a fost determinat de scăderea continuă a ratei natalității și nivelul ridicat al ratei mortalității.

Mortalitatea la nivelul raionului a fost superioară natalității pe tot parcursul perioadei 2021-2025, determinând un spor natural negativ, situație întâlnită și la nivel de regiune și țară. Cele mai multe decese atât la nivel raional, cât și regional au drept cauză bolile aparatului circulator, urmate de tumori, bolile aparatului digestiv, accidente, intoxicații și traumatisme.

Durata medie de viață. Durata medie de viață este unul dintre indicatorii cei mai utilizați pentru măsurarea stării de sănătate și a nivelului de dezvoltare al unei țări. În anul 2025 durata medie de viață în regiune și raion a fost de 71,8 ani, fiind superioară nivelului național (71,4 ani). În ceea ce privește evoluția duratei medii de viață, în intervalul 2021-2025, aceasta a crescut cu 1,2 ani.

Vîrsta medie. Analizând graficul din figura de mai sus se observă că femeile trăiesc mai mult decât bărbații, vîrsta medie a femeilor fiind în 2025 de 76,2 ani, iar a bărbaților – 67,4 ani. Acest decalaj se datorează nivelului mai înalt al mortalității premature a bărbaților, care pe parcursul vieții active sunt implicați în procese de muncă cu o intensitate mai sporită decât activitățile practicate de către femei. În același timp bărbații sunt predispuși într-o măsură mai mare consumului excesiv de substanțe nocive pentru sănătate (produse alcoolice și de tutungerie). Speranța de viață a populației din raionul Briceni în perioada anilor 2021-2025 a fost net inferioară valorii medii pe țară, care în perioada de referință a crescut de la 69,1 ani pînă la 71,4 ani.

Procesul migraționist. În ceea ce privește migrația externă în anul 2025, BNS prezintă date doar la nivel de țară și regiuni teritoriale. Astfel din numărul total al populației regiunii de 920 mii persoane 14,5% au fost plecate în străinătate, din care circa 6.200 persoane din raionul Briceni.

Analizând destinația persoanelor plecate, se constată că direcțiile prioritare de emigrare în anul 2025 au fost țările europene și Rusia. Această situație este caracteristică pentru toată perioadă de analiză.

Cel mai mult afectați de fenomenul migrației sunt persoanele cu vîrsta cuprinsă între 15-24 ani și 25-44 ani. Aceste grupe reprezintă circa 68% din totalul populației plecate peste hotare.

În ceea ce privește repartiția pe sexe a persoanelor plecate în străinătate, se observă că pe toată perioada analizată predomină bărbații.

Informațiile statistice despre fenomenul migrației externe sunt relativ limitate, numărînd doar populația înregistrată statistic. În realitate, dinamica acestui fenomen este mult mai amplă, o mare parte din persoanele plecate din țară nu apar în statistici. În cele mai multe cazuri este vorba de persoanele plecate în căutarea unui loc de muncă.

Schimbările social-economice din țară au determinat o intensă mobilitate teritorială a populației, caracterizată prin fenomenul migrației interne. Importante mișcări a populației la nivel intra-regional au loc în regiune, în special se constată o migrare a populației tinere rurale către oraș. Acest fenomen este determinat în mare măsură de unii factori social-economici, precum: oportunități mai mari pe piața muncii în mediul urban, nivel de salarizare mai atractiv, concentrarea unităților școlare în mediul urban.

Ocuparea populației în cîmpul muncii (2025). Analiza populației active la nivelul raionului din numărul total al populației atestă o rată de activitate de 41,2% (24,5 mii persoane).

Numărul salariaților. în raionul Briceni constituie 9,2 mii persoane. Dintre ei, 43% sunt angajați în sfera publică, respectiv 57% în sectorul privat.

Din distribuția populației după activitățile din economia raională rezultă, că cea mai mare parte a populației este ocupată în agricultură (45%), urmată de domeniul servicii/comerț (40%), industrie (10%), altele (5%).

Venitul și bunăstarea populației. Venitul brut mediu pe lună per salariat pe parcursul ultimilor ani are tendință de majorare. În raionul Briceni salariul mediu în 2025 a fost de 9650 lei, ce reprezintă puțin sub media regională (9800 lei). Este evident faptul că bărbații dispun de un venit

mediu lunar mai mare decît femeile. Iar salariul mediu lunar este diferit în funcție de mediul de reședință și domeniul de activitate.

Principalele cu referire la venituri:

- O mare parte a populației apte de muncă cîștigă un salariu la limita minimului de existență determinat pentru aceștia;
- O mare parte a pensionarilor din raion primesc pensii sub nivelul minim de existență determinat pentru aceștia;
- Nivelul nominal al salariului mediu lunar crește, pe cînd nivelul real al acestuia stagnează sau chiar se diminuează;
- Nivelul nominal al pensiilor medii lunare crește, pe cînd nivelul real al acestora stagnează sau chiar se diminuează.

Principala sursă de formare a veniturilor populației din raion este activitatea salariată (52%), fiind urmată de alte venituri 24% (dintre care reamitențele contribuie la formarea veniturilor cu 15%). Veniturile din prestațiile sociale au o pondere de 18%, pensiile constituind 14%. Activitatea agricolă de asemenea este una din sursele de venit pentru o bună parte a populației, însă veniturile generate din aceste activități nu sunt semnificative, fapt ce subminează rolul acestora în formarea veniturilor gospodăriilor.

Cheltuielile. În cea mai mare parte, structura cheltuielilor de consum ale gospodăriilor este influențată de nivelul veniturilor disponibile. Conform datelor disponibile de la BNS numai la nivel regional, în RDN cheltuielile de consum medii lunare pe o persoană au fost de 3.920 lei, situându-se sub media pe țară (4.450 lei). Principalele destinații ale cheltuielilor efectuate de gospodării sunt orientate pentru acoperirea necesarului de consum alimentar (42%) după care urmează cheltuielile pentru întreținerea locuinței (16%), îmbrăcăminte, încălțăminte (10%). Celelalte cheltuieli au avut drept destinație îngrijirea medicală și sănătatea (7%), dotarea locuinței (5%). Este de menționat, că în dinamică, față de nivelul anului 2021, scade ponderea cheltuielilor pentru îmbrăcăminte, încălțăminte și crește ponderea cheltuielilor pentru întreținerea locuinței.

2.4 Dezvoltarea economică

Privire de ansamblu. Profilul și specializarea economică a raionului Briceni este orientată spre domeniul agroindustrial și de prelucrare a produselor agricole, industriei extractive și a materialelor de construcție, industriei ușoare, precum și a industriei de producere și redistribuirea energiei electrice. Ponderea sectorului agricol constituie 55%, iar a sectorului industrial – 20%. Cei mai activi agenți economici sunt: Î.S. „Vesta-Agro”, S.A. „Briceni-Agro”, Î.M. „Sudzucker Moldova”. 45 subiecți economici din raionul Briceni sunt membri ai Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova. Analizând datele BNS privind evoluția principalilor indicatori economici a raionului Briceni pe parcursul a ultimilor 5 ani (2021-2025), reflectată în tabelul de mai jos observăm o ascensiune în creșterea volumului vânzărilor agenților economici din raion. Analizând datele BNS privind evoluția principalilor indicatori economici a raionului Briceni pe parcursul a ultimilor 5 ani (2021-2025), reflectată în tabelul de mai jos observăm o ascensiune în creșterea volumului vânzărilor agenților economici din raion.

Tabelul 4. Evoluția de ansamblu a indicatorilor economici a raionului Briceni, mil. lei, BNS

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Volumul vinzarilor totale a agentilor economici din raion, inclusiv pe activități:	1450.0	1620.0	1780.0	1910.0	2100.0
	- Comerț	620.0	710.0	790.0	850.0	940.0
	- Industrie	280.0	310.0	340.0	360.0	410.0
	- Agricultură, economia vînatului, silvicultură și piscicultură	430.0	470.0	510.0	550.0	580.0
	- Transporturi si comunicatii	60.0	65.0	70.0	75.0	85.0
	- Construcții	40.0	45.0	50.0	55.0	60.0
	- Hoteluri si restaurante	10.0	12.0	13.0	14.0	17.0
	- Alte sectoare	10.0	8.0	7.0	6.0	8.0
2.	Investiții locale în capital fix, inclusiv:	180.0	210.0	235.0	250.0	285.0
	- Comerț si servicii	50.0	60.0	65.0	70.0	82.0
	- Industrie	35.0	40.0	45.0	48.0	55.0
	- Agricultură, economia vînatului, silvicultură și piscicultură	75.0	85.0	98.0	105.0	118.0
	- Transporturi si comunicatii	12.0	15.0	18.0	17.0	20.0
	- Construcții	6.0	8.0	7.0	8.0	8.0
	- Hoteluri si restaurante	1.0	1.5	1.2	1.5	1.5
3.	Exporturile agenților economici din raion	210.0	240.0	265.0	290.0	320.0
4.	Numarul agentilor economici activi (CA >15 mil. lei)	18	21	24	27	31

În ceea ce privește investițiile locale în capitalul fix, pe domenii de activitate economică, în raion s-a înregistrat o creștere a investițiilor în perioada anilor 2021-2025. Cele mai multe investiții au fost efectuate în domeniul agriculturii, fiind urmată de sectorul industrie, transport și comunicații, servicii și comerț.

Conform datelor BNS cele mai multe investiții pe termen lung în mijloace, au fost finanțate din bugetul unităților administrative locale, care au crescut considerabil în perioada 2021-2025.

Activitatea agenților economici. În raion activează circa 1.250 entități de afaceri: 3 întreprinderi mari, 12 întreprinderi mijlocii, 85 întreprinderi mici și 1.150 micro întreprinderi.

Tabelul 5. Ponderea agentilor economici în diverse domenii de activitate, 2025, BNS

Domeniul de activitate a agentilor economici din raionul Briceni	Numarul IMM
Total: raionul Briceni	1250
• Agricultură, economia vinatului si silvicultură	410
• Pescuitul, piscicultură	12
• Industria extractivă	8

• Industria prelucratoare	45
• Energie electrica si termica, gaze si apa	6
• Constructii	22
• Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice si personale	620
• Hoteluri si restaurante	35
• Transporturi si comunicatii	48
• Activitati financiare	14
• Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate intreprinderilor	21
• Invatamint	2
• Sanatate si asistenta sociala	7

Analizând activitatea agenților economici din raion și cifra de afaceri putem menționa că cel mai mare profit au avut întreprinderile din domeniul comerțului și agriculturii, fiind urmate de cele din domeniul industria extractivă și cea prelucrătoare, precum și industria de producere a energiei electrice.

Industria

Complexul industrial încadrează în activități diverse întreprinderi industriale din diferite domenii ramurale. Două din aceste întreprinderi activează în domeniul industriei extractive și de prelucrare:

- SRL "Knauf - ghips" – producător și furnizor de roci calcaroase sparte sau concasate, piatră și pietriș, spartură de piatră și ballast;
- SRL "Floreana Fashion" – fabricarea îmbrăcăminte pentru copii;
- SRL "Țadic" – fabricarea țiglei metalice din Briceni;

- S.A. "Calcar" – direcția principală a companiei este valorificarea de cariere deschise la depozite minerale, cu prelucrarea ulterioară a rocilor minerale pentru a obține piatră concasată, nisip de calcar, moloz de calcar și calcar pentru diferite destinații (producerea zahărului, industria sticlei, industria metalurgică).

De câțiva ani activează și 2 întreprinderi din domeniul industriei ușoare de prelucrare a textilelor:

- "APM Automotive Protection" – fabricarea huselor pentru automobile.
- SRL "Floreana Fashion" – fabricarea îmbrăcăminte pentru copii.

Întreprinderi din alte domenii:

- SRL "Țadic" – fabricarea țiglei metalice din Briceni;
- SRL "Aqua-Tabani" – producerea și îmbutelierea apelor minerale și naturale potabile.

În comuna Larga, din anul 2013, activează primul incubator de afaceri din mediul rural din Republica Moldova, în cadrul căruia agenții economici beneficiază de servicii de consultare și instruire antreprenorială. Incubatorul de Afaceri Larga reprezintă o instituție ce oferă antreprenorilor, cu idei și planuri de afaceri viabile, șansa de a le realiza într-un mediu potrivit. Firmele rezidente beneficiază de oficii la preț accesibil, consultări și instruire antreprenorială,

suport consulting la achiziționarea echipamentului, costuri de administrare reduse, precum și alte facilități.

Activitatea de construcții în antrepriză

În complexul de construcție al raionului Briceni activează 6 întreprinderi de antrepriză: 1) SRL "Construct Gaz"; 2) SRL "Termogazsistem"; 3) SA "Brisco"; 4) IMC "Capiteli"; 5) SRL "Vintam-Exim"; 6) ÎS "CMMCD-8".

Volumul producției industriale în prețuri curente, produs de agenții economici localizați în raionul Briceni, a înregistrat pe parcursul anului 2025 o valoare de 410 milioane lei. Cea mai mare pondere în volumul producției industriale provine din sectorul industriei prelucrătoare (295 mil. lei), urmat de producerea energiei electrice, gaze și apă (75 mil. lei), și extractive (40 mil. lei).

Tabelul 6. Indicatorii ce caracterizează dezvoltarea industriei din raion, mil. lei

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Volumul vânzărilor agenților economici din industria locală	239,0	237,4	350,4	407,3	449,5
2.	Valoarea producției industriale fabricate	256,1	287,8	325,4	368,6	411,4
3.	Investiții în capital fix	20,4	22,9	24,4	27,7	28,4
4.	Volumele de producție pe sectoare industriale: B	20,4	20,9	34,8	45,5	53,3
	C	216,2	249,2	268,4	286,2	294,4
	E	8,8	9,3	11,2	12,1	12,6
	D	10,4	8,4	11,0	24,8	51,1
5.	Exporturile agenților economici din industria raionului	4,0	6,6	16,1	14,3	17,6
6.	Numarul agentilor economici activi din industria locală locală (CA > 15 mil. lei)	2	2	4	5	5

Sursa: Consiliul Raional Briceni

Cele mai mari întreprinderi industriale sunt descrise prin prisma procesării agroalimentare. Cele mai importante produse industriale fabricate rămân a fi produsele lactate, urmate de nutrețuri gata pentru hrana animalelor și produse de băcănie.

Produsele fabricate sunt distribuite în mare parte pe piața autohtonă și piața țărilor CSI și UE.

Agricultura

Terenurile agricole a raionului Briceni constituie 64 200 ha din suprafețele totale de teren, dintre care:

- 6481 hectare de plantații multianuale;
- 13860 hectare de culturi cerealiere;
- 18820 hectare de culturi tehnice;
- 3340 hectare de cartofi, legume, bostănoase;
- 2119 hectare cu alte culturi.

Nota de bonitate a solului constituie 68 unități, fiind mai înaltă decât media pe țară. Ponderea terenurilor erodate în total terenuri supuse cercetărilor este, de asemenea, foarte mare, constituind 22% (comparativ cu 18% media regională). Terenurile agricole sunt consolidate în proporție de 85%, un indicator net superior mediei regionale. Circa 14 entități din totalul companiilor agricole din raion dețin terenuri mai mari de 500 ha, din numărul total de gospodării țărănești de circa 4,2 mii de entități. Pământul arabil ocupă 48.500 ha din suprafața totală a terenurilor agricole: plantațiile de livezi - 9.200 ha, viile – 150 ha, pășunile – 4.800 ha, fânețe – 320 ha, pârloagă – 450 ha, plantațiile de nuci – 650 ha, plantațiile de dud – 0 ha, arbuști și fructiferi – 130 ha, altele – 150 ha. Sectorul agricol al raionului Briceni este dominat de creșterea culturilor tehnice, aceasta deținând peste 35% din totalul volumului producției agricole a raionului.

Structura organizatorică a întreprinderilor agricole este următoarea:

- Coopertive agricole de producere – 4 unități;
- Gospodării țărănești – 15766 unități;
- Societăți cu răspundere limitată – 105 unități;
- Magazine agricole – 10 unități;
- Frigidere – 41 unități (cu capacitatea totală de 35230 tone).

Actualmente, sînt profilate 3 direcții prioritare în dezvoltarea gospodăriei agricole: horticoltura, cultivarea cartofului și creșterea culturilor cerealiere.

În această ramură activează întreprinderi mari de producere:

- SRL "Servest-Agro" din satul Corjeuți, specializată în producerea diverselor tipuri de conserve. Sortimentul de producție este încadrat în 11 varietăți. Fabrica întreține pămînturi proprii și arendate;
- SRL "Viva-Igna" din Grimăncăuți – are drept obiectiv central comercializarea diverselor soiuri de fructe și legume și producerea sucurilor de mere. Întreprinderea deține și două magazine agricole.
- SRL "Pimpinela" – producător de nuci (124 ha) Mircea Blajin, satul Pererita;
- SRL "Lapmol" Lipcani – combinat de fabricare a produselor lactate;
- S.A Întreprinderea de colectare și prelucrare a cerealelor din orașul Lipcani.

Tabelul 7. Indicatorii ce caracterizează dezvoltarea agriculturii din raion, mil. lei

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Volumul vânzărilor agenților economci din agricultură	820	870	910	960	1010
2.	Valoarea productiei agricole	1500	1580	1650	1720	1800
3.	Investiții în agricultură	210	240	260	300	340
4.	Numarul agentilor economici activi din ramura agricola locala (CA > 15 mil. lei)	185	190	195	200	205

Cea mai serioasă problemă în sectorul agricol reprezintă creșterea frecvenței și puterii de manifestare a factorilor climaterici de risc (secete, ploi cu grindină, înghețuri de primăvara) în ultimii 15 ani, factori ce condiționează pierderi crescînde pentru agenții economici, ce activează

în agricultură și, astfel, afectează substanțial dezvoltarea activităților economice din domeniul agricol.

Trendul indicatorilor ce caracterizează dezvoltarea agriculturii din raion arată o creștere moderată a sectorului agricol, susținută de investiții în tehnologii moderne, adaptare la schimbările climatice și dezvoltarea lanțurilor valorice locale.

Indicatorii privind evoluția activităților agenților economici relevă o tendință de creștere stabilă a activității economice agricole, determinată de modernizarea exploatașilor, accesul la programe de finanțare și consolidarea piețelor de desfacere

Principalele probleme legate de dezvoltarea raburei agricole cu care se confruntă raionul în ultimii 5 ani:

- Secete frecvente și variabilitate climatic ridicată;
- Insuficiența sistemelor de irigare și infrastructurii Agricole;
- Acces limitat la finanțarea pentru ferme mici și medii.

Provocarea principală se referă la adaptarea agriculturii la schimbările climatic prin extinderea irigațiilor diversificarea culturilor și promovarea tehnologiilor agricole eficiente.

Oportunitățile privind intensificarea dezvoltării ramurii agricole din raion în următorii 5-7 ani:

- Dezvoltarea sistemelor de irigare și management al apei;
- Digitalizarea agriculturii și utilizarea tehnologiilor smart;
- Crearea cooperativelor agricole pentru creșterea competitivității.

Zootehnia

Sectorul zootehnic al raionului este reprezentat prin activitatea de creștere a bovinelor, porcinelor, ovinelor și caprinelor. Conform datelor BNS, în anul 2025 față de anul 2021 efectivele de bovine, porcine, ovine și caprine au scăzut considerabil. Cu toate acestea, creșterea porcinelor se menține la o cotă mai înaltă decât celelalte specii de animale.

Creșterea bovinilor, ovinelor și caprinelor se menține printre cele mai importante activități, datorită specializării raionului în producerea produselor lactate, sector care trebuie menținut și dezvoltat în continuare. Sectorul avicol de asemenea este bine poziționat în raion.

În raion activează următoarele unități de producție zootehnică:

- Fabrica de păsări SRL Raiplai Avicola s. Tabani. Efectivul de păsări – 92789 capete. Produce anual - 13 mln ouă. Realizează puiet avicol populației din raion - 450 mii capete.

În teritoriul raionului sînt în plină activitate 5 ferme de porcine:

- SRL Ștef-Agro, orașul Lipcani;
- CAP Valgorcom, orașul Briceni;
- SRL Duval, satul Criva;
- SRL Zaluca, satul Drepcăuți;
- SRL Spicul de Aur, orașul Briceni.

În ultimii ani, sectorul agrar s-a dezvoltat neuniform, din cauza condițiilor climaterice nefavorabile (înghețuri, secetă, grindină, inundații, etc.).

De asemenea, în raion activează, cu un asortiment bogat de producție, 4 întreprinderi de panificație:

- ÎI "Mihaela Mihai", orașul Briceni;
- ÎI "Gorodinschii", orașul Briceni;
- SRL "Venita", orașul Lipcani;
- ÎI "VVV-Marchitan", satul Corjeuți.

Comerț și servicii

Sectorul comerțului și serviciilor în raion este unul atractiv pentru mediul antreprenorial. Din numărul total de întreprinderi cea mai mare parte o dețin companiile din sectorul comerț și servicii (circa 58.0%).

Tabelul 9. Indicatorii ce caracterizează dezvoltarea sferei comerțului din raion, mil. lei

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Volumul vânzărilor agenților economci din sfera comerțului	620.0	710.0	790.0	850.0	940.0
3.	Investiții în sfera comerțului	50.0	60.0	65.0	70.0	82.0
6.	Numarul agentilor economici activi din sfera comerțului (CA > 15 mil. lei)	8	9	11	12	15

Specifice pentru raion sunt comerțul angro și cu amănuntul, prestările de servicii în următoarele domenii: reparații auto, reparații auto, depozitare și servicii personale, mai puțin sunt dezvoltate serviciile hoteliere și restaurante.

Analizând datele din tabelul de mai sus, observăm că în anii 2021-2025, volumul vânzărilor din sfera comerțului a fost în creștere constantă. Totodată, au crescut și investițiile în sector, cu circa 61% în anul 2025, comparativ cu anul 2021. De asemenea, aproape s-a dublat și numărul agenților economici activi din sfera comerțului.

Tabelul 10. Volumul vânzărilor agenților economci prestatori de servicii din raionul Briceni, mil. lei

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Volumul vânzărilor agenților economci prestatori de servicii, inclusiv:	55,2	62,7	69,2	24,7	81,2
	- Servicii de transport	9,1	12,2	15,1	13,6	61,7
2.	Investiții în sfera prestării serviciilor	27,9	23,8	12,0	22,6	26,2
3.	Numarul agentilor economici activi din sfera prestării serviciilor (CA > 15 mil. lei)	2	2	2	2	2

Sursa: Consiliul Raional Briceni

În sectorul servicii, se observă o dinamică mai pozitivă comparativ cu cea a comerțului cu amănuntul, analizând datele din tabelul de mai sus, observăm că în anul 2025 volumul vânzărilor

agenților prestatori de servicii a crescut, comparativ cu volumul vânzărilor înregistrat în anul 2021, mai ales se observă o creștere considerabilă a sferei serviciilor de transport. În schimb volumul investițiilor rămâne constante pe parcursul întregii perioade analizate.

Turism

Raionul Briceni are un potențial turistic foarte bogat și variat. Resursele turistice ale raionului sunt divizate în resurse turistice de origine *naturală* și *antropică*, ambele tipuri de resurse sunt impresionante din punct de vedere cantitativ, structural și atractiv, cele de origine *naturală* sunt determinate de resurse de origine geologică, climatică, hidrologică, floristică și faunistică. Structura geologică este complexă, ceea ce determină și un potențial turistic geologic bogat, cu prezența unor obiective inedite.

Resursele turistice antropice se delimitează în două categorii mari: a) edificii și instituții cu atracție turistică; b) activități și evenimente cu atracție turistică.

Potențialul turistic al raionului necesită a fi valorificat și dezvoltat, însă și acum se pot găsi destinații turistice și de agrement care sunt în stare să atragă oamenii curioși și să-i fascineze prin culori, arhitectură și istorie. Aici sunt biserici vechi, Mănăstirea de măici cu Hramul „Învierea Domnului” situată lângă orașul Briceni, alea de tei dintre satele Larga și Pavlovca, rezervația „Zamca” din satul Pererîta, Conacul Krupenschi” din Corjeuți și multe altele, precum:

„Defileul Ciuntului” de la Caracușenii Vechi

La 11 kilometri de orașul Briceni, se află un ținut mirific, cum mai rar găsești prin părțile noastre. Urcăți pe una dintre culmile locului, zisă și Stânca bostănoaielor, iar de acolo puteți admira un amfiteatru natural, la poalele căruia este așezat satul Caracușenii Vechi.

În preajmă, este unul dintre cele mai impresionante defileuri din regiune, situat la hotarul cu moșia satului Corjeuți. Pentru a ajunge acolo treceți pe lângă “Târla boilor”, „Stânca tătarul” și „Huci”, stâne neclintite care veghează aceste locuri de milioane de ani. După ce treceți de apele Lopatnicului, care este și autorul acestui relief deosebit, mergeți printr-o pădurice și ajungeți la poalele defileului Ciuntului. Poteca ce se ridică în sus este anevoioasă și periculoasă, în schimb priveliștile ne copleșesc. Se zice că aici a trăit un haiduc, pe nume Ion Ciuntu, de la care se și trage denumirea de astăzi a defileului.

Peștera lui Ciuntu îi poartă numele, iar în preajmă se află altă grotă “Nunta dracului”, despre care a scris în nuvela “Contrabandistul” Constantin Stamati-Ciurea, prozator care a trăit în localitatea Caracușenii Vechi.

Defileul Ciuntului este un monument al naturii care te vrăjește în orice anotimp, inclusiv și iarna. Blocurile masive de calcar ajung la înălțimea de 100 de metri și îți dau impresia că ești în munți. Această perlă din sânul naturii este la fel de frumoasă ca și legendele despre ea și vă recomandăm să o vizitați.

Biserica de lemn „Sfânta Treime” din Larga

Monument de istorie și arhitectură națională, Biserica de lemn „Sfânta Treime” a fost ridicată în 1897 de către boierul Krupenski. Inițial, a fost plasată la marginea satului, iar ulterior a fost strămutată pe cel mai înalt loc din Larga, pe deal. Prin arhitectura deosebită, lăcașul atrage privirea tuturor trecătorilor.

Biserica este construită din lemn și are o arhitectură deosebită, unică în țară. Ea este înregistrată ca monument de istorie de arhitectură națională.

Casa-Muzeu „Grigore Vieru” din satul Pererîta

În satul Pererita, din fostul județ Hotin (România), s-a născut Grigore Vieru, poet îndrăgit pe ambele maluri ale Prutului. După mai mulți ani de la trecerea sa la cele veșnice, casa lui Grigore Vieru a fost reconstruită și transformată în muzeu.

Turiștii sunt invitați de către colaboratorii muzeului mai întâi în casa mare, unde s-au mai păstrat tavanul și pereții zugrăviți de mătușa Dochița, mama lui Grigore Vieru. Aici, pe lângă o colecție de cărți aduse de vizitatorii mai de seamă, mai vedem un covor vechi, fotografii, o sofcă și haine, printre care un costum și basca poetului.

În altă cameră regăsim atmosfera caselor din prima parte a secolului trecut, cu sobă și cuptoraș, cu covoare, oale și alte vase de nelipsit în casele țăranilor români. Un fus de tors așteaptă să fie mânuit, iar lămpile de gaz sunt sfidate de becul ce luminează camera. Icoana veghează încăperea, iar mai jos este, după cum era și tradiția, un fir de busuioc. Doar câteva dintre exponate, pe care le putem număra pe degete, au aparținut familiei Vieru, restul sunt culese din sat, dar și de prin alte părți. În clădirea alăturată sunt expuse copii ale fotografiilor, manuscriselor, documentelor, diplomelor poetului.

Peștera „Emil Racoviță” (Cenușăreasa) din Criva

Un obiectiv turistic atractiv de valoare internațională este peștera Emil Racoviță, o adevărată bijuterie a naturii. Peștera Emil Racoviță este cea mai mare peșteră din Republica Moldova și a 26-a cea mai lungă peșteră din lume. Este recunoscută, de asemenea, ca a treia cea mai lungă peșteră de calcar din lume. Ocupă o suprafață de 51 ha. Peștera este situată în regiunea est-europeană, în locul unde se intersectează granițele a trei state: Ucraina, Republica Moldova și România. Una dintre granițe – cea moldo-ucraineană – parcurge direct deasupra peșterii. Singura intrare în peșteră se află pe teritoriul Republicii Moldova, în apropierea satului Criva, raionul Briceni, pe partea dreaptă a traseului Chișinău–Cernăuți.

În urma cercetărilor științifice s-a constatat că peștera are posibilități mari de dezvoltare în domeniul speleoterapiei și speleoturismului, inclusiv și al turismului internațional. Importanța peșterii este multiplă – monument al naturii, zonă de recreație de importanță europeană, stațiune balneologică (tratamentul multor maladii în interiorul acestei imense caverne cu un mediu curativ ideal.). Aici ar putea fi creat un complex cultural-turistic care ar funcționa anul în jur.

Peștera este caracterizată prin prezența unor săli grandioase care ating lungimi de 60–100 m, lățimi de 30–40 m și înălțimi de până la 11 m. Plafoanele se sprijină pe coloane de dimensiuni mari. În golurile carstice ale peșterii se află mai multe lacuri, apa cărora are un efect curativ asupra organismului uman.

La momentul actual este nevoie de a se aloca mijloace financiare pentru amenajarea și valorificarea peșterii. Intrarea actuală în peșteră este avariata și nu poate fi utilizată pentru vizite.

Conacul și parcul Rosetti-Roznovan din Lipcani

Orașul Lipcani este o localitate unică prin arhitectura sa. Aici putem găsi numeroase clădiri cu arhitectură românească, care datează încă din secolul XIX, precum: Școala de arte, Centrul de creație, Hotelul și multe alte edificii din oraș, chiar și simple locuințe.

Dintre atracțiile orașului Lipcani, cel mai remarcabil este conacul și parcul Rosetti-Roznovan, monument de arhitectură de importanță națională. Edificiul datează din anii 1820 și, deși nu a putut face față trecerii anilor și necesită o renovare considerabilă, acest loc mai păstrează spiritul secolelor trecute.

Construcția a demarat la începutul secolului XIX, în timpul vieții contesei Ecaterina Rosetti-Roznovan (1785 – 1830). Acest conac este unul dintre primele edificii realizate în stilul arhitectural clasicist apărute în Basarabia. Conacul a fost reconstruit în 1870, iar la mijlocul anilor 1950 a fost transformat în spital.

În adâncul parcului, lângă estradă, crește un stejar multiseclar, vârsta lui se estimează a fi aproximativ 400 de ani, înălțimea sa este de 25 m, iar diametrul tulpinii e de 1 m 58 cm. Stejarul a fost inclus în lista monumentelor naturii Moldovei.

Parcul din satul Pavlovca

Parcul din satul Pavlovca a fost fondat între anii 1900–1908 de către nobilul A. Krupenski. Are o suprafață de 18,3 ha și este situat la aproximativ 4 km de comuna Larga, din componența căreia face parte satul. Este o arie protejată din Republica Moldova, reprezentând un monument de arhitectură peisagistică. În 1998 se afla în administrarea Spitalului nr. 7 din satul Pavlovca al Ministerului Sănătății. Este cel mai nordic monument de arhitectură peisagistică din țară. Din punct de vedere al arhitecturii peisagistice, se consideră a fi al doilea cel mai valoros parc din țară, cedând doar parcului Țaul din raionul Dondușeni.

Meandrul de la Pererîta

Stânca „Țiglău” din Corjeuți

În raionul Briceni, putem găsi nu doar monumente arhitecturale și peisagistice, dar și ne putem răsfața cu opere de artă culinară autohtonă și străină. Pentru aceasta, vă recomandăm următoarele destinații:

Hotel&Restaurant „La Paris” din Corjeuți

Acum puteți simți atmosfera franceză fără a trece hotarele și fără a cheltui sume enorme de bani, căci corjeuțenii au adus Parisul în Moldova, chiar la ei în sat. Ei au și un Turn Eiffel doar al lor, construit în curtea restaurantului „La Paris” care poartă numele capitalei franceze. Pentru o mai bună cunoștință cu capitala mondială a modei și a iubirii, administrația restaurantului și-a pus drept scop aplicarea stilului francez de ospățare la noi în republică, respectând tradițiile culinare specifice bucătăriei franceze.

Restaurantul a fost deschis pe 12 mai 2013, având o bucătărie cu specific francez, căci aici se gătesc și sarmale franceze și pizza la Paris, chiar și broscuțe, dar, desigur, aici găsim și bucătăria noastră tradițională moldovenească. În câțiva ani, acest restaurant a devenit cartea de vizită a satului și a raionului Briceni.

Pensiunea „La Mămuca” din Criva

Începând cu anul 2020, cea mai nordică localitate a Moldovei dispune de o proprie pensiune. Deși lucrările încă nu s-au finisat, pensiunea deja primește oaspeți și turiști care vor să facă cunoștință cu locurile pitorești de la nordul Moldovei și cu tradițiile autohtone.

Aflându-se în apropiere de vamă, călătorii sunt înviați să facă un popas „La Mămuca”. Aici vă puteți delecta cu bucatele autohtone, pregătite în stil tradițional și după obiceiurile de la nord.

Meșteșugurile populare

De veacuri, oamenii de aici au păstrat ocupațiile meșteșugărești și le-au transmis din generație în generație. Raionul Briceni este bogat și frumos prin arhitectura care predomină în localitățile sătești. În această privință un merit deosebit îl au meșterii populari. Este vorba de niște perle, care sunt specifice fiecărei localități în parte.

Bunăoară în c. Larga, s. Tabani, Grimăncăuți, Coteala, Trebisăuți este dezvoltat meșteșugăritul în lemn și tablă.

În s. Berlinți, Beleavinți, Mărcăuți, Trebisăuți și or. Lipcani predomină împletitul în paie și lozie. În c. Colicăuți, or. Briceni, s. Criva, Drepcăuți, Tabani, Hlina ș.a. este dezvoltată broderia artistică, țesutul, croșetatul, împletitul.

Legatul măturilor este considerat o îndeletnicire casnică, dar în așa localități ca Tabani, Cotiujeni, Caracușeni Vechi, această a devenit o sursă de venit pentru multiple familii care practică creșterea sorgului (mălai) și apoi prelucrarea acestuia întru confecționarea măturilor cap-coadă.

În s. Coteala meșterițele din sat au brodat costume naționale pentru formația folclorică de la Căminul de cultură. Meșterii înfrumusețează nordul republicii cu garduri și porți de o frumusețe rară, ornamează casele cu horboțică din tablă.

În case o să găsești colecții de perne, cearșafuri, fețe de masă, prosoape după modelul bunicilor. Vera Curtiș - una din puținele meșterițe care țese la stativ prosoape tradiționale. Învăță și elevele această meserie.

În orașul Briceni Ion Rusnac confecționează naiuri și fluiere, aici activează și un designer de draperii și ikebane.

În scopul susținerii, stimulării și promovării artei meșteșugărești, se organizează în fiecare an expoziții și târguri ale obiectelor confecționate de meșterii populari în cadrul unor manifestări de talie raională și republicană.

Capacitatea de cazare a turiștilor și vizitatorilor

La nivelul anului 2025 capacitatea de cazare a raionului a fost de 120 de locuri-pat în 54 de camere existente în cele 3 hoteluri. Analizând evoluția capacității de cazare, în intervalul de timp 2021-2025, raionul a înregistrat o creștere a capacității de cazare turistică cu 40 locuri.

Tabelul 11. Indicatorii ce caracterizează domeniul turismului din raion, ani, mil. lei, unități

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Numarul de turiști care vizitează anual obiectivele turistice din raion	1450	1100	1650	1800	2100

2.	Numărul de hoteluri funcționale din raion	2	2	3	3	3
3.	Capacitatea însumată de cazare a hotelurilor/an	120	120	160	160	160

Sursa: Consiliul Raional Briceni

Datele din tabelul de mai sus demonstrează evoluția numărului de turiști ce au vizitat locațiile turistice din raion, care au atins o cotă maximă în anul 2025, iar în anul 2022 a fost o scădere, media în ultimii 5 ani reprezentînd circa 1,6 mii de turiști pe an.

În concluzie putem menționa, că raionul are un patrimoniu turistic de excepție. Dezvoltarea unei infrastructuri de turism adecvate, crearea unui traseu turistic local, cu încadrarea lui în cicuitul național și internațional, precum și promovarea activă a obiectivelor turistice din zonă, ar atrage numeroși turiști din țară și din străinătate, contribuind la dezvoltarea economică și socială a raionului.

2.5 Serviciile sociale din raionul Briceni

Educația

Dezvoltarea și îmbunătățirea calității educației și învățămîntului constituie unul din obiectivele primordiale ale dezvoltării social-culturale în ansamblu a raionului Briceni, acestea fiind monitorizate și gestionate de Direcția Generală Învățămînt, Tineret și Sport Briceni.

Rețeaua sistemului educațional din raion.

Sistemul de învățămînt din raion include total 67 instituții de învățămînt, inclusiv:

- 32 de instituții de educație preșcolară,
- 33 instituții preuniversitare, dintre care:
 - 12 licee teoretice;
 - 20 gimnazii;
 - 1 școală primară;
- 2 instituții extrașcolare:
 - 1 Școala de Sport;
 - 1 Centru de Creație a Copiilor.

Învățămîntul preșcolar

Dinamica indicatorilor ce descriu sistemul educațional al educației timpurii denotă faptul că numărul de instituții de educație timpurie din raion în ultimii ani s-a redus de la 34 de instituții în 2021 până la 32 în anul 2025. Numărul de instituții de învățămînt preuniversitar din raion în ultimii ani s-a redus de la 36 de instituții în 2021 până la 33 în anul 2025. În total în instituțiile de învățămînt preuniversitar din raion sînt instruiți 6.150 elevi. Gimnaziile și liceele raionului dispun de 9.500 locuri, unde învață 6.150 elevi, gradul de utilizare a capacităților fiind de 64.7 %. Cu apeduct și canalizare sunt dotate 85% de școli. Fenomenul de abandon s-a redus față de anii precedenți.

Educația școlară

IP Liceul Teoretic din or. Lipcani

Dinamica indicatorilor din instituțiile de învățământ preuniversitar denotă o scădere a numărului de elevi înscriși în instituțiile preuniversitare din raion începând cu anul 2021. Cauza micșorării numărului de elevi ține de declinul demografic din ultimii ani și de exodul peste hotare. Tendința generală este de reducere a numărului de elevi, evoluțiile demografice se reflectă în mod diferit la diferite niveluri de învățământ.

Cele mai afectate de tendințele demografice negative sunt efectivele de elevi din învățământul gimnazial și liceal.

Gimnaziile și liceele raionului dispun de 13768 locuri, unde învață circa 5000 de elevi, gradul de utilizare a capacităților fiind de sub 40%. Procesul de învățământ se desfășoară conform sistemului de cabinete, într-un singur schimb. De cantine pentru elevi dispun majoritatea instituțiilor.

Scăderea solicitanților la studii liceale este determinată, în mare parte, de declinul demografic, precum și de posibilitățile și oportunitățile de angajare în câmpul muncii în baza potențialului și capacităților proprii.

Conform datelor preluate de la Direcția Generală Învățământ, Tineret și Sport Briceni în perioada anilor 2021-2025 fenomenul de abandon s-a redus față de anii precedenți.

Peste 2000 de elevi anual frecventează instituțiile extrașcolare: Centre de creație din Briceni și Lipcani, Stația Tinerilor Tehnicienii, Școala de Sport Briceni.

➤ *Școala de Arte Plastice pentru copii din or. Briceni*

Activează: - 9 grupe de copii la compartimentul "Artă Plastică" - 4 grupe de copii – compartimentul "Coregrafie" - 1 grupă de copii - compartimentul "Artă decorativă" Colectivul pedagogic este compus din 6 profesori cu studii superioare și medii de specialitate. Procesul de învățământ se desfășurează conform unor planuri și programe speciale, repartizate pentru 4 ani de studii, în baza Regulamentului special al Școlilor de Artă Plastică din republică.

➤ *Școala de meserii Nr. 10 din orașul Briceni*

Are posibilitatea să pregătească: zidari, tencuitori – plăcători cu plăți, tâmplari, sudori electrici, bucătari, croitori și frizeri. Corpul didactic este format din 14 persoane. Școala oferă posibilitatea de studii atât la buget, cât și la contract; la fel, dispune de un cămin pentru cazarea studenților.

➤ *Colegiul Pedagogic "Gheorghe Asachi" din or. Lipcani*

Colegiul Pedagogic „Gheroghe Asachi” din or. Lipcani

În această instituție își fac studiile studenți cu frecvență redusă și de zi. Studiile se desfășoară în limba română și ucraineană, la următoarele specialități:

- Bibliotecari pentru bibliotecile satești;
- Învățători de muncă și desen;
- Pedagogia învățămîntului primar;
- Instruirea tehnologică;
- Pedagogia preșcolară;
- Secretar-birotică.

Infrastructura educațională

Instituțiile de învățămînt preuniversitar din raion sînt amplasate pe teritoriul a 28 primării. Analizînd toți indicatorii cu referire la starea sistemului de învățămînt, rețeaua instituțiilor de învățămînt secundar general din perspectiva tendințelor demografice și nivelului de utilizare a capacităților instituțiilor de învățămînt, a resurselor materiale, financiare și umane din domeniul educațional, precum și soluționării diverselor probleme de ordin educativ, se constată necesitatea de optimizare a rețelei instituțiilor de învățămînt secundar general din raion, inclusiv și necesitatea redimensionării rețelei instituțiilor liceale.

Probleme ale sistemului de învățămînt raional

- Familiarizarea cadrelor didactice cu TIC este limitată de rata scăzută de acoperire cu calculatoare și de utilizarea lor. Aplicarea limitată a metodelor și dispozitivelor interactive TIC în scopuri didactice și de management nu permite atingerea obiectivelor e calitate.
- Dotarea insuficientă a instituțiilor de educație timpurie din raion cu echipament și inventar sportiv necesar pentru realizarea dimensiunii educație fizică.
- Instituțiile de educație timpurie sunt dotate nesatisfăcător cu echipament medical, mobilier/ ustensile și de medicamente de acordarea primului ajutor.
- Insuficiența resurselor financiare pentru a acoperi cheltuielile de amenajare și organizare a spațiilor de joc și a terenurilor sportive.
- Competențele profesionale ale unor cadre didactice și dezvoltarea acestora nu sunt racordate la schimbările din sistemul educațional.
- Declinul demografic conduce la scăderea semnificativă a populației cuprinse în procesul de educație și generează probleme de supradimensionare a rețelei școlare. Totuși, persistă probleme de acces la anumite niveluri de învățămînt (învățămînt complementar, etc.).

- Lipsa specialiștilor pentru a acorda asistență psihologică, logopedică în instituțiile de învățământ preuniversitar și preșcolar, pentru a presta servicii calitative pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (inclusiv copiii dotați).
- Infrastructură neadaptată la nevoile persoanelor cu dizabilități motorice.

Perspective de dezvoltare

- Crearea unei infrastructuri și a rețelei de instituții educaționale, dimensionată eficient, în conformitate cu tendințele demografice, sociale - corespunzătoare standardelor actuale de calitate;
- Îmbunătățirea managementului resurselor în educație, dezvoltarea, sprijinirea și motivarea cadrelor didactice și manageriale pentru asigurarea educației de calitate;
- Implementarea curriculumului școlar, asigurând formarea de competențe necesare pentru creștere și dezvoltare personală, socială și profesională pe parcursul întregii vieți;
- Modernizarea informațional-tehnologică, consolidarea continuă a bazei materiale-tehnice la disciplinele de studiu, asigurarea adecvată a instituțiilor de învățământ în conformitate cu cerințele actuale;
- Crearea unor parteneriate sociale durabile, axate pe beneficii comune pe termen lung, promovarea imaginii pozitive a unității de învățământ în comunitate.

Soluții propuse

- Majorarea ratei de înrolare a copiilor în instituțiile de educație timpurie;
- Conectarea grădinițelor de copii din raion la rețeaua internet;
- Implementarea instrumentelor de monitorizare a pregătirii copiilor pentru școală;
- Sporirea accesului la educație de calitate pentru toți copiii;
- Abordarea aplicativă a conceptului de leadership educațional care să se axeze pe învățarea de calitate, pe monitorizarea acesteia și pe evaluarea ei sistematică, pe dezvoltarea profesională a cadrelor didactice;
- Organizarea diverselor activități de cercetare psiho-pedagogică;
- Instituirea activității de mentorat în școli și creditarea acestora, promovarea mentoratului de inserție profesională pentru susținerea specialiștilor tineri;
- Sensibilizarea personalului privitor la necesitatea formării continue și a ascensiunii profesionale, inclusiv prin participare la procesul de atestare și de obținere a gradelor didactice și manageriale;
- Aplicarea conținuturilor educaționale digitale în procesul de învățământ, prin intermediul tehnologiilor informaționale în vederea dezvoltării competențelor digitale;
- Studiarea și implementarea experiențelor avansate în noile condiții;
- Promovarea în continuare a politicilor și practicilor de dezvoltare a educației incluzive;
- Crearea în continuare a condițiilor unui mediu favorabil pentru copiii cu cerințe educaționale speciale prin: asigurarea cu suporturi în instituțiile din raion; remodificarea transportului – autobuselor școlare pentru transportarea elevilor cu dizabilități fizice (în cărucior); monitorizarea activității elevilor needucogeni în scopul socializării lor;
- Organizarea diverselor activități ce ar accentua esența rolului de mentor: activități deschise, schimb de experiență, activități de îndrumare a tinerilor specialiști;
- Studiarea aprofundată a limbii de stat, a limbilor străine;

- Diversificarea activităților extracurriculare și axarea lor pe nevoile de realizare a elevilor din perspectiva dezvoltării unei personalități creative și multilateral dezvoltate;
- Formarea la elevi prin activități diverse a unor deprinderi de comportament responsabil la traficul rutier și în cazul situațiilor excepționale;
- Asigurarea respectării drepturilor elevilor și excluderea violenței sub orice formă.

Ocrotirea sănătății

Mentținerea sănătății populației raionului Briceni este asigurată de o rețea de instituții medico-sanitare, care acordă diverse servicii medicale. Această rețea este formată din: IMSP Spitalul raional Briceni cu subdiviziunile; 4 instituții medico-sanitare publice - Centre de Sănătate (în localitățile Briceni, Lipcani, Corjeuți, Larga) și un Centru de Sănătate privat (în satul Grimăncăuți, care activează din anul 2014). Centrul de Sănătate Briceni include 20 subdiviziuni, dintre care 13 Oficii ale Medicilor de Familie (OMF) și 7 Oficii de Sănătate (OS).

IMSP Spitalul Raional Briceni are fondul general de 185 paturi, inclusiv:

- Secția terapie - 60 paturi
- Secția boli cronice - 30 paturi
- Secția chirurgie - 50 paturi
- Secția obstetrico - ginecologie - 15 paturi
- Secția pediatrie - 15 paturi
- Secția boli contagioase - 15 paturi
- Secția reanimare - 6 paturi
- Secția de internare
- Secția consultativă
- Secția stomatologie
- Laborator
- Cabinet de imagistica
- Cabinet de morfopatologie
- Serviciul auxiliar.

Beneficiază de asigurare medicală obligatorie circa 48,5 mii locuitori sau 81,7% din populația raionului. Spitalul raional Briceni cu 5 secții specializate de profil deține la moment 180 paturi, având un grad de utilizare de circa 74 %. La 10 mii locuitori revin 30,3 paturi de spital. Personalul medical în raion a constituit 115 persoane în anul 2021 și 98 persoane în anul 2025.

Cadrele medicale

Numărul total de personal medical în raion este în descreștere în anul 2025 comparativ cu anul 2021. Conform datelor preluate de la IMSP Spitalul raional Briceni, trendul indicatorilor ce descriu necesarul de personal medical în instituțiile medicale din raion este în creștere pentru anul 2025 comparativ cu anul 2021.

Tabelul 12. Morbiditatea populației de diferite boli

	2021	2022	2023	2024	2025	Media pe țară 2025
Boli cardiovasculare	2150	2200	2280	2310	2350	2100
Cancer	185	190	198	204	210	195

Boli ale aparatului respirator	1420	1350	1480	1510	1550	1600
Boli ale aparatului digestiv, inclusiv	850	870	890	910	930	880
Hepatice	120	125	130	128	132	115
Traume, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	240	215	230	245	250	270
Narcomani	8	9	9	10	11	14
Alcoolici	340	345	350	352	358	310
Tuberculoza	45	42	38	35	32	28
SIDA	3	4	4	5	5	6

Astfel, dinamica indicatorilor cantitativi, ce descriu sistemul de ocrotire a sănătății și morbiditatea populației din cauza diferitor boli ne demonstrează:

- O descreștere a maladiilor cardiovasculare, care se datorează unei supravegheri mai regulate a populației din partea medicilor de familie și examinarea profilactică a populației din raion. (implementarea Programei Naționale a maladiilor cardiovasculare);
- O descreștere a maladiilor canceroase, care se datorează implementării de examinări screening la compartimentul dat;
- O creștere a maladiilor respiratorii acute din fondul maladiilor respiratorii virale acute la copii;
- O creștere a maladiilor aparatului digestiv, inclusiv hepatitele cronice, care o putem argumenta prin tratamentul antiviral în Republica și raion și interesul populației pentru a primi un tratament specific adecvat;
- Descreșterea în raion a traumelor și otrăvirilor este un fapt îmbucurător și indicii sînt mai mici ca cei republicani;
- Indici mai mici comparativ cu cei medii pe țară sînt înregistrați la pacienții cu narcomanie și tuberculoză;
- Indicii morbidității de alcoolism în raion sînt la nivelul celor republicani.

Gradul de satisfacție al populației referitor la calitatea serviciilor de ocrotire a sănătății din raion este apreciat de Consiliul Calității din IMSP cu regularitate. Plîngerile verbale și scrise la diferite nivele sînt înregistrate și evaluate de comisia de bioetică cu rezolvarea problemelor în folosul pacientului. Plîngerile nu sînt legate de deservirea angajaților medicali, dar sînt din motivul lipsei cunoștințelor pacienților, legate în majoritatea cazurilor, de procesul de prescriere a medicamentelor compensate conform ordinelor Ministerului Sanatatii. Un factor negativ, ce merită a fi menționat, ține de insuficiența specialiștilor tineri calificați în domeniul pediatriei, dar și în alte domenii medicale. Aceasta determină și reducerea încrederii cetățenilor din localitățile raionului în eficacitatea și calitatea serviciilor medicale propuse la etapa actuală, o bună parte a pacienților solicitînd tratament în orașele mari, precum Bălți și Chișinău.

Principalele probleme cu care se confruntă sistemul de ocrotire a sănătății sînt următoarele:

- Insuficiența echipamentului medical performant, necesar pentru investigarea pacienților conform Protocoalelor clinice naționale;
- Asigurarea insuficientă a cadrelor medicale cu calculatoare;
- Problema tratării eficiente a infarctului miocardic;

- Numărul sporit al medicilor specialiști de vîrstă pensionară;
- Resurse financiare insuficiente pentru regie și întreținerea instituțiilor medicale;
- Insuficiența spațiului locativ pentru tineri specialiști;
- Unități de transport sanitar învechite.

Unele probleme menționate mai sus reprezintă provocări serioase pentru raion: insuficiența cadrelor medicale în următorii ani va agrava procesul de acordare a serviciilor medicale calitative conform Programelor și Protocoalelor clinice naționale, ce poate genera insatisfacția pacienților; nu va fi posibilă implementarea adecvată a Sistemului Informațional în domeniul Asistenței Medicale Primare din cauza insuficienței de calculatoare.

În scopul dezvoltării și îmbunătățirii sistemului de ocrotire a sănătății în raionul Briceni, precum și sporirii nivelului de calitate al serviciilor medicale prestate în următorii 5-7 ani sînt necesare următoarele acțiuni:

- Atragerea investițiilor în domeniul sănătății;
- Perfecționarea continuă a cadrelor medicale, organizarea instruirilor în domeniul ocrotirii sănătății mamei și copilului;
- Implementarea în continuare a Programelor Naționale în domeniul asigurării AMP;
- Reparații capitale și recurente în instituțiile medico-sanitare publice din raion;
- Asigurarea cu cadre medicale a instituțiilor medicale, în special în localitățile rurale;
- Achiziționarea aparaturii medicale și tehnice (procurarea aparatului Rentghen, calculatoarelor, analizatorului biochimic pentru laborator, ultrasonografului, unităților de transport sanitar).

Protecția socială

Sistemul de asistență socială este predestinată pentru a asigura sprijinirea familiilor și persoanelor ajunse din diverse motive într-o situație vitală dificilă. Formarea infrastructurii de asistență socială a fost efectuată atît din mijloace bugetare, cît și cu ajutorul finanțării din fondurile externe.

Principala instituție din domeniu este Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Briceni, o subdiviziune structurală din subordinea Consiliului Raional (în continuare – DASPF).

DASPF Briceni oferă servicii orientate spre îmbunătățirea calității vieții persoanelor și familiilor defavorizate, prin acordarea asistenței și suportului în vederea prevenirii, diminuării sau depășirii situației de dificultate și integrarea socială a acestora.

DASPF realizează la nivelul raional măsurile de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vîrstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie.

În domeniul protecției copilului și a familiei, Direcția asigură respectarea drepturilor copilului prin servicii de consiliere, prevenire a separării acestuia de familie, propune și aplică măsurile de protecție specială pentru copiii aflați în dificultate sau cu dizabilități.

În domeniul asistenței sociale a persoanelor vîrstnice aflate în dificultate, Direcția dezvoltă, consolidează și prestează servicii sociale adresate persoanelor vîrstnice aflate în dificultate, servicii

sociale comunitare pentru persoanele vîrstnice (serviciul de îngrijire socială la domiciliu, serviciul de asistență socială comunitară, servicii specializate (centre de plasament temporar, etc).

În domeniul protecției persoanelor cu dizabilități, asigură respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități prin acordarea de servicii de asistență, consiliere, îngrijire, tratament, recuperare, reabilitare, orientare și formare profesională, precum și alte tipuri de servicii, în funcție de nevoile persoanelor, în bază încadrării acestora în categorii de persoane cu dizabilități.

De asistență socială beneficiază persoanele și familiile care, din cauza unor factori de natură economică, fizică, psihologică sau socială, nu au posibilitate să își asigure un nivel decent de viață, și anume:

- Copiii în situație de risc, copiii separați de părinți;
- Familiile cu mulți copii;
- Copiii cu dizabilități pînă la vîrsta de 18 ani;
- Familiile monoparentale cu copii;
- Persoanele cu dizabilități;
- Persoanele în etate;
- Victimele violenței în familie;
- Victimele și potențialele victime ale traficului de ființe umane;
- Persoanele și familiile defavorizate.

➤ *Serviciul de Asistență socială comunitară*

Serviciul de Asistență Socială Comunitară activează în fiecare localitate, fiind dotat cu cele necesare pentru identificarea programelor și coordonarea activităților de protecție a tuturor categoriilor de persoane defavorizate, precum și în elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea unor noi servicii sociale.

Totodată, în raion activează 4 Centre Comunitare Multifuncționale: or. Briceni, s. Drepcăuți, s. Caracușenii Vechi și s. Larga.

Centrul comunitar din s. Drepcăuți

Beneficiarii serviciului:

- Comunitatea per ansamblu;
- Persoanele, familiile și grupurile sociale aflate în dificultate;

- Familii cu copii în situație de risc;
- Familii cu copii cu dizabilități;
- Copii rămași fără ocrotirea părintească;
- Copii orfani;
- Copii abuzați și neglijăți;
- Persoane vîrsnice: solitare, cu dizabilități, care suferă de afecțiuni grave;
- Victime ale violenței în familie, ale traficului de ființe umane, persoane eliberate din locuri de detenție.

➤ *Serviciul de Îngrijire Socială la Domiciliu*

Are sediile de activitate în fiecare sat din raion, care deservește conform unui program flexibil, în funcție de necesitățile beneficiarului și a planului individualizat de îngrijire. Serviciile oferite de către lucrătorii sociali sunt sub formă de consiliere și ajutor la activitățile de zi cu zi.

➤ *Serviciul de Asistență Personală*

este unul specializat în oferirea asistenței și îngrijirii copiilor și adulților cu dizabilități severe în vederea favorizării integrării lor în societate. În acest serviciu sînt angajate mame tinere ale căror copii sunt cu dizabilități severe, ținutii la pat care nu se pot deservi de sinestătător și necesită supraveghere permanentă.

➤ *Serviciul protezare și ortopedie*

Contribuie la comandarea și eliberarea articolelor protetico- ortopedice și mijloace de locomoție, încălțăminte ortopedică, corsete, bandaje, centuri ortopedice, mijloace de locomoție manual pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

➤ *Azilul pentru persoane vîrsnice și cu dizabilități din orașul Lipcani*

Creează și oferă condiții optime de trai, reabilitare și asistență medico–socială pentru persoanele cu vîrstă înaintată și cu dizabilități. În azil sînt plasate persoane, cazate temporar sau permanent.

➤ *Serviciul de alimentare în cantina socială*

Prestează servicii de alimentare gratuită pentru 10 persoane social – vulnerabile, fără venituri sau cu venituri mici.

➤ *Centru de plasament temporar al copiilor în situația de risc “AMIC” din com. Larga*

Are menirea de a implementa politicile cu privire la protecția drepturilor copilului, identificarea, evidența și monitorizarea copiilor rămași fără supravegherea părintească. Centrul educă copii lipsiți de supravegherea părintească.

Casa Teritorială de Asigurări Sociale (CTAS) Briceni este structura teritorială desconcentrată a Casei Naționale de Asigurări Sociale, căreia îi revin activitățile ce țin de deservirea nemijlocită a populației din raionul Briceni în domeniul asigurărilor sociale de stat.

Activitatea CTAS Briceni este divizată în două compartimente:

- Realizat de către Direcția venituri, ce ține de evidența persoanelor fizice și juridice în calitate de plătitori la Bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și evidența contribuțiilor datorate de către aceștia;

- Realizat de către Direcția calcul drepturi sociale, ce ține de primirea de la cetățeni a cererilor și actelor necesare pentru stabilirea, prelungirea, modificarea, stoparea și reînnoirea prestațiilor sociale, precum și stabilirea corectă a acestor
- prestații (pensii, indemnizații, alocații).

Tabelul 13. Sprijinul acordat familiilor cu copii în situație de risc

Denumire	2024		2025	
	Nr. copii	Suma, lei	Nr. copii	Suma, lei
Sprijin pentru familii cu copii în situație de risc	140	280000	165	350000

➤ *Tutelă / curatelă copii și adopție*

Tutela/curatela reprezintă o formă de protecție, care se instituie asupra copiilor rămași fără ocrotire părintească în scopul educației și îngrijirii acestora, precum și al apărării drepturilor și intereselor lor legitime.

Adopția, este un serviciu tradițional oferit în cadrul sistemului de protecție a copilului și reprezintă protecția drepturilor copilului, prin care se stabilește filiația între cel care adoptă și copil, precum și rudele adoptatorului. Adopția dă naștere unei legături irevocabile, care trebuie să garanteze copilului o protecție absolută.

➤ *Indemnizații pentru copii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă , pentru copii din serviciul APP, CCTF*

Indemnizații pentru copii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, părinților adoptivi, tutorilor/curatorilorli se platesc lunar indemnizații pentru alimentație, procurarea îmbrăcăminte/încălțăminte, obiectelor de igienă personală, etc.

➤ *Serviciul Suport monetar adresat familiilor/ persoanelor defavorizate*

Serviciul este un serviciu social specializat pentru susținerea familiei/persoanei defavorizate pentru prevenirea/diminuarea/depășirea situațiilor de dificultate, precum și pentru prevenirea excluziunii sociale și instituționalizării acestora, în baza necesităților identificate.

Tabelul 14. Suport financiar acordat famiilor defavorizate

Denumire	2024		2025	
	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei
Suport monetar adresat familiilor defavorizate	450	910000	480	1050000

➤ *Protezare și ortopedie, mijloace locomoție*

Asigurarea cetățenilor cu mijloace ajutătoare tehnice, precum și acordarea serviciilor de consultare, tratament și reabilitare a persoanelor cu dizabilități și veteranilor de război în vederea menținerii sănătății și incluziunii lor în societate.

➤ *Reabilitarea sanatorială*

Reabilitare și tratament sanatorial prin acordarea biletelor de reabilitare/recuperar acordate persoanelor în vîrstă și celor cu dizabilități.

- *Eliberarea taloanelor de calatorii în statele membre CSI pentru veteranii și persoanele cu dizabilități de pe urma războiului.*

- *Compensație pentru serviciile de transport*

Plată pentru compensarea cheltuielilor pentru serviciile de transport următoarelor categorii:

- Persoanele cu dizabilități severe;
- Persoanele cu dizabilități accentuate;
- Copiii cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani;
- Persoanele care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani;
- Persoanele cu dizabilități locomotorii (inclusiv copiii cu dizabilități locomotorii în vîrstă de pînă la 18 ani).

Tabelul 15. Compensația acordată pentru servicii de transport public

Denumire	2021		2022		2023		2024		2025	
	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei
Compensația pentru transport public	1200	240000	1250	260000	1300	280000	1350	310000	1400	340000

- *Ajutorul social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului*

Acordarea ajutorului social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului. Aceste prestații se stabilesc de către Direcția asistență socială și protecția familie, iar plata ajutorului social și APRA se efectuează lunar din bugetul de Stat prin intermediul CNAS.

Dreptul la ajutor social și/sau la ajutor pentru perioada rece a anului beneficiază familiile defavorizate în cazul în care toți membrii adulți ai acesteia se încadrează în cel puțin una dintre următoarele situații:

- au atins vîrsta necesară pentru stabilirea pensiei conform legislației;
- sînt persoane încadrate în diferite grade de dizabilitate;
- sînt șomeri înregistrați la agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă și nu refuză participarea la activitățile de interes comunitar;
- se află în perioada dintre săptămîna a 30-a de sarcină și săptămîna a 12-a după naștere în cazul în care copilul se naște mort sau moare în perioada concediului postnatal, ori îngrijește un copil pînă la vîrsta de 3 ani;
- îngrijesc un membru/membri ai familiei care necesită îngrijire din partea unei terțe persoane conform concluziei consiliului medical consultativ al instituției medico-sanitare publice;
- realizează venituri provenite din salarizare, cu timp integral sau parțial, din activitatea de antreprenariat sau din activități legate de folosirea terenurilor agricole din extravilanul localităților.

Tabelul 16. Ajutorul social acordat

	2021		2022		2023		2024		2025	
	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei	Nr. pers.	Suma, lei
Ajutor social	2100	4200000	2350	5100000	2500	5800000	2400	6100000	2250	6400000
APRA	3400	2100000	3600	2400000	3900	2900000	4100	3300000	4300	3800000

Asigurarea cu locuințe și facilități de confort

Conform datelor de la BNS, în anul 2025 fondul locativ al raionului constituia 1.680 mii m², ce denotă o creștere de 2.4% comparativ cu anul 2021 (1.640 mii m²). În mediu unui locuitor îi revine 28.3 m², inclusiv: mediu rural – 30.2 m², mediu urban – 21.4 m².

Tabelul 17. Indicatorii privind asigurarea cu locuințe a populației din raion

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Mărimea fondului localitv, mii m ²	1640.0	1652.0	1661.0	1670.0	1680.0
2.	Necesarul de fond locativ, mii m ²	120.0	115.0	110.0	105.0	95.0
3.	Intrari in fondul de locuinte, mii m ²	8.5	12.0	9.0	9.5	10.0
3.	Asigurarea populației cu locuințe, m ² /1 locuitor	24.5	25.1	25.8	27.8	28.3
4.	Fondului locativ dotat cu facilități de confort, mii m ²	68.5	70.2	71.5	73.0	74.5
5.	Ponderea suprafeței locuibile dotate cu facilități de confort, %	1640.0	1652.0	1661.0	1670.0	1680.0

Trendul indicatorilor ce reflectă dotarea fondului locativ cu facilități de confort denotă o creștere în perioada anilor 2021-2025.

Tabelul 18. Fondul locativ total pe raion dotat cu facilități de confort, km

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Apeduct	310	325	340	365	390
2.	Canalizare	45	48	52	58	65
3.	Încălzire centrală	12	12	11	10	10
3.	Alimentare cu gaze	185	192	204	215	228

Sursa: Consiliul raional Briceni

Suprafața totală a fondului locativ al orașului Briceni la 01.01.2025 a fost de circa 240 mii m². 69% din totalul fondului locativ este reprezentat de casele particulare, celelalte 31% reprezentând blocurile cu apartamente. Fondul de locuințe nu s-a extins considerabil în ultimii cinci ani.

2.6 Mediul social-cultural

Cultura

Raionul Briceni dispune de un număr mare de valori patrimoniale, cum ar fi muzee, monumente istorice și de artă, complexe arhitecturale, biserici și mănăstiri.

Aria culturală a raionului constituie:

- 34 Case și Cămine de Cultură
- 31 Biblioteci
- 5 Școli ale Învățământului Artistic: 2 Școli de Arte (com. Colicăuți și or. Lipcani) 2 Școli de Muzică (com. Larga și or. Briceni) 1 Școală de Artă Plastică Briceni

În raion activează 33 formații artistice cu titluul onorific „Model”:

- 6 formații folclorice Formația folclorică ”Cununița” (Colicăuți)
- 6 formații și ansambluri vocale
- 12 formații de dans popular Formația ”Mărunțița” (Larga)
- 1 formație vocal-instrumentală
- 4 orchestre de Muzică Populară
- 1 formație de teatru
- 4 fanfare.

În Programul Național Novateca sunt incluse 27 biblioteci publice din raion. E de menționat și activitatea Centrului Informațional Public din Biblioteca Publică Briceni. În bibliotecile publice din rețea sunt implementate servicii moderne noi de bibliotecă.

Trendul indicatorilor ce reflectă activitatea culturală din raion poate fi urmărit în următorul tabel:

Tabelul 19. Indicatori ce reflectă activitatea culturală din raion

Nr.	Indicatori	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Biblioteci	31	31	31	31	30
2.	Fondul de cărți din biblioteci, nr. de cărți	285	282	280	278	275
3.	Cinematografe	0	0	0	0	0
4.	Numărul de filme rulate	0	0	0	0	0
5.	Teatre populare	1	1	1	1	1
6.	Numărul de piese teatrale jucate	12	14	10	15	18
7.	Cluburi, case de cultură	34	34	34	34	34
8.	Numărul de concerte muzicale organizate	45	38	52	60	68
9.	Muzee	2	2	2	2	2
10.	Numărul de vizitatori ai muzeelor	3400	2800	4100	4500	4900
11.	Scoli muzicale	2	2	2	2	2
12.	Numărul de elevi în școlile muzicale	240	250	235	245	260
13.	Cercuri de activități culturale, inclusiv:	42	45	40	48	52

14.	Numărul de evenimente culturale organizate	120	105	135	150	165
15.	Volumul de resurse alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea culturii în raion, mii. lei	1450	1600	1850	2100	2350

Sursa: Direcția raională Cultură

Case de cultură

Capacitatea celor 34 case de cultură este de 8.5 mii locuri, ceea ce reprezintă 100% la sută din numărul total necesar. Pe parcursul anilor 2021-2025 au fost organizate peste 650 manifestări culturale.

Căminul cultural din s. Larga

Starea căminelor culturale este, în mare parte, nesatisfăcătoare și necesită reparații și investiții. Aceasta se datorează faptului că, în procesul de transmitere a caselor de cultura la balanța administrațiilor locale nu s-a ținut cont de posibilitățile comunităților respective de a întreține activitatea acestor cămine. Bugetele locale nu dispun de suficiente mijloace financiare. Totuși, în comparație cu alte raioane, autoritățile r-lui Briceni au marcat unele rezultate bune, prin renovarea caselor de cultură din localități. Căminele culturale realizează mai multe funcții sociale, cum ar fi de informare, dezvoltare multilaterală, de odihnă, etc. Activitățile cultural-artistice din r-l Briceni au un impact în viața culturală atât la nivel local, cât și național.

Biblioteci

Numărul bibliotecilor publice din raion denotă o descreștere cu 1 unitate în 2025, comparativ cu anul 2021. Cele 30 de biblioteci din r-l Briceni reprezintă aproximativ 2,4% din numărul total pe țară și au un fond total de carte egal cu 275 mii exemplare, ceea ce constituie circa 1,8% din fondul total de carte pe republică.

Biblioteca publică „Alexe Rău” din or. Briceni

Din datele menționate, constatăm că fondul de carte este învechit și necesită procurări noi de fonduri de carte. Totodată, este în scădere numărul de cititori, cauzele acestei tendințe negative fiind insuficiența resurselor financiare pentru a completa fondurile de carte și a asigura accesul la Internet în special pentru a atrage tinerii.

Potențialul cultural

Pe lângă cadrul funcțional și infrastructura specifică domeniului diagnosticat (case culturale, biblioteci, muzee, etc.) este foarte important de ținut cont și de faptul, că raionul Briceni dispune de un potențial cultural, precum sunt numeroase colective de creație etnografică și de folclor și meșteri populari. Folclorul muzical are o valoare deosebită, fiind reprezentat de ansambluri etnofolclorice de adulți și copii, orchestre de muzică populară. Prezența acestui potențial uman a dus la organizarea mai multor festivaluri, care devin deja tradiție pentru raion, cum ar fi: Festivalului cântecului popular moldovenesc, Festivalul teatrului popular, Tîrgul meșterilor populari, Concursuri literar-artistice, Festivalul cântecului coral, obiceiurile de iarnă, etc. Obstacolele existente în practicarea meșteșugurilor populare sunt legate de lipsa organizării desfacerii pe piață a articolelor produse. Nu există un concept și nu este promovat produsul cultural, nu există un raport de interacțiune între regiuni, lipsește un schimb de informații, de produse cultural-artistice.

Eveniment cultural în or. Briceni

Principalele probleme și impedimente cu care se confruntă raionul Briceni în domeniul culturii țin, în mare parte de următoarele:

- Lipsa unei Asociații culturale în raion, care ar facilita activitatea culturală;
- Colaborare insuficientă și schimb de informații redus, de produse cultural-artistice etc.;
- Lipsa unei concepții moderne de dezvoltare și reorganizare a caselor de cultură, și bibliotecilor;
- Insuficiența tehnologiilor informaționale în biblioteci;
- Insuficiența fondului de carte în bibliotecile raionului;
- Lipsa rețelelor de difuzare a filmelor, care constituiau un important volum al activității culturale locale;
- Lipsa unui post local de televiziune, care ar asigura participarea oamenilor de cultură locali la TV, precum și promovarea culturii;
- Lipsa unui concept de dezvoltare și promovare a potențialului cultural, precum și a produsului cultural autohton;
- Lipsa de organizare a desfacerii pe piață articolelor produse de meșterii populari;
- Conducătorii instituțiilor nu posedă cunoștințe și deprinderi de management în condițiile economiei de piață;
- Abilități insuficiente de cunoaștere a calculatorului de către personalul din bibliotecile publice din raion;
- Motivație redusă și posibilități limitate de atragere a specialiștilor calificați în domeniu cultural.

Sportul

În anul 2025 în raionul Briceni erau atestate: 1 stadion cu tribune de peste 1.500 locuri, 22 săli sportive, 45 construcții sportive de plan. Școala sportivă raională supervizează activitatea a 6 secții sportive la 4 probe diferite. În aceste secții sînt antrenați circa 450 copii din 12 localități din raion.

Complex sportiv din or. Briceni

Actualmente, în raionul Briceni există o sală performantă pentru școala de sport, dar este insuficient inventarul sportiv performant, o stare deplorabilă a terenurilor de fotbal, nu este dezvoltată o infrastructură sportivă adițională și una legată de agrement, cum ar fi spațiile verzi dotate cu inventar sportiv, benzi de ciclism, terenuri pentru sportul cu roțile, skateboard, bazin de înot, etc.

Tabelul 20. Indicatori ce reflectă activitatea sportivă din raion

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Numărul sălilor de sport	22	22	22	22	22
2.	Numărul de locuitori din raion care revine la o sală sportivă	3190	3140	3100	2730	2690
3.	Numărul secțiilor de sport, inclusiv:	6	6	6	6	6
	Fotbal	2	2	2	2	2
4.	Volumul de resurse alocat anual pentru promovarea și dezvoltarea sporturilor în raion, mil. lei	0,35	0,40	0,45	0,50	0,60

Școala sportivă specializată republicană de box din Grimăncăuți

A fost fondată în anul 2000, în baza secției de box din localitate. Ținând cont de performanțele sportivilor din sat, Guvernul Republicii Moldova a alocat finanțele necesare construcției unui centru de box. Acesta a fost dat în exploatare în anul 2004. În prezent, este platforma principală de pregătire a selecționatei republicii către competițiile internaționale.

Centrul dispune de săli specializate cu ring performant, echipament de box și alte utilaje pentru pregătirea fizică general. Dispune de 12 aparate de antrenament, o sală de odihnă a sportivilor, cabine de duș, saună, bucătărie. În prezent, în Centru se antrenează circa 100 de tineri sportivi din satele țării.

Discipolii școlii din Grimăncăuți au obținut:

- 1 medalie de bronz a Jocurilor Olimpice din Sidney, anul 2000 – Vitalie Grușac;
- 1 medalie de bronz a Jocurilor Olimpice din Beijing, anul 2008 – Veaceslav Gojan;
- 1 medalie de argint a Campionatului Europei în anul 2002 – Veaceslav Gojan;
- 1 medalie de argint a Campionatului Mondial al studenților în anul 2006 – Mihail Muntean;
- 2 medalii de argint ale Cupei Europei în anul 1999 г. – Vitalie Grușac și Octavian Țicu;
- 1 medalie de bronz a Cupei Europei în anul 1999 – Oleg Lesnic;

- 2 medalii de bronz ale Campionatului Europei în anul 1997 printre cadeți – Vasile Bejenari și Timur Lavric;
- 4 medalii de bronz ale Campionatului Europei printre elevi: anul 2004 – Vasile Mateiciuc, Roman Todosciuc; anul 2005 – Ion Procopișin; anul 2006 – Viorel Berzoi;
- circa 100 medalii ale turneele internaționale, clasa A.

Școala a mai pregătit: 1 maestru emerit în sport, 5 maeștri de clasă internațională, 11 maeștri în sport, 2 antrenori emeriți ai Republicii Moldova, 2 arbitri de categorie internațională, multipli campioni republicani.

Pentru dezvoltarea și promovarea activităților sportive din raion în următorii ani există următoarele oportunități:

- Reabilitarea infrastructurii sportive la nivel local prin consolidarea bazei tehnico-materiale a infrastructurii existente și crearea unei infrastructuri noi prin:
 - Majorarea alocațiilor bugetare;
 - Atragerea fondurilor extrabugetare;
 - Crearea de parteneriate publice-private.
- Îmbunătățirea procesului de organizare a activităților sportive:
 - Perfecționarea și instruirea continuă a cadrelor;
 - Atragerea și menținerea tinerilor specialiști în câmpul muncii;
 - Desfășurarea mai multor campionate de sport colectiv la nivel raional: volei, baschet, fotbal (cu implicarea mai multor tineri din raion);
 - Formarea echipelor raionale de volei, baschet, fotbal, pentru a participa la competițiile naționale;
 - Organizarea Săptămânii sportului în fiecare instituție pentru promovarea activităților sportive.

Mass media

Mass-media locală este reprezentată prin activitatea a doar unui singur ziar raional 'Meleag Natal'. Redacția este amplasată în or. Briceni.

Din discuțiile cu cetățenii, putem concluziona că influența reală pe care o are publicația menționată asupra opiniei publice din raion este una redusă. În raionul Briceni nu există ziariști sau reporteri care s-ar bucura de popularitate în rîndul locuitorilor și ar reuși să devină formatori de opinie. În raion nu funcționează vreun post de radio și nici canal TV local. Totodată, cea mai populară metodă de comunicare sunt rețelele de socializare, efectul cărora predomină considerabil sursele tradiționale de media.

2.7 Mediul ambiant și situația ecologică

Factorii calității mediului: apele, solurile, aerul

Apele de suprafață

Trendul indicatorilor ce reflectă starea apelor de suprafață din raionul Briceni prezintă un grad înalt de poluare, determinat în principal de activitățile antropice, lipsa stațiilor de epurare adecvate și scurgerile de la sectoarele agricole. Trendul general indică o deteriorare a calității apei din cauza deversărilor de ape uzate netratate sau insuficient tratate.

Factorii principali care pot influența calitatea apelor sunt: rețeaua învechită de colectare și transport a deșeurilor menajere, evacuarea inefficientă a apelor uzate menajere și industriale din oraș care prezintă pierderi, existența localităților care nu beneficiază de servicii de canalizare, tehnologia învechită de tratare a stației de epurare, folosirea necorespunzătoare a metodelor și mijloacelor de administrare a îngrășămintelor chimice sau a substanțelor fitosanitare. Acești factori afectează atât calitatea apelor de suprafață cât și pânza freatică prin depășirea limitelor admise pentru următorii indicatori: substanțe organice (CBO5, CCOCr) hidrogen sulfurat, amoniu.

Este de constatat, că trendul indicatorilor ce reflectă gradul de poluare a apelor de suprafață din raion rămâne constant și nu denotă o poluare sporită a apelor de suprafață. În raion nu sînt surse de poluare sporită a apelor de suprafață.

Tabelul 21. Gradul de poluare a apelor de suprafață din raion

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Concentrația de sulfati (Indicele de concentrație/LMA)	0.7	0.8	0.8	0.9	0.9
2.	Concentrația de azotați (Indicele de concentrație/LMA)	0.9	1.0	1.1	1.1	1.2
3.	Concentrația de fosfați (Indicele de concentrație /LMA)	0.8	0.9	0.9	1.0	1.0
4.	Concentrația de metale grele (Indicele de concentrație /LMA)	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6
5.	Concentrația de pesticide (Indicele de concentrație /LMA) Prut	0.6	0.7	0.7	0.8	0.8
6.	Concentrația de hidrocarburi (Indicele de concentrație /LMA) Prut	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5
7.	Numărul surselor concentrate de poluare a apelor de suprafață	3	3	4	4	4
8.	Numărul bazinelor acvatice în care nivelul de poluare a apelor de suprafață depășește LMA	1	1	1	2	2
9.	Alți indicatori relevanți	moderată	moderată	Ușor crescut	crescut	crescut

Totuși, un grad sporit de poluare are râul Vilia, pe malurile căruia sînt prezente un număr sporit de gunoiști spontane. Un alt factor ce contribuie major la poluarea apelor este inefficienta și insuficiența stațiilor de epurare a apelor din raion.

Există printre problemele menționate mai sus probleme care reprezintă provocări strategice pentru raion:

- Deversarea apelor uzate insuficient epurate din orașul Lipcani;

- Lipsa sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate în majoritatea localităților rurale;
- Depozitarea deșeurilor menajere solide în fiecare localitate pe platforme care nu sînt special amenajate (gunoiștile coordonate), existența gunoiștilor nesanctionate;
- Utilizarea necontrolată în agricultură a produselor de uz fitosanitar, inclusiv și în zona de protecție a bazinelor de apă.

Conform datelor Centrului de Sănătate Publică raional, pe parcursul anilor 2021-2025 s-a menținut un nivel ridicat de necorespondere a calității apei din sursele centralizate și decentralizate. Trendul indicatorilor ce reflectă gradul de poluare a apelor subterane din raion denotă următoarele date:

Tabelul 22. Gradul de poluare a apelor subterane din raion

N d/o	Denumirea indicatorilor	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Concentrația de azotați (Indicele de concentrație/LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9	1.3
2.	Concentrația de fosfați (Indicele de concentrație /LMA)						
3.	Concentrația de metale grele (Indicele de concentrație /LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9	1.3
4.	Concentrația de hidrocarburi (Indicele de concentrație /LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9	1.3
5.	Numărul surselor concentrate de poluare a apelor subterane	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9	1.3

Dinamica indicatorilor privind gradul de poluare a apelor subterane din raion relevă prezența poluării cu sulfat, fier și fluor într-un număr mare de surse de apă potabilă. Zonele cu cele mai poluate ape subterane sînt: or. Briceni, or. Lipcani și localitățile din zona Prutului. Principalele probleme legate de gradul de poluare a apelor subterane cu care se confruntă raionul în ultimii ani pot fi enunțate prin:

- Poluarea are loc în straturile telurice naturale din care provine apa de profunzime;
- Uzura și ineficiența stațiilor de epurare;
- Deversări insuficient epurate;
- Eutrofizarea iazurilor;
- Localități nesalubre, cu număr mare de depozite de deșeuri spontane, amplasate deseori în preajma surselor de apă;
- Existența sondelor arteziene construite în perioada sovietică și care la momentul prezent sînt neexploatare, abandonate, deteriorate, care necesită a fi tamponate conform cerințelor sanitare;
- Existența sondelor arteziene la balanța APL sau agenți economici la care zone sanitare de protecție (brîul I) nu sînt îngrădite, amenajate;
- Prezența gunoiștilor neconforme în zona de protecție a sondelor;
- Cadrul legislativ imperfect privind regulile și cerințele referitor la: întreținere a animalelor domestice în gospodăriile individuale (reglementarea numărului de animale/păsări,

distanța pînă la sursele de apă, construcții locative ș.a.), modul de depozitare/compostare a deșeurilor animaliere (băligarul) inclusiv în gospodăriile private și complexe animaliere.

Astfel, din 39 de localități din raion doar în 6 este organizată evacuarea permanentă a deșeurilor menajere solide. Ameliorarea gradului de poluare a apelor subterane poate fi realizată prin realizarea unui management eficient al deșeurilor și instalarea stațiilor de epurare a apelor poluate de profunzime.

Poluarea solului

Solul, ca rezultat al interacțiunii tuturor elementelor mediului și suport al întregii activități umane, este influențat puternic de acestea, atît prin acțiuni antropice, cît și ca urmare a unor fenomene naturale. Sursele de poluare a solului sunt fizice (datorate utilajelor și tehnologiei de cultivare a solurilor), chimice (utilizarea îngrășămintelor, pesticidelor, ierbicidelor), biologice (nerespectarea concentrației de eziduuri, dejecții solide și lichide aplicate) și poluarea radioactivă din aer.

Tabelul 23. Gradul de poluare a solului din raion

N d/ o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1	Poluarea cu îngrășăminte chimice					
1.1	Concentrația azotaților (Indicele de concentrație/LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
1.2	Concentrația azotiților (Indicele de concentrație/LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
1.3	Numărul zonelor din raion unde gradul de poluare a solurilor cu îngrășăminte chimice depășește LMA	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
1.4	Aria însumată a suprafețelor de teren unde poluarea cu îngrășăminte chimice depășește LMA	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
2	Poluarea cu pesticide					
2.1	Concentrația pesticidelor (Indicele de concentrație /LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
2.2	Numărul zonelor din raion unde gradul de poluare a solurilor cu pesticide depășește LMA	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
2.3	Aria însumată a suprafețelor de teren unde poluarea cu pesticide depășește LMA	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
3	Poluarea cu produse petroliere					
3.1	Concentrația produselor petroliere (Indicele de concentrație /LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
3.2	Numărul zonelor din raion unde gradul de poluare a solurilor cu produse petroliere depășește LMA	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9

4	Poluarea cu izotopi radioactivi					
4.1	Concentrația izotopilor radioactivi (Indicele de concentrație/LMA)	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
4.2	Numărul zonelor din raion unde gradul de poluare a solurilor cu izotopi radioactivi depășește LMA	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9
4.3	Aria însumată a suprafețelor de teren unde poluarea cu izotopi radioactivi depășește LMA	1.3	1.2	1.1	1.0	0.9

Sursa: Consiliul raional Briceni

Principalele activități și fenomene care influențează negativ calitatea solului pe teritoriul raionului Briceni sunt reprezentate prin:

- Depozitarea incorectă a deșeurilor menajere și a dejecțiilor animaliere din gospodăriile private;
- Deșeurile și reziduurile provenite din agricultură neutilizate;
- Aerosolii încărcăți cu diferite substanțe poluante;
- Utilizarea necontrolată în agricultură a produselor de uz fitosanitar.

Deșeurile menajere sunt depozitate uneori pe terenuri sensibile (în apropierea locuințelor, a apelor de suprafață sau subterane). Depozitele nu sunt amenajate corespunzător pentru protecția mediului, depozitarea deșeurilor fiind necontrolată, deschisă, fără suprafață de nivelare, conducând la poluarea solurilor din zonele respective.

În funcție de natura problemelor care afectează solurile din raionul Briceni, se disting zone cu:

- Soluri degradate prin exces de umiditate și inundații, localizate în zona Prutului;
- Soluri degradate de alunecări de teren și eroziuni torențiale, localizate pe versanții cu pante mari și medii;
- Relieful accidentat, ploile torențiale, sectoarele mici de terenuri împădurite, contribuie la erodarea solurilor, intensificarea alunecărilor de teren.

Poluarea aerului

Calitatea aerului atmosferic în raionul Briceni este influențată preponderent de emisiile întreprinderilor, cazangeriilor și surselor casnice. Conform datelor prezentate de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat trendul indicatorilor ce reflectă gradul de poluare a aerului din raion este constant poluant.

Tabelul 24. Gradul de poluare a aerului din raion

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Concentratia dioxidului de sulf (Indicele concentrației/LMA)	0.22	0.24	0.21	0.19	0.18
2.	Concentratia oxidului de azot (Indicele concentrației/LMA)	0.35	0.38	0.34	0.31	0.29

3.	Concentrația dioxidului de azot (Indicele concentrației/LMA)	0.41	0.45	0.42	0.39	0.38
4.	Concentrația oxidului de carbon (Indicele concentrației/LMA)	0.15	0.18	0.14	0.12	0.11
5.	Concentrația hidrocarburilor (Indicele concentrației/LMA)	0.08	0.09	0.07	0.06	0.05
6.	Numărul zonelor din raion în care gradul de poluare a aerului depășește LMA	0	0	0	0	0
7	Aria însumată a zonelor unde gradul de poluare a aerului depășește LMA	0	0	0	0	0
8	Numărul surselor concentrate de poluare a aerului	4	4	5	5	5

Principalele probleme legate de poluarea aerului cu care se confruntă raionul în ultimii 5 ani se referă la:

- Creșterea numărului de automobile cu termen de exploatare mare, cu uzură tehnică înaltă;
- Emisii necontrolate de la arderea deșeurilor, resturilor vegetale în câmp deschis.

Drept recomandări privind ameliorarea gradului de poluare a aerului din raion pot servi următoarele acțiuni:

- Direcționarea transportului pe drumurile intravilane ale localităților;
- Efectuarea unui control tehnic riguros al autovehiculelor cu investigații ale gazelor de eșapament.

2.8 Infrastructură și utilități publice

2.8.1 Rețeaua de transport

Rețeaua de drumuri prezintă o componentă importantă a infrastructurii, necesară pentru dezvoltarea social-economică a raionului. Lungimea totală a rețelelor de drumuri constituie 311,82 km, dintre care: 56,17 km – drumuri internaționale, 134,85 km – drumuri regionale și 120,8 km – drumuri locale. Orașul Briceni se află pe traseul internațional Odesa-Chișinău-Brest.

Serviciile de transport auto sânt diversificate și oferă oportunități de deplasare pentru cetățeni. Rețeaua de transport a raionului include rute locale, interurbane, republicane și internaționale. În raionul Briceni sunt 13 întreprinderi de transport public pentru transportarea pasagerilor și a mărfurilor: SRL "Natadim Auto"; SRL "VV -Trans"; SRL "Rubitrans"; SA "Pat-9"; SRL "Trans -Unit"; SRL "Nordtrans"; SRL "Lilia Solom"; SRL "Translider- Li"; SRL "Comuntrans"; SRL "Taxi-Lux"; SRL "Pond-Trans"; SRL "Apsanu -Trans"; ÎI "Bordei D.A."

În orașul Briceni iluminarea publică se efectuează în proporție de 92%. Nu au fost atestate cazuri de reclamare cu privire la serviciul de iluminat public. Pe domeniul public sunt amenajate locuri de parcare.

Principalele probleme privind exploatarea și dezvoltarea rețelei de transport sînt următoarele:

1. Resurse insuficiente pentru reconstrucția și reparația drumurilor;
2. Sectoare de drumuri deteriorate, greu accesibile pentru oameni.
3. Uzarea unităților de transport din cauza stării nesatisfăcătoare a rețelei de drumuri.
4. Încălcări frecvente a prevederilor Regulamentului transporturilor auto de călători și bagaje.

Tabelul 25. Indicatori privind utilizarea rețelei de drumuri în raionul Briceni

N d/o	Denumirea indicatorilor	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1	Lungimea totală a drumurilor din raion, km Inclusiv:	345	345	345	345	345	345
	• drumuri de importanță națională, km	120.7	120.7	120.7	120.7	120.7	120.7
	• drumuri de importanță locală, km	224.3	224.3	224.3	224.3	224.3	224.3

Sursa: Consiliul raional Briceni

Punctele de traversare a frontierei de stat din raionul Briceni sunt divizate după statut și după tip în trei categorii:

1. Cu regim de trafic internațional:

- Criva (Briceni) – Mamaliga (Nouasuliță) - auto
- Larga (Briceni) – Chelmenți (Chelmenți) – auto
- Briceni (Briceni) – Rosoșeni (Chelmenți) – auto
- Lipcani (Briceni) – Rădăuți (Botoșani) – auto
- Criva (Briceni) – Mamaliga (Nouasuliță) – feroviar
- Larga (Briceni) – Chelmenți (Chelmenți) – feroviar

2. Cu regim de trafic interstatal:

- Grimăncăuți (Briceni) – Vășcăuți (Secureni) – auto

3. Cu regim de trafic local:

- Medveja (Briceni) – Zelena (Chelmenți) – auto
- Lipcani (Briceni) – Podvirne (Nouasuliță) – auto.

2.8.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare

Este de menționat faptul, că pe fonul creșterii numărului de sisteme de aprovizionare centralizată cu apă a populației crește numărul beneficiarilor de aceste servicii, ponderea populației asigurată

prin intermediul sistemelor centralizate de aprovizionare cu apă înregistrează o creștere lentă, dar insuficientă.

Rețeaua de apă potabilă din raionul Briceni are o lungime de 497,77 km, estimată în anul 2025. Rețeaua de canalizare din raion are o lungime de 20,7 km. Serviciul de apă și canalizare la nivelul or. Briceni este furnizat de către Întreprinderea Municipală “Gospodăria Comunal-Locativă Briceni”.

Stația de epurare din or. Briceni

La momentul actual veniturile înregistrate din plata serviciilor conform tarifelor existente nu acoperă cheltuielile pentru întreținerea sistemului. Pentru reabilitare și extindere sunt necesare surse financiare suplimentare, sau majorare de tarif. Comparativ cu tarifele din alte orașe din aceeași regiune pentru populație tariful este de mărime medie, depășind tariful din mun. Balti. Comparativ cu tarifele plătite în Chișinău, tariful din or. Briceni de asemenea este mai mare.

Tabelul 27. Indicatorii ce reflectă starea de lucruri privind exploatarea, întreținerea și extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare în raion

N d/o	Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Exploatarea rețelelor de alimentare cu apă					
1.1	Volumul anual de apă transportat prin rețele către consumatori, mii m ³	420	435	450	475	490
1.2	Pierderile anuale de apă din cauza defecțiunilor rețelelor de alimentară cu apă, mii m ³	85	92	90	88	82
1.3	Ponderea pierderilor anuale de apă în volumul total anual de apă transportat, %	20.2	21.1	20.0	18.5	16.7
1.4	Echivalentul bănesc al pierderilor anuale de apă din cauza defecțiunilor rețelelor de apă din raion, mil. lei	1.02	1.15	1.22	1.30	1.35
2.	Extinderea rețelelor de alimentare cu apă					
2.1	Lungimea totală a rețelei de alimentare cu apă, km	310	325	340	365	390
2.2	Lungimea porțiunilor noi de rețea construite în decursul anului, km	15	15	15	25	25

2.3	Numărul de gospodării care nu sunt conectate la rețeaua de alimentare cu apă	8500	7900	7200	6400	5500
2.4	Ponderea gospodăriilor care nu sunt conectate la rețeaua de alimentare cu apă în numărul total al acestora, %	34,0	31,6	28,8	25,6	22,0
3.	Extinderea rețelelor de canalizare					
3.1	Lungimea totală a rețelei de canalizare, km	32	35	38	40	42
3.2	Numărul de gospodării care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare	18200	17900	17500	17100	16800
3.3	Ponderea gospodăriilor care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare în numărul total al acestora, %	72,8	71,6	70,0	68,4	67,2

2.8.3 Rețelele energetice

Rețelele de distribuție a energiei electrice SA „RED-Nord” asigură iluminatul public și consumul utilizatorilor de pe întreaga suprafață a orașului. SA „FEE-Nord” asigură furnizarea energiei electrice în condiții de eficiență și de fiabilitate. Nu există disfuncționalități din punct de vedere al alimentării cu energie electrică, orașul fiind electrificat în totalitate. Cu toate acestea se impune extinderea rețelei existente către zonele propuse pentru a fi incluse în spațiul intravilan, în ideea alimentării unor noi potențiali consumatori. Traseele liniilor electrice urmăresc în general cursul străzilor, în acest fel asigurându-se și iluminatul public. Cu toate acestea există zone periferice încă neiluminate. În oraș și în raion nu există sisteme de producere sau alimentare cu energie alternativă.

2.8.4 Rețelele de aprovizionare cu gaze

Lungimea rețelilor de gaze naturale constituie 661 km. În total beneficiază de gaze naturale 10521 consumatori, inclusiv 199 agenți economici. Conectarea tuturor localităților raionului la rețeaua de gaze naturale rămâne a fi una din cele mai prioritare sarcini ale autorităților publice locale.

2.8.5 Rețelele de telecomunicații

Raionul Briceni este în aria de acoperire a operatorilor de telefonie fixă și telefonie mobilă:

- telefonie fixă Moldtelecom, care are o acoperire de circa 88%;
- telefonie mobilă Orange, Moldcell și Unite cu acoperire totală de circa 100%.

Privitor la serviciile de acces la internet, companiile Moldtelecom, Orange, Moldcell și Starnet acoperă circa 78% de beneficiari.

În ceea ce privește serviciile poștale și de curierat, este de menționat faptul că orașul Briceni deține un oficiu poștal funcțional, bine amenajat și dotat. La acesta se mai adaugă și sediul Moldtelecom, fiind în stare bună de funcționare. Astfel, se poate constata, că în ceea ce privește serviciile de comunicație, în orașul Briceni nu sunt semnalate probleme serioase.

2.8.6 Infrastructura administrativă

Consiliul raional Briceni este situat în cartierul central al orașului cu adresa juridică str. Independenței, 48. Localul reprezintă o clădire cu 4 niveluri. Edificiul este menținut în stare bună. Toate birourile sunt dotate cu mobilierul și echipamentul necesar activității funcționarilor. Una din problemele legate de întreținerea edificiului administrativ al raionului Rîșcani ține de supracheltuielile la asigurarea confortului termic în instituție. Acest fapt se datorează exploatării unui sistem de încălzire învechit și neeconom.

2.8.7 Managementul deșeurilor

În baza evaluării datelor prezentate de Centrul de Sănătate Publică din raionul Briceni, s-a constatat că ponderea spațiilor de trai cu acces la colectarea centralizată a deșeurilor în anul 2021 alcătuia 25%, avînd o tendință de creștere pe parcursul a 5 ani atîngînd cifra de 48% în anul 2025.

La nivelul orașului Briceni gestionarea serviciului public în domeniul colectării și evacuării deșeurilor, precum și de întreținere a spațiilor verzi este efectuată de Întreprinderea Municipală „Salubritate Briceni”. Deșeurile menajere colectate nu sunt utilizate ca sursă energetică pentru producerea energiei termice sau energiei electrice. Frecvența efectivă medie de colectare a gunoiului este de 3 zile.

Printre principalele probleme referitor la managementul deșeurilor în raionul Briceni pot fi menționate:

- Nu există depozit regional pentru deșeuri în zona adiacentă;
- Nu există suficientă tehnică specializată;
- Nu există containere suficiente pentru colectarea deșeurilor;
- Populația nu conștientizează consecințele ce afectează sănătatea oamenilor din cauza deșeurilor;
- APL nu dispune de capacități suficiente pentru crearea și gestionarea sistemelor de management eficient al deșeurilor.

Totodată, o provocare importantă privind gestionarea deșeurilor se referă la necesitatea stabilirii și atribuirii unui teren pentru platforma raională de transfer al deșeurilor conform Strategiei privind gestionarea deșeurilor aprobată prin HG nr. 248 din 10.04.2013.

2.9 Guvernarea locală

2.9.1 Securitatea locuitorilor

Obiectivul general al acestui sector de activitate îl reprezintă creșterea climatului de siguranță a cetățenilor, pe fondul reformării sectorului responsabil de securitatea cetățenilor. Inspectoratul de Poliție Briceni, ca unitate teritorială din subordinea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, este instituția specializată care exercită pe raza raionului atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, precum și respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii.

Activitatea Inspectoratului de Poliție Briceni constituie un serviciu public specializat și se realizează în interesul persoanei, al comunității, precum și în sprijinul altor instituții, exclusiv în baza și executarea legii. Inspectoratul de Poliție Briceni are un personal în număr de 88 angajați.

Din datele statistice s-a constatat că incidența generală a criminalității per 100000 populație din raion în anul 2015 constituia 448 de cazuri cu o tendință ușoară de scădere până în anul 2025 la 420 de cazuri. Comparativ cu media națională totuși incidența generală a criminalității din raion rămâne mai joasă.

Tabelul 28: Rata generală a criminalității în raionul Briceni

Denumirea indicatorilor	2021	2022	2023	2024	2025
Pe teritoriul raionului	448	602	447	432	420
Inclusiv crime cu caracter economic	33	44	17	5	0
Situația în republică	36 609	38 856	32 956	29 879	29 664
Inclusiv crime cu caracter economic	1104	973	687	409	386

Sursa: Consiliul Raional Briceni

2.9.2 Serviciile administrative

2.9.3 Managementul serviciilor publice

Pe teritoriul r-lui Briceni activează mai multe întreprinderi municipale care gestionează servicii publice în diverse domenii de utilități publice: aprovizionare cu apă și canalizare, lucrări de construcție, reconstrucție a caselor de locuit și obiectelor de menire sociala, gestionarea serviciului de colectare și evacuare a deșeurilor, lucrări de înverzire și salubritate, iluminatul stradal, protejarea și funcționarea pieței orașenești, etc.

Acestea sînt:

- SA „Drumuri Briceni” – gestionarea rețelei de drumuri;
- SA „RED-Nord” – gestionarea rețelelor electrice;
- SA „FEE-Nord” – furnizarea energiei electrice;
- ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă Briceni” – asigurarea cu apă potabilă și canalizare, lucrări de construcție, reconstrucție a caselor de locuit și obiectelor de menire sociala, acumularea și transportarea deșeurilor menajere, lucrări de înverzire și salubritate;

- ÎM „Comprod Lipcani” – asigurarea cu apă potabilă și canalizare în Clusterul „Prut”;

2.9.4 Managementul finanțelor publice locale

Conform datelor de la Consiliul raional Briceni realizarea bugetului raional comparativ cu cel planificat în perioada anilor 2016-2019 demonstrează constant o tendință pozitivă (o creștere de aproximativ 13% în 2019 comparativ cu 2016).

La elaborarea bugetului raional se utilizează clasificția funcțională bugetară, pe când cea economică se utilizează mai puțin. În documentația bugetară nu se iau în considerație așa elemente ca previziunea macroeconomică, cursul valutar și estimarea impactului.

În ultimii 4 ani (2016-2019) costurile administrative anuale ale UAT demonstrează o creștere constantă (cu circa 30% în 2019 comparativ cu 2016), iar volumul cheltuielilor de personal are o creștere de 41,36% în 2019 față de anul 2016.

În concluzie putem menționa că resursele financiare utilizate în cadrul raionului Briceni (cumulativ bugetul raional și bugetele UAT din raion) sunt insuficiente pentru asigurarea unei dezvoltări durabile la nivel de raion, inclusiv datorită faptului că nu a fost realizată reforma descentralizării administrative, inclusiv a componentei financiare.

2.9.5 Transparența procesului decizional

Consiliul Raional Briceni

În activitatea sa Consiliul raional Briceni se conduce de proceduri clar definite, cu subiecți implicați în procesul de inițiere, elaborare, promovare și aprobare a proiectelor de decizii.

În perioada 2023-2025 au avut loc 24 de ședințe ale Consiliului raional Briceni toate fiind publice cu acces liber pentru cetățeni.

În această perioadă au fost adoptate 380 proiecte de decizie, dintre care pentru 45 proiecte de decizii a fost solicitată opinia cetățenilor, a structurilor societății civile, a sectorului privat, etc. Totodată, 12 de decizii au fost adoptate prin intermediul audierilor publice organizate de către specialiștii Consiliului raional.

Informarea direcționată a cetățenilor are loc prin informare generală pe panoul informativ și pagina web www.briceni.md.

În perioada 2022-2025 numărul de proiecte de decizii în care au fost prezentate amendamente în cadrul consultării cu publicul este de 18. Mai detaliat activitatea Consiliului raional Briceni este reprezentată în tabelul de mai jos.

2.9.6 Capacitatea factorului uman din APL și evaluarea resurselor

Consiliul Raional Briceni are elaborate procedurile de evaluare a performanțelor angajaților. În cadrul CR Briceni activează 50 de specialiști cu statut de funcționar public, dintre care 47 au studii superioare. Aceasta atestă un nivel înalt al potențialului uman al APL. Femeile angajate reprezintă 68 % din totalul funcționarilor publici, ponderea bărbaților fiind de 32 %.

Structura funcționarilor Consiliului raional este polietnică. Toate funcțiile pentru funcționarii publici din primărie dispun de fișe de post. Angajații primăriei sunt evaluați o dată pe an. Datorită bugetului raional redus anual nu se alocă resurse suficiente pentru instruirea funcționarilor publici și consilierilor raionali. Deși CR Briceni dispune de o politică de promovare și pregătire a personalului, de un plan de dezvoltare instituțională, ele pot fi aplicate în deplină măsură doar în cazul existenței unor resurse suficiente în bugetul raional.

Tabelul 31: Capacitatea factorului uman al Consiliului Raional Briceni

1. Persoane cu statut de funcționar public angajate la CR:			
Femei: 34			
Bărbați: 16			
2. Persoane angajate suplimentar conform organigramei tip a CR:			
Femei: 3			
Bărbați: 1			
3. Fluctuația persoanelor angajate și eliberate din funcție în perioada 2023-2025:	2023	2024	2025
a) <u>Bărbați angajați:</u>	18	17	16
b) <u>Femei angajate:</u>	32	33	34
c) <u>Bărbați eliberați din funcție:</u>	1	2	2
d) <u>Femei eliberate din funcție:</u>	2	2	2

Sursa: Consiliul Raional Briceni

2.10 Analiza SWOT sectorială a raionului Briceni

Puncte Tari	Puncte Slabe
<i>Economie și turism</i> - Așezarea geografică favorabilă în apropierea râului Prut și frontierei cu UE - Acces direct la traseul rutier internațional Brest-Chișinău-Odesa - Acces la puncte de trecere a frontierei	<i>Economie și turism</i> - Dezvoltarea slabă a sectorului industrial - Lipsa sistemelor de irigare pentru sectorul agricol

• Specialiști calificați în diverse domenii de activitate profesională • Resurse naturale bogate: bazine acvatice, sol fertil cu bonitate ridicată, reurse de ape de suprafață, lac de acumulare, • Zăcămintele minerale • Agricultură cu potențial pentru dezvoltare și export • Consolidarea la 82% a terenurilor agricole • Surse proximale de apă potabilă (rîul Prut și apă subterană) • Regiune cu potențial turistic atractiv (obiective istorice, relief variat, tradiții de meșteșugărit, etc.) • Resurse naturale pentru dezvoltarea turismului: cariere, lacul de acumulare, grote, suta de movile, etc. • Existența obiectelor strategice: hidrocentrala, piața alimentară en-gros interraională, întreprinderi mixte, etc. • Apropierea de Zona Economică Liberă (ZEL) Bălți Infrastructura, eficiența energetică și utilități publice • Proiecte în domeniul AAC finanțate de Ministerul Mediului, GIZ, alți donatori • Documentația tehnică elaborată în sectorul Aprovizionării cu apă și canalizare (AAC) Infrastructură socială: educație, sănătate, asistență socială • Experiență în elaborarea și implementarea proiectelor sociale, economice și culturale • Infrastructura socială dezvoltată: instituții de învățământ, colective artistice model, centre de meșteșugărit, etc. • Centre de sănătate moderne • Rețea de OMF • Spital raional conform standardelor • Centru multifuncțional de asistență socială • Centrul de zi pentru copii cu dizabilități • Rețea educațională cu 3 nivele: colegii, școli profesionale, licee, gimnazii	• Lipsa pensiunilor turistice, a treseelor turistice și a zonelor de agrement autorizate • Piața de muncă instabilă, venituri mici ale populației • Nivel redus de comunicare și colaborare între sectoarele public și privat • Agricultură supusă riscurilor climaterice Infrastructura, eficiența energetică și utilități publice • Dezvoltarea slabă a infrastructurii fizice • Drumuri și căi de acces deteriorate către obiectele de destinație turistică • Localități din raion neasigurate cu rețele de aprovizionate cu apă potabilă • Lipsa rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare Infrastructură socială: educație, sănătate, asistență socială • Situația demografică precară: scăderea natalității și creșterea mortalității • Exodul masiv al populației active • Insuficiența cadrelor medicale • Sectorul neguvernamental slab dezvoltat • Insuficiența cadrelor calificate în diverse domenii • Îmbătrânirea cadrelor din domeniul sănătate și învățământ • Starea tehnico-materială a OMF învechită • Dotarea insuficientă cu transport auto a sistemului de sănătate și învățământ • Instituții medical-curative neutilizate (sanatoriu, case de odihnă, etc.) Cultură, tineret, sport Mediu, probleme climatice • Nu există un sistem integrat de management al deșeurilor • Existența gunoiștilor neconforme și lipsa întreprinderilor de prelucrare a deșeurilor • Calitatea joasă a apei potabile
--	--

• Rețea extinsă de instituții de asistență social Cultură, tineret, sport • Colective artistice care promovează tradițiile și asigură educația tinerei generații • Zone și instituții cu profil sportiv și vocational • Acces sporit la informație • Existența politicilor de tineret aprobate • Parteneriate externe (Acorduri încheiate) • Patrimoniu Cultural existent: istorie, tradiții, obiceiuri • Infrastructura în domeniu culturii și sportului • Colaborare eficientă între APL • Practici pozitive, schimb de experiență Mediu, probleme climatice • Bonitatea înaltă a solului • Nivelul redus de poluare a aerului • Clima favorabilă pentru dezvoltarea agriculturii • Existența bazinelor acvatice • Surse proximale de apă potabilă (rîul Prut și apă subterană)	
Oportunități	Amenințări
Economie și turism • Existența cadrului legal permisiv pentru crearea locurilor de muncă • Susținerea financiară a tinerilor specialiști din diverse domenii • Existența fondurilor naționale și internaționale pentru implementarea proiectelor economice și turism • Atragerea surselor financiare prin intermediul proiectelor cu finanțare națională și internațională • Implementarea parteneriatelor pentru dezvoltarea economiei (parteneriat public-privat, etc.) • Elaborarea și implementarea proiectelor comune cu organizații din România, Ucraina, Polonia, etc.	Economie și turism • Riscurile politice care afectează dezvoltarea socio-economică • Riscurile climatice care afectează agricultura locală • Situația pandemică care afectează dezvoltarea economiei și sănătatea oamenilor • Stoparea dezvoltării turismului din cauza zonei de protecție a râului Prut • Iepuizarea treptată a surselor acvatice ce afectează atât populația, cât și economia raionului Infrastructura, eficiența energetică și utilități publice

• Crearea și dezvoltarea parteneriatelor cu localități din alte țări • Instruirea cetățenilor în domeniul prestării serviciilor de turism • Impulsionarea dezvoltării sectorului economic prin renovarea și funcționarea Aeroportului internațional din Corlăteni • Crearea traseelor turistice turistice regionale, dezvoltarea zonelor de agrement și susținerea antreprenorilor din domeniul turismului • Posibilitatea de creare a zoneli de agrement Costești-Dumeni <i>Infrastructura, eficiența energetică și utilități publice</i> • Atragerea surselor financiare prin intermediul proiectelor cu finanțare națională și internațională <i>Infrastructură socială: educație, sănătate, asistență social</i> • Atragerea surselor financiare prin intermediul proiectelor cu finanțare națională și internațională • Utilizarea spațiului locativ existent pentru tinerii specialiști • Dezvoltarea serviciilor publice și sociale pentru locuitorii mediului rural prin programe naționale și internaționale • Dezvoltarea învățământului dual pentru asigurarea tinelor cu locuri de muncă în țară <i>Cultură, tineret, sport</i> • Atragerea surselor financiare prin intermediul proiectelor cu finanțare națională și internațională • Schimb de experiență la diverse nivele (național, internațional) • Sporirea accesului la tehnologiile informaționale • Crearea ONG-urilor în domeniile tineret, cultură și sport • Crearea unui Centru de tineret raional	• Insuficiența resurselor financiare pentru implementarea și finalizarea proiectelor inițiate (Clusterul Prut) • Susținerea financiară redusă a proiectelor de anvergură inițiate <i>Infrastructură socială: educație, sănătate, asistență social</i> • Degradarea continua situației demografice (motivația redusă pentru studii, copii abandonați, nivel sporit de narcomanie și alcoolism, etc) • Rețea slab dezvoltată a instituțiilor sociale în zona rurală • Nivelul sporit de morbiditate, îmbătrânirea populației <i>Cultură, tineret, sport</i> • Acutizarea crizei demografice și sporirea migrației • Instabilitate economică și politică • Diminuarea finanțării în domeniile cultură, tineret, sport • Influența negativă a tehnologiilor informaționale <i>Mediu, probleme climatice</i> • Poluarea mediului (apa, solul) care afectează sănătatea oamenilor • Nivelul sporit de îmbolnăvire a populației din cauza poluării mediului • Colectarea separată a deșeurilor slab dezvoltată
--	---

- Susținerea programelor culturale <i>Mediu, probleme climatice</i> - Existența fondurilor de susținere a proiectelor în domeniul protecției mediului.	
---	--

III. CONTEXTUL STRATEGIC

3.1 Definirea viziunii și misiunii

Notă: Declarația de viziune a fost formulată ținând cont de aspirațiile și dorințele cetățenilor raionului Briceni din diverse categorii sociale, totodată având în vedere viziunea autorităților publice locale.

Viziunea strategică

Raionul Briceni – unitate administrativ teritorială prosperă, modernă și prietenoasă, axată pe dezvoltare prin grijă și responsabilitate, cu cetățeni activi și implicați, si un mediu de afaceri dinamic, deschis acțiunilor de parteneriat în scopul dezvoltării regionale, devenită o destinație turistică atractivă. Cetățenii raionului beneficiază de infrastructură modernă, industrie și agricultură dezvoltată în baza unui mediu investițional atractiv, având acces la condiții de viață decentă: servicii educaționale, sociale și medicale de calitate, conform standardelor europene, un mediu protejat și tradiții locale valorificate.

Misiunea APL

Consiliul Raional Briceni, APL de nivel I din toate UAT ale raionului, împreună cu cetățenii colaborează pentru identificarea dinamică a tuturor problemelor și oportunităților de acțiuni în scopul îmbunătățirii condițiilor de trai a populației, modernizarea continuă a raionului și crearea unui mediu economico-social atractiv pentru investitori, gestionarea eficientă a investițiilor, revalorificarea economiei locale și crearea locurilor de muncă, dar și diversificarea serviciilor publice, regenerarea tradițiilor istorico-culturale și îmbunătățirea mediului ambiant.

3.2 Valori

Întru atingerea viziunii și realizarea misiunii stabilite, cetățenii raionului Briceni și administrația publică locală vor promova și respecta următoarele valori comune:

- Transparența.** Acțiunile întreprinse de administrația publică locală a raionului vor avea în centrul atenției cetățeanul, nevoile sale și mediul în care acesta trăiește. Fiecare persoană are acces liber și imediat la informații privind drepturile sale fundamentale și alte drepturi stabilite prin lege, precum și șansa de a influența deciziile care îi pot afecta viața. Membrii comunității sunt încurajați și sprijiniți să participe în acest proces de planificare și implementare a priorităților raionului și să contribuie la dezvoltarea acestuia.

- **Responsabilitate și competență.** Asumarea obligațiilor de a efectua acțiunile până la sfârșit de către responsabili de implementarea strategiei de dezvoltare, cu asumarea răspunderii pentru consecințe. Implicarea în rezolvarea problemelor raionului a persoanelor care au cunoștințe și abilități necesare, sunt investiți cu exercitarea acestor atribuții și responsabili pentru acțiunile lor.
- **Respectul pentru demnitatea umană, libertatea alegerii și egalitatea de șanse.** Viitorul strategic al raionului se bazează pe respectul pentru demnitatea umană, garantând dezvoltarea liberă și deplină a fiecărui individ și a personalității sale. Opțiunea fiecărei persoane cu privire la rolul pe care dorește să îl joace în dezvoltarea raionului va fi respectată.
- **Respectarea confidențialității.** Toți furnizorii publici și privați de servicii au obligația de a lua toate măsurile posibile și legale pentru a se asigura că datele și informațiile personale ale utilizatorilor de servicii publice nu sunt furnizate sau făcute publice fără acordul scris al persoanei.
- **Toleranță și incluziune.** Respectarea echității de gen și participării incluzive a tuturor grupurilor de cetățeni. Asigurarea accesului la informare, expunere și implicare în viața publică a raionului și în procesul de luare a deciziilor la nivel local a femeilor, persoanelor cu dizabilități, persoanelor în etate, etc.
- **Dezvoltarea creativă a copiilor.** Asigurarea dezvoltării multilaterale și multidimensionale a tinerei generații, care reprezintă viitorul și chezașia dezvoltării țării.
- **Respectul față de populația vârstnică.** Respectarea populației vârstnice, văzută pe aprecierea experienței persoanelor din această categorie, a contribuției acestora aduse la dezvoltarea socio-economică a localităților raionului.
- **Păstrarea și valorificarea tradițiilor populare.** Respectarea obiceiurilor și datinilor face viața cetățenilor mai corectă, iar imaginea raionului mai atrăgătoare, atât pentru cetățenii acestuia, cât și pentru turiști.

3.3 Direcțiile Strategice de dezvoltare

Analiza cadrului strategic are drept scop identificarea priorităților stabilite la nivelurile național, regional, raional și sectorial. Aceasta își propune de asemenea, să identifice influența pe care strategiile respective o au asupra dezvoltării raionului Briceni, precum și importanța pe care aceste documente strategice o reprezintă în cadrul procesului de elaborare a Strategiei de dezvoltare a raionului.

DS 1. Modernizarea economiei raionale prin îmbunătățirea sectorului agricol și industrial, promovarea turismului și dezvoltarea capacităților antreprenoriale.

OS 1.1. Creșterea competitivității sectorului agricol.

OS 1.2. Modernizarea IMM și dezvoltarea turismului ca ramură economică generatoare de venit.

OS 1.3. Dezvoltarea culturii antreprenoriale în mediul de afaceri și promovarea întreprinderilor economice raionale.

OS 1.4. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri.

DS 2. Reabilitarea infrastructurii de bază, amenajarea teritoriului și asigurarea eficienței energetice în scopul furnizării unor servicii de calitate și asigurarea respectării legislației în domeniul protecției mediului.

OS 2.1. Renovarea și modernizarea infrastructurii drumurilor raionale.

OS 2.2. Aprovizionarea locuitorilor raionului cu apă potabilă de calitate și servicii de sanitație.

OS 2.3. Creșterea eficienței energetice și modernizarea sistemului de iluminare publică.

O.S. 2.4. Modernizarea și extinderea serviciului de salubritate și îmbunătățirea managementului deșeurilor solide.

DS 3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, medicale și educaționale de calitate pentru diverse categorii de cetățeni.

OS 3.1. Sporirea calității serviciilor în domeniul sănătății publice.

OS 3.2. Asigurarea accesului integrat la servicii sociale de calitate și incluziunea socială a persoanelor social-vulnerabile.

O.S. 3.3. Modernizarea edificiilor culturale și promovarea valorilor culturale autohtone.

O.S. 3.4. Modernizarea infrastructurii educaționale și sporirea accesului la educație de calitate.

DS 4. Utilizarea rațională a resurselor naturale și asigurarea unui mediu ecologic curat.

OS 4.1. Amenajarea spațiilor verzi și a zonelor de agrement.

OS 4.2. Conservarea și folosirea rațională a resurselor naturale.

OS 4.3. Responsabilizarea socială a cetățenilor și agenților economici privind protecția mediului.

DS 5. Consolidarea capacităților APL pentru asigurarea Bunei Guvernări și dezvoltarea parteneriatelor.

OS 5.1. Asigurarea Bunei Guvernări și promovarea bunelor practici.

OS 5.2. Informarea cetățenilor și creșterea transparenței activității APL.

OS 5.3. Renovarea și dotarea APL.

IV. PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU PERIOADA 2021-2025

Direcția strategică 1: Modernizarea economiei raionale prin îmbunătățirea sectorului agricol și industrial, promovarea turismului și dezvoltarea capacităților antreprenoriale						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 1.1 Creșterea competitivității sectorului agricol	Elaborarea Strategiei raionale de dezvoltare a agriculturii și a studiilor de fezabilitate pentru unități de procesare agroalimentară.	2027 – 2028	200.000	CR, APL I	AE, Donatori externi, ONG din domeniu	Strategie elaborată Nr. studiilor de fezabilitate elaborate
	Realizarea programelor și proiectelor de instruire și educație antreprenorială, aplicarea noilor tehnologii	2026-2030	150.000	CR, APL I, AE	AE, Donatori externi	Nr. de programe realizate Nr. beneficiari
	Atragerea investițiilor pentru procurarea tehnicii agricole noi	2026-2030	2.500.000	CR, APL I, AE	AE, Donatori externi	Suma investiției Tehnică procurată
	Implementarea noilor tehnologii în agricultură și în procesul de prelucrare a materiei prime	2026-2030	1.000.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Tehnologii implementate
	Modernizarea exploatațiilor agricole prin introducerea tehnologiilor inovatoare, eficiente energetic și nepoluante.	2026 – 2030	1.500.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Nr tehnologii implementate
	Acordarea suportului necesar întreprinderilor de prelucrare a produselor agricole specifice zonei	2026 – 2030	800.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Nr. de beneficiari

	Construcția Frigidereleor de păstrare a produselor agricole	2027 – 2029	4.000.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Frigidere construite
	Dezvoltarea apiculturii			AE	AE, Donatori externi	
	Plantarea livezilor intensive și super-intensive de pomi fructiferi	2026 – 2031	7.000.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Livezi plantate Volumul investiției
	Instalarea cazanelor de biomasă în sere	2026 – 2028	1.500.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Cazane instalate
	Cultivarea pășunilor și trecerea la pășunatul controlat	2026 – 2031	500.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Ha pășuni cultivate
	Renovarea sistemelor de irigare	2027 – 2028	2.000.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Sisteme de irigare renovate
	Construcția unui sistem de asigurare cu apă pentru irigare din râul Prut	2028 – 2029	10.000.000	CR, APL I , AE	AE, Donatori externi	Sistem construit
	Dezvoltarea infrastructurii post - recoltare prin crearea întreprinderilor de colectare, ambalare, procesare și păstrare a producție agricole	2026 – 2030	3.000.000	CR, Agenți economici	Donatori externi.	Nr. unități create
	Informarea antreprenorilor din domeniul agricol privind diversele oportunități de finanțare externă și acordarea asistenței pentru atragerea granturilor	2026 – 2031	100.000	CR, Agenți economici	Donatori externi	Nr. acțiunilor de informare
	Atragerea investițiilor și fondurilor pentru dotarea și renovarea domeniului zootehnic	2026 – 2029	1.500.000	CR, Agenți economici	AE, Donatori externi, ONG din domeniu	Suma investiției

	Asistarea producătorilor agricoli în efectuarea cercetărilor de marketing și mediatizarea ideilor noi de afaceri	2026 – 2031	120.000	CR, Compania de consultanță parteneră	Donatori externi.	Nr. beneficiarilor
	Inițierea târgurilor locale de produse agricole	2026 – 2031	200.000	CR, Agenți economici	AE, Donatori externi, ONG din domeniu	Târguri organizate Nr. de beneficiari
	Promovarea cooperării între producători și valorificarea bunelor practici agricole.	2026 – 2031	150.000	CR, Agenți economici	AE, Donatori externi, ONG din domeniu	Bune practici promovate
	Promovarea asocierii în grupuri pe produse și transfer de bune practici	2026 – 2031	100.000	CR, Agenți economici	AE, Donatori externi, ONG din domeniu	Nr. de grupuri create
	Crearea unei baze de date a asociațiilor de afaceri	2026 – 2028	50.000	CR, APL I	AE, Donatori externi, ONG din domeniu	Bază de date creată
	Inventarierea patrimoniului public al APL și identificarea obiectelor care ar putea fi pasibile unor proiecte de PPP	2026 – 2027	60.000	CR, APL I	AE, Donatori externi, ONG din domeniu, Buget raional	Procedură de inventariere realizată
O.S. 1.2 Modernizarea IMM și dezvoltarea turismului ca ramură economică	Diversificarea ofertei turistice și elaborarea pachetelor specializate: turismul agricol, ecologic, sportiv, vânătoresc, monahal, gastronomic, etc.	2026 – 2028	200.000	CR, ONG din domeniu, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Pachete turistice elaborate Nr. de beneficiari
	Crearea unui itinerar turistic raional	2026 – 2027	100.000	CR, APL I ONG din domeniu, AE	Buget raional	Itinerar local elaborat

generatoare de venit	Îmbunătățirea și modernizarea infrastructurii de acces și obiectelor de destinație turistică	2026 – 2029	2.500.000	CR, APL I ONG din domeniu, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Km. de infrastructură de acces îmbunătățită Volumul investiției
	Crearea unui birou local de informare turistică	2027	300.000	CR, ONG din domeniu, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Birou local de informare funcțional Nr. solicitanților
	Elaborarea materialelor de promovare a turismului în rn. Briceni (buclete informaționale, Mini-Ghid turistic, portal turistic, panouri publicitare, video si audio clip-uri, etc.)	2027 – 2031	250.000	CR, ONG din domeniu	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Instrumente de promovare elaborate Nr. de beneficiari
	Atragerea turiștilor prin organizarea de evenimente culturale și de agrement de calitate (festivaluri, târguri, sărbători naționale și locale).	2026 – 2031	400.000	CR, APL I, ONG din domeniu	Buget raional, Fonduri UE	Nr. evenimentelor organizate Nr. de turiști
	Elaborarea unui Program pentru dezvoltarea pensiunilor eco-turistice în localitățile raionului.	2027	500.000	CR, APL I, AE, ONG din domeniu	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. pensiunilor create Lista de servicii creată Nr. turiștilor
	Crearea unui spațiu pentru realizarea unor expoziții - târg de artizanat	2027	150.000	CR, ONG din domeniu	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Spațiu creat și amenajat Nr. participanților Nr. vizitatorilor
	Stimularea întreprinzătorilor ce realizează afaceri în domeniul turismului rural prin scutirea de taxe locale pentru primii 2 ani de activitate	2026 – 2031	200.000	CR	Buget raional	Nr. antreprenorilor beneficiari
	Dezvoltarea capacităților profesionale a persoanelor ce activează în sectorul turistic	2026 – 2031	150.000	CR, ONG din domeniu	Buget raional,	Nr. evenimentelor de instruire

					FNDR, Fonduri UE	Nr. persoanelor instruite
	Crearea și promovarea brandului turistic al raionului.	2026 – 2031	100.000	CR Briceni	Buget raional	Brând cerat
	Amenajarea traseelor în zonele naturale	2027 – 2031	200.000	CR, APL I, AE, ONG din domeniu	Buget raional, AE, Bugete locale, Fonduri UE	Nr. trasee amenajate
	Turism speologic controlat cu valorificarea potențialului peșterii „Emil Racoviță” din s. Criva.	2027 – 2031	600.000	CR, APL I	Buget raional, AE, Bugete locale, Fonduri UE	Ramură a turismului creată Nr. de beneficiari
	Dezvoltarea turismului rural authentic prin crearea Pensiuilor familiale în s. Pererîta și or. Lipcani	2027 - 2031	1.000.000	CR, APL I, AE	Buget raional, AE, Bugete locale, Fonduri UE	Nr. de pensiuni create Nr. de beneficiari
	Dezvoltarea turismului cultural și educational: -Crearea programelor educaționale în domeniul turismului -Crearea rutelor literare și istorice -Organizarea de evenimente tematice	2026 – 2031	150.000	CR, APL I, AE	Buget raional, AE, Bugete locale, Fonduri UE	Nr. programe create Nr. de beneficiari Rute create Evenimente organizate
	Promovarea gastronomiei locale	2026 – 2031	100.000	CR, APL I, AE	Buget raional, AE, Bugete	Nr. de evenimente organizate Nr. de beneficiari

					locale, Fonduri UE	
	Crearea unui produs turistic integrat: -Traseu oficial „Nordul sălbatic al Moldovei”. -Elaborare de pachete de weekend -Colaborarea cu agenții turistice	2026 – 2028	300.000	CR, APL I, AE	Buget raional, AE, Bugete locale, Fonduri UE	Produs turistic creat Pachete elaborate Nr. de beneficiari
	Vizibilitate digitală: Crearea platformei turistice a raionului Crearea Hărților digitale Branding regional	2026 - 2029	150.000	CR, APL I, AE	Buget raional, AE, Bugete locale, Fonduri UE	Platformă creată Hartă digitală creată Brand regional creat
	Evaluarea nevoilor mediului de afaceri, și identificarea zonelor unde APL de nivelul II poate acționa pentru a crea condiții dezvoltării activităților economice	2026 – 2031	50.000	CR, APL I, AE	Buget raional, AE	Studiu elaborat
	Organizarea unor seminare de instruire pentru antreprenori în domeniul afacerilor inovative.	2026 – 2031	100.000	CR, APL I, AE, ONG din domeniu	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. evenimentelor de instruire organizate; Nr. persoanelor instruite.
	Suținerea tinerilor social-vulnerabili în lansarea și dezvoltarea activităților generatoare de venit	2026 – 2031	300.000	CR, APL I, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. afacerilor create; Nr. persoanelor angajate
	Realizarea vizitelor de studiu în alte raioane din țară și peste hotare cu vizitarea companiilor și întreprinderilor de succes.	2026 – 2030	150.000	CR, APL I, AE, ONG din domeniu	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. vizetelor de studiu realizate; Nr. participanților.

O.S.1.3 Dezvoltarea culturii antreprenoriale în mediul de afaceri și promovarea întreprinderilor economice raionale	Crearea unui Centru expozițional a produselor și serviciilor din raion	2027	1.000.000	CR, APL I, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Centru functional Nr. De vizitatori Nr. Serviciilor oferite.
	Contribuirea și susținerea agenților economici din raion la participarea în diverse acțiuni de promovare a mărfurilor și serviciilor autohtone.	2026 – 2028	200.000	CR, APL I, AE, ONG din domeniu	Buget raional,	Nr. persoanelor beneficiare Nr. Serviciilor oferite.
	Sprijinirea întreprinderilor cu potential de export, care implementează standardele internaționale de calitate	2026 – 2030	500.000	CR, APL I, AE	FNDR, Fonduri UE	Nr. întreprinderilor cu potențial de export.
	Elaborarea brand-ului economic al raionului Edineț și promovarea acestuia prin intermediul celor mai eficiente metode: portaluri de internet, mass-media, panouri stradale, pliante, etc.	2026 – 2030	150.000	CR, APL I, AE, ONG din domeniu	FNDR, fonduri UE	Brand economic al raionului Edineț elaborat. Nr. materialelor promoționale
	Organizarea expozițiilor și târgurilor economice și asigurarea participării AE la târgurile tematice a produselor agricole	2026 – 2031	300.000	CR, APL I, AE, ONG din domeniu	Agenții economici, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. evenimentelor Nr. participanților
	Elaborarea unui Ghid de produse autohtone	2026	50.000	CR, APL I, AE	FNDR, fonduri UE	1 ghid elaborate, Nr. exemplarelor distribuite
	Identificarea piețelor de desfacere pentru mărfurile produse în raion	2026 – 2028	80.000	CR, APL I	Buget raional,	Baza de date elaborată

					FNDR, Fonduri UE	
	Atragerea investițiilor prin proiecte	2026 – 2031	2.000.000	CR, APL I	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Volumul investiției
	Organizarea seminerelor, întrunirilor, training-urilor pentru AE	2026 – 2031	200.000	CR, APL I, ONG din domeniu	Buget raional, FNDR, AE, Fonduri UE	Nr evenimente organizate Nr. de beneficiari
	Crearea unui punct de informare în cadrul CR Briceni privind existența oportunităților locale în domeniul economic	2026 – 2027	70.000	CR, APL I, AE	Buget raional	Punct de informare funcțional Nr. solicitanți servicii
O.S.1.4 Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	Organizarea activităților de atragere a noilor AE în raion	2026 – 2030	150.000	CR, APL I	Buget raional	Nr. AE noi
	Crearea unui Incubator de afaceri	2026 – 2028	3.500.000	CR, APL, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Instituție funcțională Nr. afacerilor incubate.
	Identificarea spațiilor pentru construcția secțiilor/fabricii de prelucrare a materiei prime și amenajarea	2026 – 2027	50.000	CR, APL I	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Spații identificate
	Construcția secțiilor/fabricii de prelucrare a materiei prime, cu asigurarea epurării apelor uzate și a substanțelor degajate în aer	2026 – 2028	5.000.000	CR, APL, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Secții/ fabrici construite

	Construcția Fabricii de prelucrare a nucilor	2026 – 2029	4.500.000	CR, APL, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Fabrică funcțională
	Construcția uscătoriilor de fructe	2027	1.500.000	CR, APL, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Uscătorie construită
	Deschiderea unui Centru multifuncțional de marketing al produselor agricole	2027 – 2028	800.000	CR, APL, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Centru funcțional Nr. de beneficiari
	Crearea Centrelor de consultanță în afaceri	2027 – 2028	500.000	CR, APL, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Centre funcționale Nr. de beneficiari
	Editarea unui catalog pentru investitori	2027 – 2029	80.000	CR, APL, AE	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Catalog editat
	Crearea unui film despre oportunitățile investiționale ale raionului Briceni	2026 – 2028	120.000	CR	Buget raional, AE, Fonduri UE	Film creat Nr. de vizualizări
	Realizarea unui Program de instruire în domeniul aplicării standardelor internaționale pentru export și dezvoltarea serviciilor de informare în aplicarea noilor tehnologii de producere	2027 – 2029	200.000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, Fonduri UE	Nr. activităților de instruire Nr. antreprenorilor instruiți

	Sprijinirea întreprinderilor cu potențial de export, care implementează standardele internaționale de calitate	2026 – 2031	300.000	APL, ONG în domeniul economic.	FNDR, Fonduri UE	Nr. întreprinderilor cu potențial de export.
	Crearea unui Portal electronic pentru promovarea economiei locale	2027	150.000	APL, ONG în domeniul economic	FNDR, Fonduri UE	Portal funcțional

Direcția strategică 2: Reabilitarea infrastructurii de bază, amenajarea teritoriului și asigurarea eficienței energetice în scopul furnizării unor servicii de calitate și asigurarea respectării legislației în domeniul protecției mediului

Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 2.1 Renovarea și modernizarea infrastructurii drumurilor raionale	Elaborarea politicilor Publice locale în domeniul drumurilor	2027 – 2029	100.000	CR	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Politici elaborate
	Elaborarea studiilor de fezabilitate și a documentației tehnice privind drumurile intercomunale	2027 – 2028	500.000	CR	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Studii de fezabilitate elaborate
	Protejarea și întreținerea drumurilor intercomunitare, aplicând diverse metode moderne	2026 – 2031	2.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Metode aplicate Km drumuri protejate
	Reparația capitală a 8 km de drum spre punctele vamale	2026 – 2031	24 000 000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Drumuri reparate

	Infrastructura și reparația drumurilor publice din or. Briceni	2026 – 2029	15.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Infrastructura și reparația drumurilor publice din or. Lipcani	2027 – 2029	10.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Infrastructura și reparația drumurilor publice din s. Criva	2027 – 2030	5.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Reabilitarea a 15 km de drum de acces către depozitele de deșeuri zonale	2027 – 2031	45.000.000	CR, APL I	APL, ADR Nord	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Construcția și amenajarea de parcuri pe arterele principale și în cartierele orașului Briceni	2026 – 2031	3.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fond. UE	Nr. parcurilor construite
	Reconstrucția drumurilor intercomunale: Hlina - Larga - Cotiujeni - Briceni	2026 - 2028	30.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Reconstrucția drumurilor intercomunale: Lipcani - Corjeuți - Tabani-Briceni	2026 - 2028	30.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Reparația drumurilor locale din s. Bălcăuți	2026 – 2029	4.000.000	CR, APL I	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Reparația drumurilor locale din s. Bogdănești	2026 – 2028	3.500.000	CR, APL I	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Km drumuri reparate Volumul investiției
	Reparația drumurilor locale din s. Colicăuți	2026 – 2028	4.000.000	CR, APL I	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Km drumuri reparate Volumul investiției

	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Cotiujeni	2026 – 2031	5.000.000	CR, APL I	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația capitală a trotuarelor în centrul orașului (str. Ștefan cel Mare, Turghenev, Tereșcova)	2027	2.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	m. Trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Mărcăuți	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Medveja	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Mihăileni	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Slobozia Șirăuți	2026 – 2030	3.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Trebisăuți	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Drepcăuți	2026 – 2030	4.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Pererita	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Tețcani	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate

	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Corjeuți	2026 – 2030	6.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Caracușenii Vechi	2026 – 2030	5.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Tabani	2026 – 2030	5.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Grimăncăuți	2026 – 2030	5.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Colicăuți	2026 – 2030	4.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale, a trotuarelor și a unei stații auto din s. Coteala	2026 – 2030	3.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate Stație auto reparată
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Bulboaca	2026 – 2030	3.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s.Hlina	2026 – 2030	3.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Beleavinți	2026 – 2030	3.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate

	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Berlinți	2026 – 2030	3.500.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Halarora de Sus	2026 – 2030	3.500.000	CR, APL I	Bugetul raionului Briceni, Buget local, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Reparația drumurilor locale și a trotuarelor din s. Balasinești	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Bugetul raionului Briceni, Buget local, Fonduri UE	Km drumuri reparate Km trotuare reparate
	Consolidarea capacității și formarea managerială a personalului implicat în întreținerea drumurilor	2026 – 2030	200.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Nr de beneficiari
	Modernizarea parcului de autospeciale pentru întreținerea drumurilor publice	2026 -2029	8.000.000	CR, APL I	Buget raional, FNDR, Fonduri UE	4 autospeciale de curățare a drumurilor pe timp de iarnă procurate.
	Protejarea străzilor reabilite și implementarea tehnologiilor moderne pentru întreținerea drumurilor, și achiziționarea echipamentului necesar	2026 – 2030	2.000.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni	Starea bună a drumurilor menținută
	Desfășurarea campaniilor de siguranță rutieră, regulilor de conduită la volan și programelor de aplicare a legilor	2026 – 2031	300.000	CR, APL I	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Nr campanii organizate Nr de beneficiari
O.S.2.2 Aprovizionarea locuitorilor raionului cu apă	Elaborarea studiului de fezabilitate la nivelul raionului privind necesitatea construcției sistemelor centralizate de alimentare cu apă	2026-2028	500.000	APL I Briceni	APL II	1 studiu de fezabilitate elaborat

potabilă de calitate și servicii de sanitație.	Extinderea rețelei de apă în or. Briceni pe str. Frunze și str. Prieteniei	2027-2028	4.000.000	APL I Briceni	APL I, surse externe	4 km de apeduct extins
	Schimbarea pompelor de apă în sistemul de alimentare cu apă al or. Briceni	2026-2027	1.500.000	APL I Briceni	APL I, surse externe	3 pompe schimbate
	Instalarea sistemelor fotovoltaice la Stația de pompare din or. Briceni	2026-2028	1.000.000	APL I Briceni	APL I, surse externe	1 sistem instalat
	Construcția rețelei de apă în s. Grimăncăuți	2026-2028	30.000.000	APL I Grimăncăuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	39 km de apeduct construit
	Reabilitarea infrastructurii existente de alimentare cu apă în s. Grimăncăuți	2026-2028	5.000.000	APL I Grimăncăuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	2 sonde reabilite, 2 statii renovate
	Extinderea rețelei de apă în s.Cotiujeni	2026-2030	20.000.000	APL I Cotiujeni	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	27 km de apeduct construit
	Schimbarea turnurilor de apă în s. Cotiujeni	2026-2028	2.000.000	APL I Cotiujeni	APL I, surse externe	4 turnuri construite
	Extinderea rețelei de apă în s.Corjeuți	2026-2028	8.000.000	APL I Corjeuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	10 km de apeduct construit
	Schimbarea turnurilor de apă în s. Corjeuți	2026-2028	1.000.000	APL I Corjeuți	APL I, surse externe	2 turnuri construite
	Construcția unei magistrale de aprovizionare cu apă potabilă din râul Prut cu aducțiuni pentru localitățile din lunca r. Prut	2026-2028	80.000.000	APL II, APL I	Fonduri UE, FNDRL, FEN, contribuții locale	10 localit. conectate la magistrala de aprovizionare cu apă din r. Prut

	Schimbarea turnului de apă în s.Criva	2026-2028	500.000	APL I Criva	APL I	1 turn de apă construit
	Extinderea sistemului de alimentare cu apă potabilă în or. Lipcani: sectoarele din str. Trandafirilor, str. Crizantemelor, str. Bujorilor, str-la Negruzzi, str-la Novosiolov	2026-2029	3.500.000	APL I Lipcani	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	3,5 km de apeduct construit
	Reamenajarea și utilizarea sondei arteziene din or. Lipcani cu reconstrucția apeductului de legătură cu stația de pompare	2026-2028	2.000.000	APL I Lipcani	APL I, surse externe	2 sonde arteziene reabilitate, 0,5 km de apeduct reconstruit
	Renovarea în unele sectoare locative a rețelei de apeduct uzat /vechi din or. Lipcani, pentru a evita situațiile de avariere	2026-2027	20.000.000	APL I Lipcani Fonduri	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	27 km de apeduct reconstruit
	Construcția rețelei de apă în s. Caracușenii Vechi	2026-2028	15.000.000	APL I Caracușenii Vechi	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	20 km de apeduct construit
	Construcția și reabilitarea fântânilor arteziene pentru a asigura sursa necesară de apă în s. Colicăuți	2026-2028	2.000.000	APL I Colicăuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	2 fântâni arteziene construite
	Schimbarea turnurilor de apă în s. Colicăuți	2026-2025	1.000.000	APL I Colicăuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	1 fântână reabilitată, funcțională
	Construcția rețelei de apă în s. Colicăuți	2026-2027	15.000.000	APL I Colicăuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	20 km de apeduct construit
	Construcția rețelei de apă în s. Trebisăuți	2026-2028	20.000.000	APL I Trebisăuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	28 km de apeduct construit

	Extinderea rețelei de apă și construcția unui turn de apă în com. Berlinți	2026-2028	25.000.000	APL I Berlinți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	29 km de apeduct extins
	Construcția rețelei de canalizare, a stației de epurare și a 2 stații de pompare în s. Corjeuți	2026-2028	30.000.000	APL I Corjeuți	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	3,5 km rețea de canalizare construite
	Construcția rețelei de canalizare, a stației de epurare și 2 stații de pompare în s. Cotiujeni	2026-2029	35.000.000	APL I Cotiujeni	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	5 km rețea de canalizare construite
	Extinderea rețelei de canalizare în s. Grimăncăuți și s. Tabani	2026-2028	20.000.000	APL I Briceni, Operatorul AAC Briceni, APL I beneficiare	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	7 km rețea de canalizare construite
	Extinderea rețelei de canalizare în s. Colicăuți, s. Cotiujeni, s. Caracușenii Vechi, s. Trebisăuți	2026-2028	50.000.000	APL I Briceni, Operatorul AAC Briceni, APL I și beneficiarii	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	30 km rețea de canalizare construite
	Extinderea rețelei de canalizare în s. Drepcăuți, s. Criva, s. Șirăuți, s. Slobozia - Șirăuți, or. Lipcani	2026-2028	30.000.000	APL I Lipcani, Operatorul AAC Lipcani,	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	10 km rețea de canalizare construite
	Reconstrucția rețelei de canalizare a or. Lipcani cu 1,0 km și extinderea cu 0,7 km pe str. M. Gorki	2026-2027	5.000.000	APL I Lipcani	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	1,7 km de rețea construite
	Conectarea tuturor instituțiilor publice la rețeaua de canalizare din or. Lipcani	2026-2029	2.000.000	APL I Lipcani	APL I	7 instituții publice conectate

	Construcția stației de epurare locală în cadrul Penitenciarului nr. 2 din or. Lipcani	2026-2028	5.000.000	Administrația Penitenciarului Lipcani	APL I, surse externe	1 stație de epurare locală construită
	Construcția rețelei de canalizare în com. Berlinți	2026-2028	25.000.000	APL I Berlinți,	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	29 km rețea de canalizare construită
	Construcția stației de epurare și 2 stații de pompare în com. Berlinți	2026-2028	10.00.000	APL I Berlinți,	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	1 stație de epurare construită, 2 statii de pompare construite
	Reparația capitală a stației de epurare locală situate în Punctul Vamal Lipcani – Rădăuți-Prut	2026-2028	3.000.000	APL I Lipcani	APL I, FNDRL, FEN, surse externe	1 stație de epurare reparată capital
	Dezvoltarea capacităților specialiștilor din cadrul întreprinderilor prestatoare de servicii AAC	2026-2030	100.000	APL I	APL I	Nr. specialiști instruiți
	Regionalizarea serviciilor de AAC	2026-2028	500.000	AAC I	APL I	Nr. servicii AAC regionalizate
	Procurarea echipamentului și a tehnicii specializate în domeniul AAC	2026-2028	2.000.000	AAC I	APL I, surse externe	Nr. echipament specializat procurat
	Elaborarea de Politici Publice în domeniul eficienței energetice	2026 – 2027	150.000	CR	Buget raional, Donatori externi	Politici Publice elaborate
O.S. 2.3 Creșterea eficienței energetice și modernizarea sistemului de iluminare publică	Modernizarea sistemelor de încălzire publică, inclusive din resurse regenerabile în instituțiile raionului	2027 – 2031	10.000.000	CR, APL I,	Bugete locale, Buget raional, FNDRL, Donatori externi	Sisteme modernizate Nr. de beneficiari
	Implementarea proiectelor de reabilitare și eficientizare a sistemului de încălzire în instituțiile educaționale	2026 – 2031	20.000.000	CR, APL I, Directori IP	Bugete locale, CR Briceni, Fonduri europene	Sisteme termice eficiente. Volumul investiției

	Reparația și termoizolarea instituțiilor publice din raion	2026 – 2029	25.000.000	CR, APL I, Directori IP	Bugete locale, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Edificii izolate termic Nr. de beneficiari
	Reparația capitală a acoperișurilor clădirilor edificiilor publice raionale		15.000.000	CR, APL I, Directori IP	Bugete locale, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. instituțiilor publice cu acoperiș renovat capital M2 de acoperiș renovat Suma investiției Consumul redus la energie termică
	Înlocuirea ferestrelor și ușilor exterioare vechi cu ferestre și uși tip termopan PVC în clădirile publice raionale	2026 – 2031	10.000.000	CR, APL I, Directori IP	Bugete locale, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. geamurilor și ușilor schimbate Consumul redus la energie termică
	Înlocuirea cazanelor existente cu sisteme performante cu randament înalt	2027 – 2029	5.000.000	CR, APL I, Directori IP	Bugete locale, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Sisteme funcționale Nr. de beneficiari Volumul investiției
	Elaborarea unui ghid de modernizare a sisemelor termice	2028 -2030	50.000	CR, ONG din domeniu	Bugete locale, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Ghid elaborat Nr. de beneficiari
	Gazificarea instituțiilor din subordinea CR	2026 - 2031	5.000.000	CR, APL I, Directori IP	Bugete locale, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Instituții gazificate Nr. de beneficiari
	Elaborarea de Politici Publice în domeniul iluminatului stradal	2026 – 2027	100.000	CR	Buget raional, Donatori externi	Politici Publice elaborate

	Construcția sistemelor de iluminare a drumurilor intercomunale	2027 – 2031	8.000.000	CR, APL I,	Bugete locale, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Sisteme funcționale
	Instalarea în toate instituțiile publice raionale a becurilor cu consum energetic redus	2027	1.000.000	CR, APL I	Bugete locale, Buget raional, Fonduri europene	Suma investiției Consumul redus la energie electrică
	Montarea de panouri solare pe clădirile instituțiilor publice raionale	2026 - 2030	5.000.000	CR, APL I	Bugete locale, Buget raional, Fonduri europene	Suma investiției Consumul redus la energie
	Proiectarea și înlocuirea corpurilor de iluminat stradal cu lămpi de tip LED	2027	3.000.000	CR, APL I	Bugete locale, Buget raional, Fonduri europene	Suma investiției
	Sesiuni de instruire dedicate funcționarilor din APL raionului, consumatorilor finali cu privire la măsuri de eficiență energetică posibile și la modul lor de implementare.	2026 – 2031	100.000	CR, APL I	Bugetul local, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Nr. sesiunilor de instruire Nr. persoanelor instruite
	Organizarea de Servicii sau/si a unui Punct de Informare cu privire la eficiența energetică.	2026 – 2031	200.000	CR, APL I	Bugetul local, Buget raional, FNDR, Fonduri UE	Serviciu de informare funcțional
	Organizarea Zilelor Raionale ale Energiei (cu competiții) cu accent pe participarea tinerei generații și premierea celor mai bune acțiuni de utilizare eficientă a energiei	2027 – 2031	200.000	CR, APL I	Bugetul local, Buget raional, FNDR, Fonduri UE, AE	Nr. evenimentelor organizate Nr. de participanți
	Elaborarea ghidului de Bune Practici în domeniul iluminării publice	2027 – 2031	50.000	CR, APL I	Bugetul local, Buget raional, FNDR, Fonduri	Ghid elaborate Nr. de beneficiari

					UE, ONG din domeniu	
	Construcția/reabilitarea sistemelor de iluminare publică în localitățile raionului	2027 – 2031	10.000.000	CR, APL I	Bugetul local, Buget raional, FNDR, Fonduri UE ONG din domeniu	Sisteme de iluminare instalate Nr. de beneficiari
	Elaborarea Politicilor Publice locale în domeniul colectării selective a deșeurilor	2026 – 2030	100.000	CR Briceni	Buget raional,	Politici Publice elaborate
O.S. 2.4 Modernizarea și extinderea serviciului de salubritate și îmbunătățirea managementului deșeurilor solide	Elaborarea studiului de fezabilitate	2026 – 2028	300.000	CR Briceni	Buget raional, Bugetul local, Donatori externi	Studiu de fezabilitate elaborat
	Elaborarea proiectelor tehnice pe domeniu	2027 – 2029	500.000	CR Briceni	Buget raional, Bugetul local, Donatori externi	Proiecte tehnice elaborate
	Realizarea unui sistem integrat de management al deșeurilor-colectare selectivă , transport, valorificare, depozitare	2026 – 2029	25.000.000	CR, APL I	Bugetul local, Buget raional, FEN, FNDR, Fonduri UE	Sistemul integrat de management al deșeurilor funcțional.
	Crearea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor și a unei stații e sortare în zona or. Lipcani	2027 – 2030	15.000.000	CR, APL I	Bugetul local, Buget raional, Fonduri UE	Sistem de colectare selectivă a deșeurilor funcțional
	Colectarea deșeurilor radioactive și periculoase	2026 – 2030	2.000.000	CR, APL I,	Buget raional, Bugetul local, Fonduri UE	Cantitatea deșeurilor colectate și transportate
	Lichidarea depozitelor de deșeuri neconforme	2026 – 2030	5.000.000	CR, APL I	Buget raional, Bugetul local, Fonduri UE	Nr. de depozite neconforme lichidate și ecologizate

	Crearea platformelor și dotarea acestora cu containere	2026 – 2030	4.000.000	CR, APL I	Buget raional, FEN, FNDR, Fonduri UE	Nr. de platforme create
	Procurarea tomberoanelor pentru fiecare gospodarie	2026 – 2028	3.000.000	CR, APL I	Buget raional, Bugetul local, Fonduri UE	Nr de tomberoane mobile procurate
	Promovarea reciclării deșeurilor solide reutilizabile	2026 – 2027	200.000	CR, APL I	Buget raional, Bugetul local, Fonduri UE	Cantitatea deșeurilor reciclate
	Dotarea operatorului de salubritate cu autospeciale moderne	2026 – 2028	8.000.000	CR, APL I	Buget raional, Bugetul local, Donatori externi	Nr. autospeciale procurate
	Reabilitarea drumurilor de acces către gunoiștile zonale	2026 – 2028	5.000.000	CR, APL I	Buget raional, Bugetul local, Donatori externi	Km de drum realitat
	Elaborarea ghidului de bune practici în domeniul gestionării deșeurilor	2027 – 2029	50.000	CR, APL I	Buget raional, Bugetul local, Donatori externi	Ghid elaborat
	Crearea Asociației intercomunale raionale în domeniu	2027 – 2029	100.000	CR, APL I	Buget raional, Bugete locale	Asociație creată
	Promovarea activităților de conștientizare a publicului și formarea capacităților de gestionare a deșeurilor	2026 – 2031	200.000	CR, APL I, ONG din domeniu	Buget raional, Donatori externi	Nr. de activități realizate Nr. de beneficiari
	Informarea populației și a factorilor de decizie în domeniul gestionării deșeurilor	2026 – 2031	100.000	CR, APL I, ONG din domeniu	Buget raional, Donatori externi	Nr. de activități realizate Nr. de beneficiari

	Elaborarea Planului Strategic raional în domeniul gestionării deșeurilor	2027 – 2031	200.000	CR, APL I, ONG	Buget raional, Donatori externi	Plan Strategic elaborat
	Asigurarea accesului la serviciul de salubritate a tuturor categoriilor de populație prin implementarea unor tarife rezonabile pentru prestarea serviciilor	2026 – 2028	100.000	APL I, CR	Buget local, Buget raional	Nr. tarife aplicate
	Crearea parteneriatelor APL I – APL II – AE – ONG în domeniul gestionării deșeurilor	2027 – 2028	50.000	CR, APL I, ONG	Buget raional, Donatori externi,	Parteneriat creat
	Editarea unui ghid în tratarea selectivă a deșeurilor	2028 – 2029	50.000	CR, ONG din domeniu	Buget raional, Donatori externi	Ghid elaborat Nr. de beneficiari

Direcția strategică 3: Dezvoltarea serviciilor social-culturale, medicale și educaționale de calitate pentru diverse categorii de cetățeni						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 3.1 Sporirea calității serviciilor în domeniul sănătății publice	Evaluarea stării de sănătate a populației și crearea unui plan de management al serviciilor medicale necesare	2026 – 2027	150.000	CR, APL I, CMF	Bugete locale, CR Briceni	Studiu elaborat
	Promovarea Politicilor Publice pentru un mod sănătos de viață	2026 – 2031	200.000	CR, APL I, CMF	Bugete locale, CR Briceni	Politici publice promovate

	Implementarea Programului Național de ftziopulmonologie	2026 – 2031	500.000	CR, APL I, CMF	Bugete locale, CR Briceni	Nr. de beneficiari
	Realizarea unui Program raional de combatere a hepatitelor virale B, C și D	2026 – 2031	1.200.000	IMSP CSP CR, APL I	Fonduri de asigurări obligatorii în medicină, APL	Rată scăzută al înbolnăvirilor
	Implementarea măsurilor de prevenire și control al diabetului zaharat conform documentelor naționale de politici în domeniul sănătății.	2026 – 2031	800.000	CR, APL I, CMF	Bugete locale, CR Briceni	Nr. de beneficiari
	Contribuirea la reabilitarea și dotarea cu echipament a edificiilor medicale	2026 – 2031	15.000.000	APL, CMF	Bugete locale, CR Briceni,	Edificii medicale reabilite și dotate Nr. de beneiciari
	Contribuirea la prevenirea bolilor periculoase prin educarea și informarea cetățenilor privind starea generală de sănătate și comportamentul adecvat pentru prevenție	2026 – 2031	300.000	APL, CMF, ONG in domeniul socio-medical.	Bugete locale, CR Briceni,	Nr. acțiunilor de informare și instruire organizate Nr. de beneficiari
	Dotarea cabinetelor medicale, școlare și preșcolare cu medicamente și echipamentul necesar	2026 – 2031	1.500.000	APL I, directorii de instituții	Bugete locale, CR Briceni	Nr. truselor medicale procurate
	Formarea partenerilor cu ONG-uri în vederea promovării culturii medicale și educarea medicală a populației (în special a tinerilor și copiilor	2026 - 2030	400.000	CR, IMSP CSP	Buget raional, Donatori externi	Nr. activități realizate Nr. persoane instruite
	Inventarierea edificiilor medicale	2026	50.000	CR	Buget raional	Document elaborat

	Procurarea aparatajelor și tehnicii medicale moderne (USG, pentru anesteziologie cu monitor, aparat radiologic digital mobil, etc.)	2026 – 2028	5.000.000	CR, APL I, CM	Buget raional, Donatori externi	Nr. aparataje și tehnică medicală procurată Nr. de beneficiari
	Reparații capitale ale Centrelor medicilor de familie din localitățile rurale ale raionului	2026 - 2029	12.000.000	CR	Fonduri UE, Buget raional, Donatori externi	Nr. centrelor reparate
	Aprovizionarea instituțiilor medicale din raionul Briceni cu apă și servicii de canalizare	2026 - 2028	3.500.000	CR	Fonduri UE, Buget raional, Donatori externi	Nr. centrelor conectate la serviciul de aprovizionare cu apă și canalizare
	Crearea condițiilor de confort termic în instituțiile medicale ale raionului	2026 - 2028	4.000.000	CR	Fonduri UE, Buget raional, Donatori externi	Nr. centrelor eficientizate termic
	Realizarea acțiunilor de sporire a competențelor profesionale a specialiștilor medicali	2026 – 2031 permanent	600.000	CR	Fonduri UE, Buget raional, Donatori externi	Nr. specialiștilor formați în domenii de activitate
	Atragerea noilor specialiști în instituțiile medicale ale Raionului Briceni.	2026 – 2031 permanent	2.500.000	CR	Buget raional, Donatori externi	Nr. de facilități create Nr. specialiștilor atrași
	Dotare cu mobilier specializat a instituțiilor medicale ale raionului.	2026 - 2028	1.200.000	CR	Fonduri UE, Buget raional, Donatori externi	Nr. centrelor dotate cu mobilier Suma investițiilor Nr. de beneficiari

O.S.3.2 Asigurarea accesului integrat la servicii sociale de calitate și incluziunea socială a persoanelor social-vulnerabile	Evaluarea cererii locale de servicii sociale și socio-medicale	2026 – 2027	70.000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni,	Studiu elaborat
	Elaborarea de Politici Publice rationale în domeniul social	2026 – 2027	100.000	CR Briceni, APL I	Buget raional, Donatori externi, ONG din domeniul social	Politici Publice elaborate
	Elaborarea Strategiei raionale în domeniul social	2026 – 2028	100.000	CR Briceni, APL I	Buget raional, Donatori externi, ONG din domeniul social	Strategie elaborată
	Specializarea resurselor umane implicate în furnizarea serviciilor sociale	2026 – 2031	200.000	APL, CR Briceni, ONG domeniul social	Fonduri UE, Buget raional, Donatori externi	Nr. instruirilor organizate Nr. persoanelor instruite
	Crearea unui centru multifuncțional pentru persoane victime ale violenței în familie	2027	2.500.000	APL I, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, UNDP,	Centru funcțional Nr. beneficiarilor
	Dezvoltarea serviciilor de consiliere pentru familii	2026	300.000	APL I, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Serviciu creat și funcțional Nr. beneficiarilor
	Crearea unui Centru multifuncțional pentru persoanele vârstnice	2026 – 2027	2.000.000	APL I, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, Donatori externi	Centru funcțional Nr. beneficiarilor

	Organizarea de campanii în școli pentru combaterea discriminării în rândul copiilor	2026 – 2031	150.000	APL I, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Nr. campaniilor organizate Nr. de beneficiari
	Ridicarea gradului de informare a familiilor în vederea primirii asistenței sociale	2026 – 2030	100.000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugete locale, buget raional	Nr. materialelor elaborate și distribuite Nr. de beneficiari
	Program de asistență medicală și socială la domiciliu pentru persoane în vârstă	2026 – 2030	800.000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, Buget raional,	Serviciu functional
	Dezvoltarea resurselor umane din domeniul asistenței sociale pentru persoanele vârstnice	2026 – 2031	150.000	APL, CR Briceni, ONG din domeniul social	Bugetul local, Buget raional, Donatori externi	Nr. activitatilor de instruire Nr. persoanelor instruite
	Crearea serviciului de angajare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități: - Elaborarea bazei de date a persoanelor cu dizabilități, apți de muncă; - Identificarea potențialilor angajatori; - Instruirea și consilierea persoanelor cu dizabilități pe diverse domenii	2026 - 2027	500.000	CR,	Buget raional, Organizații de caritate, etc.	Serviciu creat Nr. persoanelor angajate Nr. persoanelor instruite.

	- Acordarea ajutorului în acomodarea spațiului de lucru conform necesităților;					
	Prestarea serviciului Integrare Socio-Profesională pentru tinerii defavorizați	2026 – 2031	400.000	CR, APL I, ONG din domeniu	Buget raional Donatori externi	Serviciu dezvoltat Nr. de beneficiari
	Elaborarea unui Acord-cadru multilateral intersectorial în vederea incluziunii sociale a persoanelor social-vulnerabile	2026	50.000	CR	Buget raional	Acord elaborat și semnat
	Medierea și consultarea în diverse domenii a persoanelor social-vulnerabile	2026 -2030	200.000	CR	Buget raional	Nr. beneficiarilor
	Adaptarea infrastructurii social-economice pentru asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la servicii comunitare și spații publice	2026 – 2029	3.000.000	CR, APL I	Buget de stat, Buget raional, Donații, Granturi	Lista lucrărilor executate Suma investiției
	Susținerea cu burse a tinerilor social-vulnerabili dotați pentru formare profesională	2026 - 2031	500.000	CR, APL I	Buget de stat, Buget raional, Donatori externi	Nr. bursierilor
	Dezvoltarea serviciului de reîntegrare socială a tinerilor defavorizați și a cuplurilor mamă-copil	2026 - 2030	600.000	CR, APL I, ONG din domeniu social	Buget raional, APL I, Fonduri UE	Serviciu dezvoltat Nr. de beneficiari
	Deschiderea unui azil de noapte pentru boschetari	2029	1.500.000	CR, ONG din domeniu social	Buget raional, Fonduri externe	Azil functional Nr. de beneficiari

	Crearea serviciului social “Cantina socială” în localitățile raionului Briceni	2026 – 2027	1.200.000	APL, ONG cu profil social	Buget raional, Fonduri externe	Cantină funcțională Nr. de beneficiari
	Organizarea training-urilor în domeniul asistenței sociale și atragerii de fonduri.	2026 – 2028	150.000	ONG cu profil social, APL I, CR	Surse locale, CR Briceni	Nr. evenimentelor de instruire Nr. persoanelor instruite
	Diversificarea serviciilor sociale de alternativă pentru persoane cu dizabilități	2026 - 2030	400.000	ONG cu profil social, APL I, CR	Donatori externi	Serviciu funcțional Nr. de beneficiari
	Colaborarea cu AO în domeniul social naționale și regionale	2026 – 2031	250.000	CR, APL I		
	Instalarea rampelor de acces în instituții publice pentru persoanele cu dizabilități	2026 – 2028	450.000	CR, APL I, ONG cu profil social	Buget raional, Fonduri externe	Nr. rampe instalate Nr. de beneficiari
	Transfer de Bune Practici între echipele multidisciplinare în domeniul prevenirii violenței domestice	2026 – 2031	50.000	ONG cu profil social, APL I, CR	Donatori externi	Nr. de evenimente organizate
O.S. 3.3 Modernizarea edificiilor culturale și promovarea valorilor culturale autohtone	Crearea unei baze de date a patrimoniului cultural la nivel raional	2026 – 2027	70.000	CR	Buget raional, Fonduri externe	Bază de date creată
	Conservarea și renovarea patrimoniului cultural-istoric	2026 – 2028	2.000.000	CR, APL I, ONG din domeniu	Buget raional, Fonduri externe	Nr. de obiective culturale renovate
	Dotarea cu aparataj sonor, costume naționale, instrumente muzicale casele de cultură din mediul rural ale raionului Briceni	2026 – 2027	1.500.000	CR, APL I, Directori Case de Cultură	Buget raional, Bugete locale, Fonduri externe ONG din domeniu	Nr. echipamentelor procurate Suma investiției

	Suport la reparații capitale a Caselor de Cultură din Raion	2027 – 2030	10.000.000	CR, APL I, Directori Case de Cultură	Buget raional, Bugete locale, Fonduri externe ONG din domeniu	Volumul investiției
	Desfășurarea activităților artistice, festive educative și sportive pentru copii	2026 – 2031	500.000	CR, APL I, Directori Case de Cultură	Buget raional, Bugete locale, Fonduri externe ONG din domeniu	Nr. de evenimente organizate. Nr. beneficiari
	Organizarea și desfășurarea anuală a unui festival raional pentru promovarea tradițiilor, obiceiurilor și participarea cetățenilor din localitățile raionului	2026 – 2031	600.000	CR, APL I, Directori Case de Cultură	Buget raional, Bugete locale, Fonduri externe ONG din domeniu	Nr. evenimente organizate Nr. participanți
	Organizarea evenimentelor de dezvoltare a artei oratorice și exprimare a opiniei tinerilor	2026 – 2031	100.000	CR, APL I, Directori Case de Cultură	Buget raional, Bugete locale, Fonduri externe ONG din domeniu	Nr. evenimente organizate Nr. tineri implicați
	Evaluarea stării tehnice a bibliotecilor din raion	2026 – 2027	50.000	CR, APL I, Directori Biblioteci	Buget raional, Bugete locale,	Document elaborat
	Inventarierea culturală și elaborarea registrului raional al patrimoniului cultural imaterial pentru a fi ca parte componentă a Registrului național al patrimoniului cultural imaterial.	2026 – 2027	60.000	CR, APL I,	Buget raional	Registru de inventariere elaborat

	Asigurarea accesului pentru formarea profesională a specialiștilor în domeniul cultural	2026 – 2031	150.000	CR	Buget raional	Nr. Persoanelor instruite
	Consolidarea eforturilor de organizare a festivalurilor, tirgurilor și expozițiilor din raion în scopul dezvoltării capacităților meșterilor populari și orientarea profesională a tinerei generații	2026 – 2031	300.000	CR	Buget raional, sponsori externi și locali, Fundații culturale internaționale	Nr. Evenimentelor organizate
	Crearea paginii web al patrimoniului cultural din raionul Briceni	2027	50.000	CR	Buget raional	Pagină web funcțională Nr. de vizualizări
	Dezvoltarea programelor interculturale comune cu raioanele / regiunile ”înfrățite”	2026 – 2031	200.000	CR	Buget raional, parteneri străini	Nr. evenimentelor organizate, Nr. participanților
	Crearea unei burse raionale de susținerea a tinerilor talente	2026 - 2030	200.000	CR	Buget raional, organizații /fundații culturale din străinătate, AE locali și externi	Nr. bursierilor
	Crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea creației populare și a meșteșugurilor tradiționale	2026 – 2028	400.000	CR, APL I, ONG din domeniu	Buget raional, organiz /fundații culturale din străinătate	Nr. de beneficiari
O.S. 3.4	Elaborarea Strategiei Raionale în domeniul educației	2026 – 2027	50 000	CR	Buget raional	Strategie elaborată

Modernizarea infrastructurii educaționale și sporirea accesului la educație de calitate	Actualizarea planului de management și dezvoltare a instituțiilor de educație	2026 – 208	25 000	CR	Buget raional	Plan elaborat și implementat
	Elaborarea proiectelor tehnice de reparații capitale ale instituțiilor educative din raion	2026 – 2027	150 000	CR	Buget raional, Ministerul educației, Fonduri externe	Nr. documentelor elaborate
	Implementarea eficientă a actelor normative ce asigură funcționarea instituțiilor de învățământ preuniversitare	2026 – 2027	40 000	CR, directori de instituții educative	Buget raional, Donatori externi	Tipul actelor normative implementate
	Dotarea instituțiilor educaționale cu materiale didactice și echipamente informatice destinate procesului didactic (computere, softuri educaționale, echipament multimedia-proiector, tablă interactivă)	2027 – 2029	2 500 000	CR, directori de instituții educative	Buget raional, Donatori externi	Tipul și numărul materialelor didactice procurate Nr. de beneficiari
	Asigurarea competențelor digitale a cadrelor didactice	2027 – 2031	150 000	CR, directori de instituții educative, Direcția de Învățământ	Buget raional, Donatori externi	Nr. de persoane instruite și competente
	Implementarea tehnologiilor didactice bazate pe comunicații electronice	2026 - 2030	300 000	CR, directori de instituții educative	Buget raional, Donatori externi	Nr. tehnologii didactice noi implementate
	Procurarea echipamentelor și softurilor educaționale	2026 - 2030	200 000	CR, Direcția de Învățământ	Buget al instituțiilor de învățământ, Donatori externi	Nr. Programe procurate

	Asigurarea instituțiilor educative cu echipamentul și mobilierul necesar	2026 – 2030	1 200 000	CR, directorii de instituții	Buget raional, Bugete locale, Fonduri UE	Mobilier procurat și instalat Nr. de unitati echipament achiziționat
	Procurarea materialelor didactice și a jucăriilor inteligente	2026 – 2031	500 000	CR, directori de instituții educative	Buget raional, Donatori externi	Suma investiției Nr. materiale și jucării procurate
	Promovarea educației neformale în parteneriat cu ONG locale și instituțiile publice din raion.	2026 – 2028	100 000	CR, directori de IE, ONG din domeniu	Buget raional, Donatori externi	Număr de persoane instruite
	Valorificarea potențialului cadrelor didactice cu stimulente sociale (domiciliu, tichete sociale, etc.) pentru atragerea și menținerea acestora, în mediul rural – acordarea spațiilor pentru construcția caselor tinerilor specialiști în mediul rural. Susținerea în continuare cu suport unic financiar a tinerilor specialiști.	2026 – 2030	800 000	CR, directori de instituții educative.	Buget raional, Bugete locale, Donatori externi	Specialiști noi atrași
	Program de susținere financiară a copiilor cu rezultate înalte la studii	2026 – 2031	250 000	CR, directori de instituții educative	Buget raional, AE raionali	Nr. de Burse de merit oferite
	Contribuirea la îmbogățirea bibliotecilor din instituțiile instructiv-educative cu cărți noi	2026 - 2029	150 000	CR, directori de instituții	Buget raional	Nr. cărți noi procurate
	Dotarea laboratoarelor și atelierelor din școli	2026 - 2028	1 500 000	CR, directori de instituții	Buget raional, Ministerul	Nr. laboratoarelor dotate. Suma investiției

					Educației și Cercetării	
	Încurajarea proceselor de creare a asociațiilor cadrelor didactice și de părinți în domeniul educației inclusive	2026 – 2028	30 000	CR, Direcția Învățământ	Bugetul instituțiilor de învățământ	Nr. asociațiilor create
	Dotarea cu echipament sportiv a instituțiilor de învățământ	2026 – 2031	600 000	CR, Direcția Învățământ	Bugetul instituțiilor de învățământ	Nr. și tipul echipamentului procurat
	Amenajarea terenurilor de joacă la școli și grădinițe	2026 – 2027	900 000	CR, Direcția Învățământ	Bugetul instituțiilor de învățământ	Terenuri amenajate

Direcția strategică 4: Utilizarea rațională a resurselor naturale și asigurarea unui mediu ecologic curat						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 4.1 Amenajarea spațiilor verzi și a zonelor de agrement	Elaborarea cadastrului raional a zonelor ce necesită împădurire	2026 – 2027	150.000	CR, APL I	Buget raional	Cadastru raional elaborat
	Elaborarea Planului raional de înverzire și amenajare a spațiilor verzi	2027	100.000	CR, APL I	Buget raional	Plan elaborat
	Amenajarea terenurilor adiacente instituțiilor publice	2026 – 2028	300.000	CR, APL I	Buget raional Buget local	Suma investiției Terenuri amenajate, înverzite
	Reabilitarea fâșiilor forestiere din raion	2027 – 2028	450.000	CR, APL I	Buget raional Buget local	Nr. copaci plantați Suma investiției

	Crearea zonelor de odihnă și agrement pe teritoriul raionului	2026 – 2029	800.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE	Zone de odihnă și agrement create
	Amenajarea locurilor de joacă pentru copii: ✓ Procurarea echipamentului modern de joacă ✓ Instalarea băncilor de odihnă ✓ Plantarea copacilor decorativi și a straturilor de flori ✓ Instalarea WC ecologic ✓ Iluminarea terenurilor	2026 – 2028	1.200.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, AE, ONG din domeniu	Locuri de joacă amenajate și dotate Nr. copaci plantați Terenuri iluminate
	Promovarea cooperării interinstituționale și multisectoriale pentru gestionarea eficientă a problemelor de mediu din localitate	2026 – 2029	50.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, AE, ONG din domeniu	Probleme soluționate
	Asigurarea educației ecologice a cetățenilor prin publicarea, afișarea materialelor informative și de sensibilizare	2026 – 2028	30.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, ONG din domeniu	Nr. materiale publicate Nr. de beneficiari
	Organizarea adunărilor și ședințelor cu locatarii pentru informarea despre rolul menținerii curățeniei în curțile private	2026 – 2031	10.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, ONG din domeniu	Nr. adunări/ ședințe realizate Nr. participanți

	Organizarea concursurilor cu copiii și tinerii privind importanța apei, aerului și solului în viața omului	2026 – 2031	20.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, AE, ONG din domeniu	Nr. activități organizate Nr. participanți
	Aprobarea unei amenzi pentru nerespectarea regulilor stabilite privind depozitarea deșeurilor	2027	5.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, AE, ONG din domeniu	Amenda aprobată
	Modernizare arhitecturală și peisagistică a aliniamentelor verzi stradale	2026 - 2030	400.000	CR, APL I	Buget raional, FEN, Fonduri UE,	Volumul investiției Lista de lucrări efectuate
	Inventarierea spațiilor abandonate și ecologizarea acestora	2026	50.000	CR, APL I	Buget raional	Nr. spațiilor ecologizate
	Elaborarea unor standarde unice de amenajare a localităților	2026 – 2027	40.000	CR, APL I	Buget raional	Proiect elaborat
	Programe de combatere a eroziunii, înmlăștinirii, salinizării, alunecărilor de	2026 – 2029	2.500.000	CR, APL I	Buget raional	Nr. programe realizate
	Modernizare arhitecturală și peisagistică a spațiilor verzi din zonele blocurilor multietajate ale orașului	2026 – 2029	500.000	APL	Bugetul local, CR Briceni	Volumul investiției Lucrări efectuate
	Curățirea și amenajarea scurelor din localitate	2027 – 2029	300.000	APL	Bugetul local, CR Briceni	Volumul investiției
	Realizarea programului multianual de plantări arbori	2027 – 2030	200.000	APL	Bugetul local, CR Briceni, AE	Nr. arborilor plantați

	Construcția de piste de biciclete	2026 – 2028	2.000.000	APL I, CR	Bugetul local, CR Briceni, Fonduri UE	Piste construite
	Refacerea și gazonarea zonelor verzi aferente căilor publice și intersecțiilor	2026 – 2028	150.000	CR, APL I	Buget raional, FEN, Fonduri UE, Ministerul mediului	Nr. terenurilor prelucrate și amenajate
O.S.4.2 Conservarea și folosirea rațională a resurselor naturale	Elaborarea în colaborare cu structurile responsabile a planurilor de management a resurselor naturale (păduri, pășuni, resurse minerale, etc.)	2026 – 2028	100.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE	1 plan elaborat
	Implementarea măsurilor de protecție și conservare a fondului de resurse naturale	2026 – 2031	500.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE	Măsuri implementate
	Crearea unui proiect pilot model – (parc, alee, sau zona centrală) și dotarea cu tehnologii prietenoase mediului	2026	600.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE	1 parc/alee amenajată
	Efectuarea analizei calității apelor din fântânile din localitățile raionului	2026 – 2031	80.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, AE	Cel puțin 50 fântâni anual verificate
	Organizarea campaniilor de educație și informare a populației privind calitatea apei, folosirea rațională și conservarea resurselor de apă	2026 – 2031	40.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, ONG din domeniu	Cel puțin 5 campanii organizate
	Proiect de regenerare și conservare a biodiversității în parteneriat cu ocolul silvic	2027 – 2029	300.000	CR, APL I, Ocolul Silvic	Buget raional Buget local, Fonduri UE	Proiect implementat

	Curățirea izvoarelor, afluenților r. Prut	2027 – 2031	400.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE	Izvoare și afluenți curățiți
	Amenajarea și curățarea fântânilor din raion	2026 – 2031	500.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE	Fântâni curățate și amenajate Nr. de beneficiari
	Elaborarea de proiecte de protecție și curățire a apelor	2026 – 2031	150.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, ONG din domeniu	Proiecte elaborate Nr. de beneficiari
	Consolidarea digurilor de protecție	2026 – 2027	3.000.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE	Diguri consolidate
	Plantarea culturilor energetice	2026 – 2029	200.000	CR, APL I	Buget raional Buget local, Fonduri UE, AE	Culturi plantate
O.S. 4.3 Responsabilizarea socială a cetățenilor și agenților economici privind protecția mediului.	Elaborarea planului local de acțiuni în domeniul mediului	2026	50.000	CR	Ministerul Mediului, APL I	Document elaborat
	Elaborarea hărților și bazelor de date a terenurilor expuse la riscuri naturale. Implementarea planurilor de refacere a terenurilor din zonele afectat	2026	100.000	CR	Ministerul Mediului, APL I	Document elaborat
	Campanie de plantare a arborilor și arbuștilor pe pantele terenurilor degradate	2026 – 2030	300.000	CR	Buget local, Agenți economici	Nr. arborilor plantați

	Organizarea seminarelor de informare în domeniul protecției mediului	2026 – 2030	40.000	CR, ONG în domeniul ecologic	Buget raional, FEN, fonduri UE	Nr. evenimentelor de instruire organizate
	Organizarea campaniilor de educare și informare în domeniul ecologic a populației din localitățile rurale	2026 – 2031	60.000	CR, APL I, ONG în domeniul ecologic	Buget raional, FEN, Fonduri UE	Nr. campaniilor organizate Nr. de beneficiari
	Organizarea concursului raional “Cea mai salubă comunitate”	2026 – 2031	50.000	CR, ONG în domeniul ecologie	Buget raional, Fonduri UE,	Concurs organizat Valoarea și nr. premiilor
	Elaborarea și editarea materialelor promoționale cu subiecte de educație ecologică	2027	30.000	CR, ONG în domeniul ecologic	Buget raional, FEN, Fonduri UE, Ministerul Mediului	Set de materiale promoționale elaborate Nr de beneficiari
	Organizarea acțiunii “Aer curat pentru toți”	2026 – 2030	50.000	CR, APL I, ONG	Buget raional, FEN	Nr. evenimente Nr. de participanți
	Încurajarea voluntariatului în acțiunile de curățare a mediului înconjurător	2026 – 2030	20.000	CR, ONG	Buget raional	Echipă de voluntari creată.
	Organizarea de campanii de promovare a transportului ecologic	2026 – 2027	40.000	CR, APL I, ONG în domeniul ecologic	Buget raional, FEN, Fonduri UE, Ministerul Mediului	Nr. evenimentelor organizate Nr. participanților la evenimente
	Informarea continuă a cetățenilor privind consecințele negative a depozitelor spontane asupra mediului	2026 – 2031	30.000	CR, APL I, ONG în domeniul ecologic	Buget raional, FEN, Fonduri UE, Ministerul Mediului	Nr. cetățeni informați și conștienți Nr. evenimente organizate

	Organizarea seminarelor de informare despre importanța protecției mediului, la școală, grădiniță și APL	2026 – 2031	20.000	CR, APL I, ONG în domeniul ecologic	Buget raional, FEN, Fonduri UE, Ministerul Mediului	Nr. seminare organizate Nr. persoane instruite
	Organizarea unui grup de voluntari pentru supravegherea menținerii ordinii publice și menținerii curățeniei	2026 – 2027	10.000	CR, APL I, ONG în domeniul ecologic	Buget raional, FEN, Fonduri UE, Ministerul Mediului	Grup de voluntari creat

Direcția strategică 5: Consolidarea capacităților APL pentru asigurarea Bunei Guvernări și dezvoltarea parteneriatelor						
Obiectivul specific	Acțiunea	Perioada de implementare	Costuri (Lei)	Responsabili	Parteneri /Surse de finanțare	Indicatori
O.S. 5.1 Asigurarea Bunei Guvernări și promovarea bunelor practici	Dezvoltarea proceselor de transparență publică și decizională	2026 – 2027	200.000	CR	Buget raional Fonduri externe	Transparența APL
	Digitalizarea serviciilor publice și a bazelor de date operaționale a serviciului public	2026 – 2028	350.000	CR	Buget raional Fonduri externe	Eficientizarea activității APL
	Crearea unui consiliu consultativ local reprezentativ, format din reprezentanți ai tinerilor, societății civile, mediului de afaceri, persoanelor vârstnice, minorităților etnice, asociațiilor de locatari și ai altor grupuri de interes din comunitate.	2026 – 2028	50.000	CR	Buget raional	Implicarea cetățenilor

	Instruirea continuă a funcționarilor publici în domeniile de competență	2026 – 2031	150.000	CR	Buget raional Fonduri externe ONG din domeniu	Nr. de funcționari instruiți
	Asigurarea instruirii continue în administrarea publică pentru angajații din APL	2026 – 2031	150.000	CR	Buget raional	Performanța angajaților APL
	Organizarea vizitelor de studiu/schimb de experiență cu parteneri externi și locali	2026 – 2031	100.000	CR	Fonduri externe	Transferul de bune practici
	Gestionarea eficientă a bugetului raional prin consolidarea sistemului de bugetare pe programe	2026 – 2031	80.000	CR	Buget raional	Buget gestionat eficient
	Instruirea funcționarilor în domeniul IT	2026 – 2029	100.000	CR	Buget raional Fonduri externe ONG din domeniu	Nr. de funcționari instruiți
	Organizare periodică a dezbaterilor publice pe problemele de importanță strategică locală	2026 - 2031	50.000	CR	Buget raional	Nr. evenimente organizate
	Organizarea Audierilor publice pe subiecte de importanță strategică raională/locală	2026 - 2031	50.000	CR	Buget raional	Nr. evenimente organizate
	Organizarea sondajelor de opinie publice pe subiecte de importanță strategică locală	2026 – 2031	50.000	CR	Buget raional	Nr. evenimente organizate Eșantion

	Angajare prin concurs transparent în funcții publice na nivel local.	2026 - 2031	20.000	CR	Buget raional	Nr. persoane angajate în funcții publice prin concurs
	Creșterea capacităților specialiștilor din cadrul CR în domeniul atragerii de fonduri	2026 – 2027	100.000	CR	Buget raional	Nr. de beneficiari
	Implicarea tinerilor în activitățile raionului	2026 – 2031	50.000	CR	Buget raional	Nr. de tineri implicați
	Inițierea proiectelor de cooperare transfrontalieră cu organizații din România	2026 – 2028	400.000	CR	Buget raional	Număr de proiecte implementate
	Inventarierea calitativă a patrimoniului, și publicarea rapoartelor de inventariere.	2026 - 2031	50.000	CR	Buget de stat, Buget raional Fonduri externe.	Nr. rapoarte efectuate, Registrul de inventariere actualizat
	Instruirea continuă a angajaților în domeniul procesului decizional și transparenței	2026 – 2031	50.000	CR	CR	Nr. de beneficiari
O.S.5.2 Informarea cetățenilor și creșterea transparenței activității APL	Plasarea obligatorie pe pagina web a APL Briceni a anunțurilor privind licitațiile publice, a caietelor de sarcini, a planului anual	2026 – 2031	30.000	CR	CR	Nr. de materiale plasate, Nr. de vizualizări, Nr. caiete de sarcini plasate
	Publicarea informației în mass-media locală și regională	2026 – 2031	100.000	CR	Mass – media, Bugetul raional, Fonduri externe	Nr. anunțuri publicate

	Crearea subdiviziunii IT în cadrul APL responsabilă de publicarea informației	2026 – 2027	200.000	CR	Bugetul raional, Fonduri externe.	Subdiviziune IT creată
	Stabilirea parteneriatului cu mass – media locală și regională în procesul de informare.	2026	20.000	CR	Mass – media, Bugetul raional, Fonduri externe	Parteneriate încheiate, Acces sporit la informații
	Realizare anuală de audit intern/extern și monitorizarea realizării recomandărilor acestuia	2026-2031	100.000	CR	Companii de audit, Buget raional, Fonduri externe	Nr. audit intern/extern realizat, Nr. recomandărilor propuse
	Implementarea de proiecte pentru promovarea integrității și transparenței în domeniul AP, în parteneriat cu societatea civilă.	2026-2031	150.000	CR	ONG, Bugetul raional, Fonduri externe.	Protocoale de colaborare, Nr. proiecte realizate.
	Elaborarea și aprobarea Codului de etică și conduită conform standardelor internaționale.	2026-2027	30.000	CR	ONG, Fonduri externe, Buget raional	Codul de etică elaborat și aprobat
	Elaborarea unui studiu intern pentru identificarea nevoilor și elaborarea planului de pregătire profesională a angajaților.	2026 - 2031	40.000	CR	Buget raional	Domenii vulnerabile și tematici pentru instruire identificate
	Dezvoltarea și promovarea programelor de formare profesională în domenii precum: — etică, conduită și deontologie profesională; — declararea averilor; — regimul incompatibilităților și al conflictelor de interese;	2026-2031	250.000	CR	ONG, Buget raional Fonduri externe.	Nr. programe de formare realizate Nr. beneficiari

	— transparență în procesul decizional; — acces la informații de interes public; — protecția avertizorului de integritate; — achiziții publice și management financiar; — sistem de control intern și managerial.					
	Editarea unui prospect informațional despre raion	2027 – 2028	20.000	CR	ONG, Buget raional Fonduri externe.	Prospect editat
	Plasarea pe portalul informațional al raionului Briceni a informațiilor privind: • Planificarea, aprobarea și execuția bugetului anual și multianual • Implicarea cetățenilor prin consultări în planificarea bugetului • Tipurile de impozit, termenele de plată, sancțiunile, etc.	2026 - 2031	30.000	CR	-	Nr. informații plasate pe portalul informațional
	Punerea în aplicare a unui sistem de evaluare a personalului bazat pe criterii care urmăresc competența, randamentul și conduita.	2027-2031	40.000	CR	Buget raional	Declarație de integritate semnată, Nr. evaluări efectuate, Nr. funcționari atestați.
O.S. 5.3 Renovarea și dotarea APL	Dotarea cu echipament și Soft a CR	2026 – 2027	300.000	CR	Buget raional Fonduri externe	Echipament și Soft achiziționat
	Asigurarea APL cu mobilier, echipament și tehnică	2026 – 2028	400.000	CR	Buget raional Fonduri externe	Nr. mobilier procurat Echipament și tehnică procurate
	Dotarea sălii de ședință și instruire, a CR, cu echipament performant	2026 – 2028	300.000	CR	Buget raional	Sală dotată

					Fonduri externe	Tipul echipamentului procurat
	Reparația capitală a sediului CR	2026 - 2028	2.500.000	CR	Buget raional Fonduri externe	Sediu reparat Suma investiției
	Amenajarea teritoriului adiacent CR	2027 – 2028	200.000	CR	Buget raional Fonduri externe	Teritoriu amenajat

Monitorizare și Evaluare

Aceasta se referă la următoarele aspecte operaționale: mecanisme pentru gestionare administrativă și financiară; funcționarea sistemului de monitorizare; colectarea informației necesare, măsura în care criteriile de selectare corespund realității; măsurile de promovare, participarea, utilizarea asistenței tehnice; aspecte regulatorii sau legislative; concordanța cu anumite politici.

Monitorizare și evaluarea SDSE va fi efectuată în mod participativ de către APL și GL. Monitorizarea îndeplinirii acțiunilor din SDSE va fi efectuată trimestrial, iar evaluarea va fi efectuată anual. Se recomandă, ca la evaluarea SDSE să fie organizată Audiare Publică.

Patru mari obiective ale ME:

- Evaluarea stadiului privind implementarea priorităților/ acțiunilor prevăzute de SDSE și raportarea în legatură cu aceasta;
- Furnizarea informațiilor privind indicatorii stabiliți pentru măsurarea atingerii obiectivelor din plan;
- Stabilirea unui cadru pentru realizarea întregului ciclu de planificare pentru SDSE ;
- Promovarea consultărilor cu grupurile implicate în procesul de planificare și propunerea măsurilor de îmbunătățire a planurilor.

ABREVIERI

AAS	Alimentare cu apă și sanitație
ADR Nord	Agencia de Dezvoltare Regională Nord
AE	Agent Economic
AIPA	Agencia de Intervenție și Plăți Pentru Agricultură
APC	Administrația publică centrală
APL	Administrația publică locală
BR	Bugetul raional
BS	Bugetul de Stat
BNS	Biroul Național de Statistică
CNAM	Casa Națională de Asigurări Medicale
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNED	Centrul Național pentru Energie Durabilă
CR	Consiliul raional
DASPF	Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei
DÎTS	Direcția Învățământ, Tineret și Sport
EE	Eficiență energetică
FNDRL	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală
FNM	Fondul Național de Mediu
FR	Fondul Rutier
FIS	Fondul de Investiții în Sănătate
GL	Grupul de Lucru
IES	Inspectoratul Ecologic de Stat
ÎI	Întreprindere Individuală
ÎM	Întreprindere Municipală
ÎMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MM	Ministerul Mediului
MS	Ministerul Sănătății
ODA	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
ONG	Organizație neguvernamentală
ONT	Oficiul Național al Turismului
PARE	Programul de Atragere a Remitențelor în Economie
PND	Planul Național de Dezvoltare
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
PPP	Parteneriatul Public Privat
PUG	Planul Urbanistic General
SAAS	Strategia de alimentare cu apă și sanitație
SDSE	Strategie de Dezvoltare Socio-Economică
SF	Studiul de Fezabilitate
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
UE	Uniunea Europeană

Indicatorii demografici în baza populației cu reședință obișnuită

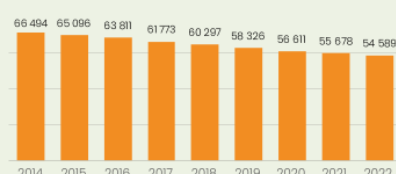
Raionul Briceni

Indicatori demografici
în baza populației cu reședință obișnuită*

(persoanele care au locuit preponderent în ultimele 12 luni pe teritoriul țării indiferent de absențele temporare (în scopul recreării, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.))

Numărul populației cu reședință obișnuită, la începutul anului

Densitatea populației

► Densitatea populației în raionul Briceni, în anul 2021 a fost de **67,0** locuitori pe 1 km²

► Densitatea populației în Republica Moldova, în anul 2021 a fost de **85,8** locuitori pe 1 km²

Ponderea populației, din total țară

La începutul anului 2022 populația raionului Briceni a constituit 2,1% din populația țării (2 603 813 persoane).

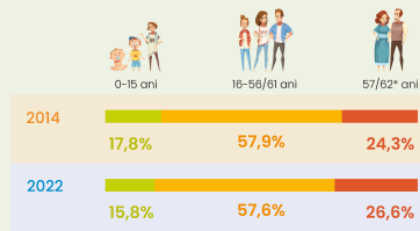

Raionul Briceni
Republica Moldova

Piramida populației, pe grupe de vârstă, la începutul anului 2022 (persoane)

Populația pe grupe de vârstă, la începutul anului (%)

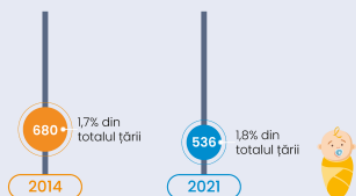

* la 01.01.2014 vârsta de pensionare pentru femei era de 57 ani, bărbați - 62 ani

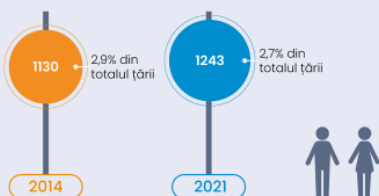
* la 01.01.2022 vârsta de pensionare pentru femei era de 59 ani, bărbați - 63 ani

Mișcarea naturală

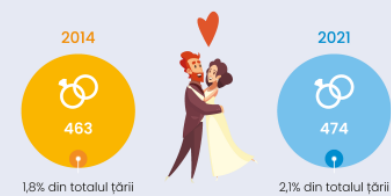
Numărul nașcuților-vii

Numărul decedaților

Numărul căsătoriilor

Sporul natural (diferența dintre numărul de nașcuți-vii și numărul decedaților)

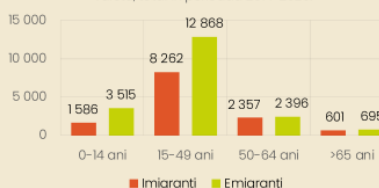
Numărul divorțurilor

Migrația

Migrația internațională

Numărul imigranților și emigranților, pe grupe de vârstă, total în perioada 2014-2020.

Imigrant se consideră persoana care a intrat în Republica Moldova și a locuit în țară în următoarele 12 luni după ce a locuit în străinătate în precedentele 12 luni.

Emigrant este persoana care a ieșit din țară, a locuit în străinătate în următoarele 12 luni, trăind în Republica Moldova în precedentele 12 luni.

Migrația internă

Numărul persoanelor sosite și plecate, pe grupe de vârstă, total în perioada 2014-2021

Migrație internă – permutarea teritorială a persoanelor în cadrul țării, însoțită de schimbarea locului de trai (domiciliului legal).

*Informația este prezentată fără populația raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender.
SURSA DATELOR: Biroul Național de Statistică www.statistica.gov.md, <http://statbank.statistica.md>

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectului Fondului Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), „Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Biroului Național de Statistică” finanțat de Elveția și co-finanțat de UNFPA.